tevhid

Muharrem 1440

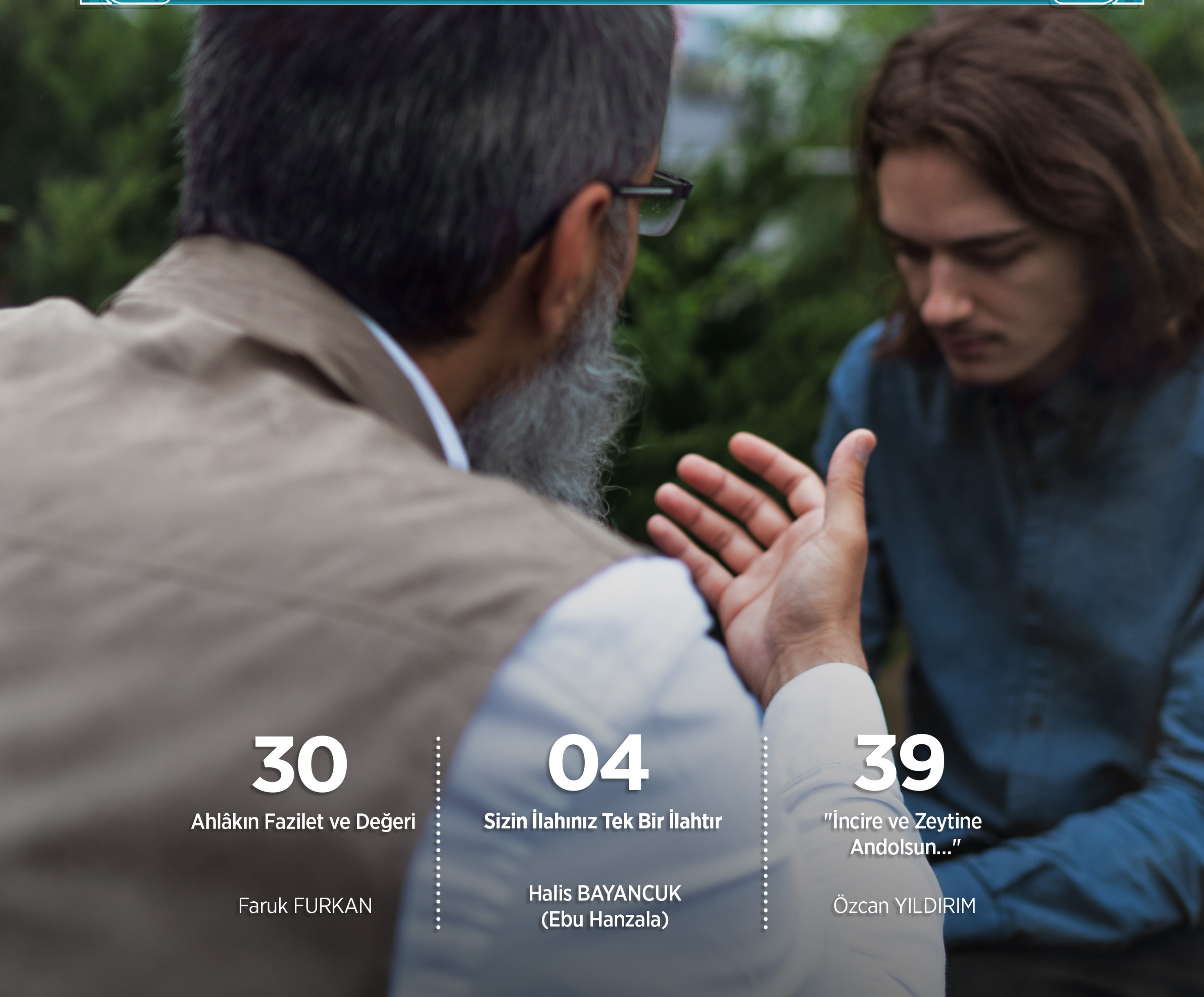
"Tağuta kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı müjdele!" (39/Zümer, 17)

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ | EKİM '18 | YIL: 7 | SAYI: 75 | FİYATI: 7₺ | ISSN: 2148-4635

İSLAMİ HAREKETTE

TECRÜBE • HİKMET • BASİRET

BAŞYAZI' 15

30
Ahlâkın Fazilet ve Değeri
Faruk FURKAN

04
Sizin İlahınız Tek Bir İlahtır
Halis BAYANCUK
(Ebu Hanzala)

39
"İncire ve Zeytine Andolsun..."
Özcan YILDIRIM

Konya Mescidimiz Yeni Yerinde...

ADRES VE İLETİŞİM

Mengene Mh. Büyük Kumköprü Cd.
No:78/A 42020 Karatay/KONYA

0 543 225 50 49

EDİTÖR

بسم الله الرحمن الرحيم

75. sayımız ile bizleri, siz kardeşlerimiz ile buluşturan Allah'a hamd olsun.

Malumdur ki, insanın çocukluk, yetişkinlik ve olgunluk dönemleri arasında fark vardır. Yaş ilerledikçe insan olgunlaşır; daha isabetli kararlar vermeye başlar. Hiç şüphesiz bu olgunlaşmada tecrübenin payı büyüktür. İslami kavramlarla konuşacak olursak, insan tecrübe kazandıkça olgunlaşır/kemale erer; olgunlaştıkça hikmet ve basiret sahibi olur. Hikmet; düşünce, söz ve davranışların kontrollü ve isabetli olmasıdır. Basiret ise; olaylara bilgi, tecrübe ve Rabbani yardımla bakabilmektir. Yaşadıklarından ders çıkarıp tecrübe edinmeyen insan; biyolojik olarak olgunlaşabilir fakat akli olarak olgunlaşmaz.

Başyazımızda *"İslami harekette tecrübe/hikmet/basiret"* hususunu inceliyor, bu güzel hasletleri elde etmeye dair bir yol haritası sunuyoruz.

Halis Hocamız Rabbimizin güzel isimleri ve yüce sıfatlarından olan *"İlah"* kavramına dair yazısı ile Allah'ın ilahlığını, *"İlah"* olması dolayısı ile kulluk edilmesi gereken varlık olduğunu zikrediyor ayrıca insanlığın evvelinden günümüze tağutların ve müstekbirlerin bu kavrama karşı tavırlarını izah ediyor.

"İslam Müslümanlığa Nasıl Dönüştü?" Başlığı ile Feriduddin Aydın hocamız, ilk 300 yıl içerisindeki *"tedvin"* hareketleri ile açılım kaydeden İslam'ın, nasıl Müslümanlığa dönüştüğü sorusuna cevap arıyor.

Faruk Furkan Hocamız *"Ahlâkın Fazilet ve Değeri"* başlığı ile ahlaka dair notlarını paylaşmaya devam ediyor.

Enes Hocamız hicrete dair mühim noktaları *"Hicretten Geri Kalanlar Üzerine Birkaç Değerlendirme"* başlığında işliyor.

"İncire ve Zeytine Andolsun..." başlığında Özcan Hocamız Tin suresinin 1, 2 ve 3. ayetlerini tefsir ediyor.

Kerem Çağlar ağabeyimiz *"Muhbirlik"* kavramını, tarihsel varoluşunu ve günümüzde kazandığı yaygınlığı inceliyor.

Esaret altında olmalarına rağmen bizlere nasihat ettikleri için cezaevlerinde olan Hocalarımıza teşekkür ediyor, tez zamanda özgürlüğe kavuşmaları için dua ediyoruz.

Burada zikrettiğimiz yazarlarımız ile beraber çocuk eğitimine, sağlığa, hadis'e dair notlarını paylaşan, şiir ve hikâyeleri ile dergimizi renklendiren kardeşlerimize de şükranlarımızı sunuyoruz.

Selam ve dua ile.

Editör

tevhid

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Abdullah DEMİR

Yayın Türü
Yaygın Süreli

Reklam ve Abonelik
www.tevhiddergisi.net
tevhiddergisi@gmail.com

Adres
Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120
34212 Bağcılar/İSTANBUL

Abonelik İçin
0 (545) 762 15 15

Yazışma Adresi
Abdullah DEMİR
Güneşli Merkez Postane P.K. 51
Bağcılar/İSTANBUL

Basım
Mavi Ay Ofset, Litros yolu 2. Mat. Sit.
Giriş kat 1BF2 Topkapı/İSTANBUL
0 (212) 613 47 65

Satış Noktaları, Tevhid Kitabevi
İstanbul : Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120/A 34212 Bağcılar/İSTANBUL 0 545 762 15 15
Ankara : Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA 0 543 225 50 48
Diyarbakır : Kaynartepe Mh. Gürsel Cd. No: 90/A 21090 Bağlar/DİYARBAKIR 0 543 225 50 43
Konya : Mengene Mh. Büyük Kumköprü Cd. No:78/A 42020 Karatay/KONYA 0 543 225 50 49
Van : Vali Mithatbey Mh. Koçibey Cd. Armoni İş Mer. No: 14/D 65100 İpekyolu/VAN 0543 225 50 45

İrtibat Büroları
Merkez : Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120 34212 Bağcılar/İSTANBUL
Avcılar : Yeşilkent Mh. Balık Yolu Cd. 3/G Sk. No: 1 Kat: 2 34325 Avcılar/İSTANBUL
Sultangazi: İsmetpaşa Mh. 90. Sk. No: 4 34270 Sultangazi/İSTANBUL
Diyarbakır: Mezopotamya Mh. 327. Sk. Seval Kent Sitesi A Blok No: 1/A Kayapınar/DİYARBAKIR
Konya : Mengene Mh. Büyük Kumköprü Cd. No:78/A 42020 Karatay/KONYA
Van : Bahçıvan Mh. Sıhke Cd. Karatekin Sk. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 65040 Tuşba/VAN
Bursa : Bağlarbaşı Mh. Nilüfer Cd. 2. Fırın Sk. No: 4 16160 Osmangazi/BURSA
Ankara : Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA

Muharrem 1440 | EKİM '18
Yıl: 7 | Sayı: 75 | Fiyatı: 7 TL
ISSN: 2148-4635

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ

tevhid

İÇİNDEKİLER

Sizin İlahınız Tek Bir İlahtır
Halis BAYANCUK (Ebu Hanzala) 04

İslami Harekette Tecrübe/Hikmet/Basiret
Başyazı 15

İslâm, Müslümanlığa Nasıl Dönüştü?
Feriduddin AYDIN 20

İç Sesimi Duyunca
Halit AYARCI 23

Ahlâkın Fazilet ve Değeri
Faruk FURKAN 30

"İncire ve Zeytine Andolsun..."
Özcan YILDIRIM 39

Hicretten Geri Kalanlar Üzerine Birkaç Değerlendirme
Enes YELGÜN 44

Muhbirliğin Mahiyetine Dair
Kerem ÇAĞLAR 52

Canınız İstediğinde Değil Vaktinde, Koşulsuz ve Yeterince
Mahi 56

Lı Dıjî Tınazkarî û Êrîşkarîya Muşrîkan Mılletê Îbrahîm
Osman SADIKOĞLU 58

GETAT, Hacamat
Dr. Seyfullah İSLAM 64

Kıymetli Hazine: Niyet Hadisi
Ömer AKDUMAN 67

Şeriat, Tarikat, Hakikat ve "Barikat!"
Bedirhan EREN 70

Sizin İlahınız Tek Bir İlahtır

Halis BAYANCUK (Ebu Hanzala)

Yüce Allah'ın varlığı konusunda tarih boyunca bir tartışma yaşanmamıştır. O'nun ibadeti hak ettiği ve O'na ibadet edilmesi gerektiği konusunda da tartışma olmamıştır. Toplumlar, O'nun tek ilah oluşunu, yardımcıları olup olmadığını, O'na kulluk ederken aracılar edinmenin gerekliliğini tartışmışlardır.

Hamd; mabudumuz, kendisine sığındığımız melce, sevgisine muhtaç olduğumuz ve azameti karşısında boyun eğdiğimiz ilahımızadır. Salât ve selam; bizleri La ilahe illallah'a davet eden, tevhid öğretmeni Nebi'ye, ashabına ve ailesinedir.

Rabbimizin güzel isimlerinden biri *"İlah"*tır. Hiç şüphesiz O'nun *(cc)* her bir ismi önemlidir. Her bir isim ubudiyyet/kulluk binamızın temellerini oluşturan ve onu ayakta tutan temel direklerdendir. *"İlah"* ismini, diğer isimlerden daha önemli kılan bazı hususlar vardır:

a. Allah lafz-ı celilesinin kökü olması: Allah lafzı Rabbimize has olan, yalnızca O'nun için kullanılan ve diğer tüm isimleri çatısı altında toplayan özel bir isimdir. Allah lafzı bazı âlimlere göre camid olsa da tercih edilen görüşe göre müştaktır.[1]

Allah lafzının kendinden türediği kelime; *"ibadeti hak eden, ibadet edilen, ibadete layık olan mabud"* anlamındaki ilah kelimesidir.[2]

b. İslam dininin sembolü ve dini İslam'ın kabulü anlamına gelen Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehadet; Allah'tan başka ilah olmadığı ve ilah olarak yalnızca Allah'ın *(cc)* kabul edilmesi anlamına gelir. İslam dininin merkezinde

1. *__Camid:__ Başka bir kelimeden türemeyen ve çekimi yapılamayan kelimelere denmektedir.*
   __Müştak:__ Başka bir kökten türetilmiş kelimler için kullanılır.
2. *Lisanu'l Arab, Mufredatu'l Kur'an, Mu'cem Mekayisu'l Luğa, "İlah" maddesi*

"İlah" ismi celilesi yani kime ibadet edileceği ve kulluğun kime yapılacağı meselesi vardır. Bu nedenle ilk peygamberden son peygambere kadar tüm resûller, kavimlerini Allah'ın uluhiyetine davet etmişlerdir.

"Senden önce gönderdiğimiz her resûle: 'Şüphesiz ki benden başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. O hâlde yalnızca bana kulluk/ibadet edin.' diye vahyetmişizdir." [3]

"Senden önce gönderdiğimiz resûllerimize sor (bakalım), biz, Er-Rahman'ın dışında ibadet edilecek ilahlar kılmış mıyız hiç?" [4]

İlah Ne Demektir?

İlah, Arapça bir kelimedir. İlk peygamberden bu yana kullanıldığı için insanlıkla yaşıt bir kavramdır. Araplar bu kelimeyi şu anlamlarda kullanmışlardır:[5]

- E-le-he/أَلَّهَ: İbadet/kulluk etti anlamındadır. İlah ise ibadet edilen mabuda verilen isimdir. İnsanlar kendisine ibadet ettiğinden bu isim verilmiştir.

Buna binaen ilah, kendisine ibadet edilen mabuddur.

- E-le-he/أَلَّهَ فُلَانًا: Koruma altına aldı, güvence verdi, himaye etti gibi anlamlara gelmektedir. İlah, kendisine sığınanları koruyan ve onları emniyet içinde kılandır.

- E-li-he/أَلِهَ: Şaşkınlık içinde olmak, hayrete düşmek anlamındadır. Kişi O'nun (cc) azameti, yaratışındaki mükemmellik, şer'i ve kaderi emirlerinin doğruluk ve adaleti karşısında hayranlık duyar. İlah, insanın hayranlık duyduğu varlıktır.

- Ve-le-he/وَلَهَ ya da ve-li-he/وَلِهَ: Sevgiden ötürü aklın baştan gitmesi, sevda mecnunluluk. Annenin sevgi ve şefkatle çocuğuna eğilmesi için kullanılır. Aynı şekilde çocuğun annesine yönelmesi de bu kelimeyle ifade edilir. Anne ve evlat için kullanıldığında sevgiyle bağlanma, şefkatle ilgilenme gibi anlamları ön plana çıkar. İlah, yarattıklarını sevgi ve merhametle kuşatan, yarattıklarının kendisine sevgiyle bağlandığı varlıktır.

- La-he/لَاهَ: Gizlendi, örtündü ve perdelendi gibi anlamlara gelmektedir. İlah, kulların kendisini göremediği varlıktır.

- Le-ha/لَهَى - لَهْوٌ: Meşgul eden, oyalayan, mutlu edip eğlendiren anlamındadır. İlah, kendisine kulluk yapanı mutlu eden, kalp O'na yöneldiğinde O'nun dışındaki şeylere ihtiyaç bırakmayan varlıktır.

- He-ve-le/هَوَلَ - هَوْلٌ: Kişiyi korkutan ve tedirgin eden hâldir. Kıyamet gününün dehşetli sahneleri için *"Ehval Yevmi'l Kıyame"* deriz. İlah, kendisinden korkulan ve otoritesine boyun eğilen varlıktır.

- Ha-le/هَالَ: Ay'ın etrafında bulunan ışık/nur çemberi. İlah, yerin ve göklerin nuru olan, insanlığın yolunu vahiyle kalplerini imanla aydınlatandır.

- Ehlun/أَهْلٌ: İnsanın ailesi, ona tabi olan takipçileri, yakınları için kullanılır. İlah, kullarına yakın olan, kendisine iman ve salih amelle yakınlaşılabilen varlıktır.

Şer'i Anlamı:

Allah/İlah/Mabud

İlah kelimesi; Kur'an ve Sünnet'te kendisine ibadet edilen, mabud anlamında kullanılır. Aşağıda zikredeceğimiz ayetlerde ilah kelimesi açıkça bu anlamlarda kullanılmıştır.

*"Kendilerine izzet/üstünlük/güç kaynağı olsun diye Allah'ın dışında **ilahlar** edindiler! Asla! (Kıyamet günü) onların **ibadetlerini** inkâr edecek ve onların karşısında (düşman olarak) yer alacaklar."* [6]

*"Senden önce gönderdiğimiz her resûle: 'Şüphesiz ki benden başka (**ibadeti** hak eden) hiçbir **ilah** yoktur. O hâlde yalnızca bana kulluk/**ibadet** edin.' diye vahyetmişizdir."* [7]

*"Senden önce gönderdiğimiz resûllerimize sor (bakalım), biz, Er-Rahman'ın dışında **ibadet** edilecek **ilahlar** kılmış mıyız hiç?"* [8]

---

3. *21/Enbiya, 25*
4. *43/Zuhruf, 45*
5. *Mufredatu'l Kur'an, Lisanu'l Arab, "İlah" maddesi*
6. *19/Meryem, 81-82*
7. *21/Enbiya, 25*
8. *43/Zuhruf, 45*

Niçin Allah Tek Mabuttur?

"İlah" kelimesinin lügat anlamı tedebbür edildiğinde, başlıkta yer alan soru cevaplanmış olacaktır. Allah *(cc)* tek mabuttur. Zira O, kullarını sevgiyle koruyan, onlara yakın olan, kendisine yakınlaşılmasına müsaade eden, yaratması ve emri, kaderi ve şeriatı adalet ve doğruluk yönünden mükemmel olan, isimleri ve sıfatları karşısında insanın hayranlıkla kendisine yöneldiği, azamet ve otoritesine boyun eğilen, kendisinden korkulan, kalpleri aydınlatan, kullarına yol gösteren ve onları hurafe/zan/felsefe/batıl dinlerin karanlığından çıkarandır. Tüm bunlar -ve O'nun güzel isimlerinin delalet ettiği diğer manalar- nedeniyle Allah ilahtır; kendisine ibadet edilmektedir ve ibadeti hak eden tek varlıktır.

Allah'ın tek ilah olduğuna vurgu yapan delillerin tamamı aklidir. Çünkü Allah, insanı bu fıtrat üzere yaratmıştır. İnsan, Allah'a kulluk etmesi gerektiğini ve yüce Allah'ın tek olduğunu fıtratıyla bilir.

Allah'ın Tek İlah Oluşunun Delilleri

• Kâinatta var olan düzen Allah'ın tek ilah olduğunun delilidir.

"Şayet (göklerde ve yerde) Allah'ın dışında ilahlar olsaydı (düzen) bozulurdu. Arşın Rabbi olan Allah, onların yakıştırdığı sıfatlardan münezzehtir." [9]

"Allah, hiçbir çocuk edinmemiştir. O'nunla beraber hiçbir ilah da yoktur. (Şayet Allah dışında ilahlar olmuş olsaydı) her bir ilah kendi yarattıklarını (yanına alıp) gider, bir kısmı diğer bir kısmına üstünlük kurardı. Allah, onların yakıştırdığı sıfatlardan münezzehtir." [10]

• Bunları Allah'tan başka kim yapabilir?

"De ki: 'Görüşünüz nedir? (Söylesenize!) Allah kıyamet gününe kadar, geceyi üzerinize sürekli kılsa Allah'tan başka hangi ilah size aydınlık getirebilir? Dinlemez misiniz?' De ki: 'Görüşünüz nedir? (Söylesenize!) Allah, kıyamet gününe kadar, gündüzü üzerinize sürekli kılsa Allah'tan başka hangi ilah içinde dinleneceğiniz geceyi size getirebilir? Görmez misiniz?' " [11]

• Cevap bekleyen sorular!

"De ki: 'Allah'a hamd, seçkin kullarına selam olsun.' Allah mı daha hayırlıdır, yoksa (Allah'a) ortak koştukları mı? (Onlar mı daha hayırlıdır yoksa) gökleri ve yeri yaratan, sizin için gökten su indiren (Allah mı)? Ki o suyla, sizler için göz alıcı güzellikte bahçeler bitirdik. Siz, onun tek bir ağacını dahi bitiremezdiniz! Allah'la beraber başka bir ilah mı? (Hayır, Allah'tan başka ilah yok!) İşin aslı onlar, (başka varlıkları Allah'a denk tutup) sapan bir topluluktur. (Onlar mı daha hayırlıdır yoksa) yeryüzünü yerleşke/yaşama alanı kılan, onun arasında ırmaklar yaratan, o (sarsılmasın diye dağlardan) kazıklar çakan, iki denizin arasına (birbirlerine karışmasınlar diye) engel koyan (Allah mı)? Allah'la beraber başka ilah mı? (Hayır, Allah'tan başka ilah yok!) İşin aslı onların çoğu bilmiyorlar. (Onlar mı daha hayırlıdır yoksa) dua ettiğinde darda kalmışın duasına icabet eden, kötülüğü gideren ve sizleri yeryüzünün halifeleri kılan (Allah mı)? Allah'la beraber başka ilah mı? Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz. (Onlar mı daha hayırlıdır yoksa) karanın ve denizin karanlıklarında size yol gösteren, rahmeti (olan yağmurdan önce) müjdeci olarak rüzgârları gönderen (Allah mı)? Allah'la beraber başka ilah mı? Allah, onların şirk koştuklarından yücedir. (Onlar mı daha hayırlıdır yoksa) yaratmayı ilkin başlatan sonra (diriltererek) onu tekrarlayacak olan, sizleri gökten ve yerden rızıklandıran (Allah mı)? Allah'la beraber başka ilah mı? De ki: 'Eğer doğru söylüyorsanız (içinde hiçbir şüphe olmayan kesin) kanıtınızı getirin.' " [12]

9. 21/Enbiya, 22

10. 23/Müminun, 91
11. 28/Kasas, 71-72
12. 27/Neml, 59-64

Yüce Allah'ın varlığı konusunda tarih boyunca bir tartışma yaşanmamıştır. O'nun *(cc)* ibadeti hak ettiği ve O'na ibadet edilmesi gerektiği konusunda da tartışma olmamıştır. Toplumlar, O'nun tek ilah oluşunu, yardımcıları olup olmadığını, O'na kulluk ederken aracılar edinmenin gerekliliğini tartışmışlardır.

Toplumların vahiy ve risaletten yüz çevirmeleri neticesinde, ortaya çıkan bu tartışmalara, Allah *(cc)* yukarıdaki ayetlerle son noktayı koymuştur.

Dikkat edilirse, Allah'ın tek ilah olduğuna vurgu yapan delillerin tamamı aklidir. Çünkü Allah *(cc)*, insanı bu fıtrat üzere yaratmıştır. İnsan, Allah'a kulluk etmesi gerektiğini ve yüce Allah'ın tek olduğunu fıtratıyla bilir.

"(Hatırlayın!) Hani bir zamanlar (Tur) Dağı'nı bir gölgelik gibi tepelerinde yükseltmiştik de onun tepelerine düşeceğini sanmışlardı. (O sırada onlara şöyle öğüt vermiştik:) 'Size verdiğimize kuvvetle yapışın ve içindekileri hatırlayın ki korkup sakınasınız.' (Hatırla!) Hani Rabbin Âdemoğullarının sırtlarından zürriyetlerini almış ve onları kendilerine şahit tutarak: 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim?' demişti. Demişlerdi ki: 'Evet! (Sen bizim Rabbimizsin!) Şahit olduk.' (Bu), kıyamet günü: 'Biz bundan habersizdik.' dememeniz içindir. Ya da: 'Babalarımız daha önce şirk koşmuştu. Biz ise onlardan sonra gelen (ve onları taklit eden) bir nesiliz. Batıl ehlinin yaptıkları yüzünden bizi helak mı edeceksin?' dememeniz içindir." [13]

"Yüzünü (hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmayan muvahhid) bir hanif olarak dine çevir. Allah'ın insanları yarattığı fıtrata (uy). Allah'ın yaratmasında değişiklik yoktur. (Herkesi tevhid fıtratı üzere yaratmıştır.) İşte dosdoğru din budur. Ancak insanların çoğu bilmezler." [14]

Bu söylediğimizin en açık göstergesi insanın çok korktuğu, akıl ve duyguların işlevini yitirdiği, tabiri caizse fabrika ayarlarına döndüğü andır. İşte o an fıtrat açığa çıkar ve insan bir olan Allah'a *(cc)* yönelir.

"De ki: 'Sizleri karanın ve denizin karanlıklarından kurtaran kimdir? Ki siz içtenlikle ve gizliden gizliye O'na: 'Şayet bizi bundan kurtarırsa, şüphesiz ki biz, şükredenlerden olacağız.' diye dua etmektesiniz.' De ki: 'Bundan da bunun dışındaki tüm sıkıntılardan da sizi kurtaran Allah'tır. Sonra siz (tekrardan) şirk koşmaktasınız!' " [15]

"Gemiye bindikleri zaman, dini Allah'a halis kılarak (şirk koşmaksızın yalnızca) Allah'a dua ederler. Onları kurtarıp karaya çıkardığı zaman, (bir bakarsın ki) hemen şirk koşuvermişler." [16]

İnsanların Çoğu Neden Bu Gerçeği Unutur?

"De ki: 'Yeryüzünde gezip dolaşın da bakın (bakalım) öncekilerin akıbeti nasıl olmuş? Onların çoğu müşriklerdi.' " [17]

"Andolsun ki cinlerin ve insanların birçoğunu cehennem için yaratmışızdır. Onların kalpleri vardır, onunla anlamazlar; gözleri vardır, onunla görmezler; kulakları vardır, onunla işitmezler. Bunlar, hayvanlar gibidir hatta daha sapkındırlar. Bunlar gafillerin ta kendileridir." [18]

İnsan; Rabbine, öz fıtratına ve aklına yabancılaşır bazen. Bu yabancılaşma, insanın Rabbinden ve O'nun birliğine delalet eden delillerden yüz çevirdiğinde meydana gelir.

"Göklerde ve yerde (Allah'ın birliğine ve şanının yüceliğine delalet eden) nice ayet vardır. O ayetlerin yanından ilgisizce/sırt dönerek geçip giderler." [19]

İnsan, dünyaya dalar, onun oyun ve eğlencesiyle oyalanır. Dünyaya daldıkça birlemesi gereken Allah'ı unutur. Allah'ı unutunca Allah da *(cc)* ona öz nefsini unutturur.

"Şeytan, onları hâkimiyeti altına almış ve onlara Allah'ı zikretmeyi unutturmuştur. Bunlar, şeytanın taraftarlarıdırlar. Dikkat edin! Hiç şüphesiz şeytanın taraftarları, hüsrana uğrayanların ta kendileridirler." [20]

13. *7/A'raf, 171-173*
14. *30/Rum, 30*
15. *6/En'am, 63-64*
16. *29/Ankebut, 65*
17. *30/Rum, 42*
18. *7/A'raf, 179*
19. *12/Yusuf, 105*
20. *59/Haşr, 19*

La İlahe İllallah'ın Lügavi ve Şer'i Açılımı

Yüce Allah İslam'a sembol olarak *"La ilahe illallah"* kelimesini seçmiştir. La ilahe illallah, ilah olarak Allah'ı birlemeye ve O'nun dışında ilah edinilmiş tüm varlıkları reddetmeye delalet eder. Bu nedenle ona Kelime-i Tevhid denilmiştir.

لا: Kelime-i Tevhid *"لا/Hayır"* harfiyle başlar. Bu harfe nefy-i cins, yani başına geldiği kelimeyi en kapsamlı şekilde olumsuzlayan harf diyoruz.

Kelime-i Tevhid bir başkaldırıdır: "La" diyerek müesses nizama itiraz etmektir. Cinni şeytanların oluşturduğu, insi şeytanlar eliyle tedavüle sokulan uluhiyyet anlayışına karşı çıkmaktır. İnsanların ilahlık iddiasında bulunarak tağutlaşmasını kabul etmemektir.

اله: İlahın manasını gördük. Kendisine ibadet/kulluk edilen mabud demekti. Başına *"لا"* geldiği için, tüm ilahları ve uluhiyyeti olumsuzluyor/nefyediyoruz. *"Hiçbir ilah yoktur."* diyoruz. Yani İslam olurken bizim inandığımız ve yeryüzünde olan tüm inanış biçimlerini reddediyoruz. Önce yıkıyoruz; yanlışı, hatayı, sapkınlığı yerle bir ediyoruz. Sonra Allah'ın *(cc)* ve resûllerin istediği şekilde inşa ediyoruz.

إِلَّا: Bu istisna edatıdır. Tüm ilahları ve uluhiyyet biçimlerini *"La ilahe (لَا اِلَهَ)"* diyerek nefyettik. Şimdi *"Bunun tek istisnası vardır."* diyoruz.

الله: O da Allah'tır. Yani ibadeti hak eden, ibadet edilmeye layık olan, sevilen, korkulan, boyun eğilen, hükümlerine teslim olunan, uğruna yaşanan ve uğruna ölünen, salih amellerin rızası için yapıldığı tek ilah Allah'tır.

Kelime-i Tevhid Red ve Kabulden Oluşan Bir Sözleşmedir

Kelime-i Tevhid bir başkaldırıdır: *"La"* diyerek müesses nizama itiraz etmektir. Cinni şeytanların oluşturduğu, insi şeytanlar eliyle tedavüle sokulan uluhiyyet anlayışına karşı çıkmaktır. İnsanların ilahlık iddiasında bulunarak tağutlaşmasını kabul etmemektir.

Kelime-i Tevhid bir teslimiyet antlaşmasıdır: Yalnızca Allah'a kulluk edeceğimize, O'nun uluhiyetine teslim olacağımıza, O'nun azameti karşısında boyun bükeceğimize, yüzümüzü O'na dönüp, kalbimizin tevekkül, sevgi ve korkuyla O'na yöneleceğine, dilimizin dua ve zikrinde O'nu birleyeceğine, hayatımıza yön veren yasaları O'nun *(cc)* belirleyeceğine, dostlarını dost, düşmanlarını düşman edineceğimize dair… Allah'la yaptığımız bir sözleşmedir.

Allah'ı İlah Edinmenin Kur'an'da Açılımı

Aşağıda zikredeceğim ayetler, Allah'ı *(cc)* ilah edinmenin ne anlama geldiğini açıklar. Tevhid ayetleri Allah tarafından muhkem kılınıp yine O'nun tarafından açıklandığı için, ayetlerin mealini vermekle yetineceğim.

"Sizin ilahınız tek bir ilahtır. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. O, (özünde merhamet sahibi olan) Er-Rahman, (rahmetini kullarına eriştiren) Er-Rahim'dir." [21]

"Allah… O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (Hayat sahibi ve varlığa hayat veren) El-Hayy, (var olmak için hiçbir şeye muhtaç olmayan, her şeyin varlığı kendisine bağlı olan) El-Kayyum'dur. Ne uyuklama ne de uyku tutar O'nu. Göklerde ve yerde olan her şey O'na aittir. O'nun izni olmadan kim O'nun yanında şefaat edebilir? Onların önünde ve arkasında olanı bilir. O'nun dilediği dışında O'nun bilgisini kuşatıp (kavrayamazlar). Kürsüsü gökleri ve yeri kuşatmıştır. (Gökleri ve yeri) korumak O'na ağır gelmez. O, (zatı ve sıfatları en yüce olan) El-Aliy, (zatı ve sıfatları en büyük olan) El-Azim'dir." [22]

21. 2/Bakara, 163
22. 2/Bakara, 255

"Dinde zorlama yoktur. Rüşd/hak, batıldan (kesin bir biçimde) ayrılmıştır. Her kim (reddetmek, tekfir etmek, teberri etmek suretiyle) tağutu inkâr eder ve Allah'a iman ederse kopması olmayan sapasağlam kulp (Kelime-i Tevhid'e tutunmuş ve İslam dinine girmiş) olur. Allah (işiten ve dualara icabet eden) Semi', (her şeyi bilen) Alîm'dir." [23]

"Allah'tan başka hiçbir ilah olmadığına (ibadeti/kulluğu hak edenin yalnızca Allah olduğuna), Allah, melekler ve adaleti ayakta tutan ilim adamları şahitlik etti. O'ndan başka ilah yoktur. O, (izzet sahibi, her şeyi mağlup eden) El-Aziz, (hüküm ve hikmet sahibi olan) El-Hakim'dir." [24]

"De ki: 'Ey ehli kitap! Gelin sizinle bizim aramızda ortak bir kelimede buluşalım: Yalnızca Allah'a ibadet edelim, hiçbir şeyi O'na ortak koşmayalım, (Allah'ı bırakıp da) birbirimizi Allah'ın dışında rabler edinmeyelim.' Şayet yüz çevirirlerse deyin ki: 'Şahit olun ki biz Müslimlerdeniz/şirki terk ederek tevhidle Allah'a yönelen kullardanız.' " [25]

"Allah... O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Şüphesiz ki sizleri, kendisinde şüphe olmayan kıyamet gününde toplayacaktır. Kim Allah'tan daha doğru sözlü olabilir?" [26]

"Göklerde ve yerde olanların tamamı O'na aittir. Vekil olarak Allah yeter." [27]

"Andolsun ki: 'Allah üçün üçüncüsüdür.' diyenler kâfir olmuşlardır. (İbadeti hak eden) tek bir ilahtan başka hiçbir ilah yoktur. Şayet söylediklerine son vermezlerse elbette, onlardan kâfir olanlara, can yakıcı bir azap dokunacaktır." [28]

"De ki: 'Kimin şahitliği en büyüktür?' De ki: 'Allah benimle sizin aranızda şahittir. Sizi ve kime ulaşırsa onu uyarmam için bu Kur'ân bana vahyedildi. Yoksa siz, Allah'la beraber başkaca ilahların olduğuna mı şahitlik ediyorsunuz?' De ki: 'Ben şahitlik etmem.' De ki: 'Ancak O, tek bir ilahtır ve şüphesiz ki ben, O'na ortak koştuklarınızdan berî/uzağım.' " [29]

23. *2/Bakara, 256*
24. *3/Âl-i İmran, 18*
25. *3/Âl-i İmran, 64*
26. *4/Nisa, 87*
27. *4/Nisa, 171*
28. *5/Maide, 73*
29. *6/En'am, 19*

"İşte bu, Rabbiniz olan Allah'tır. Ondan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Her şeyin yaratıcısıdır. (Öyleyse) yalnızca O'na kulluk edin. O her şeyin üzerinde (gözetleyen, denetleyen ve işlerini yürüten) Vekil'dir." [30]

"Rabbinden sana vahyedilene uy! O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Müşriklerden yüz çevir." [31]

"De ki: 'Şüphesiz ki Rabbim, beni dosdoğru yola iletti. Dimdik/güçlü ve hanif olan İbrahim'in dinine. O, müşriklerden değildi.' De ki: 'Şüphesiz ki benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir. Onun hiçbir ortağı yoktur. Ben bununla emrolundum ve ben Müslimlerin/şirki terk ederek tevhidle Allah'a yönelen kulların ilkiyim.' " [32]

"Onlar Allah'ı bırakıp din bilginlerini, abidlerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler. (Oysa) onlar yalnızca bir olan ilaha ibadet etmekle emrolunmuşlardı. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (Allah) onların şirk koştuklarından münezzehtir." [33]

"... De ki: 'O benim Rabbimdir. O'ndan başka (ibadeti hak eden hiçbir) ilah yoktur. Yalnızca O'na tevekkül etmişim ve dönüşüm de O'nadır.' " [34]

"Allah buyurdu ki: 'İki ilah edinmeyin. O, ancak tek bir ilahtır. Yalnızca benden korkun.' Göklerde ve yerde olanların tamamı O'na aittir. Sürekli olan din de O'na aittir. Allah'tan başkasından mı korkup sakınacaksınız?" [35]

"De ki: 'Ancak ben de sizin gibi bir insanım. Bana: 'İlahınız ancak tek bir ilahtır.' diye vahyolunuyor. Artık kim Rabbi ile karşılaşmayı (ve ondan bir mükâfat almayı) umuyorsa, salih amelde bulunsun ve hiçbir şeyi Rabbine ibadette ortak koşmasın.' " [36]

"Allah... O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. En güzel isimler O'na aittir." [37]

30. *6/En'am, 102*
31. *6/En'am, 106*
32. *6/En'am, 161-163*
33. *9/Tevbe, 31*
34. *13/Rad, 30*
35. *16/Nahl, 51-52*
36. *18/Kehf, 110*
37. *20/Taha, 8*

"Şüphesiz ki ben, Allah'ım. Benden başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Bana ibadet et. Beni zikretmiş olmak için namaz kıl." [38]

"Sizin ilahınız ancak Allah'tır... O ki O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Her şeyi ilmiyle kuşatmıştır." [39]

"De ki: ' 'İlahınız ancak tek bir ilahtır.' diye bana vahyolunuyor. Müslimlerden/şirki terk ederek tevhidle Allah'a yönelen kullardan olacak mısınız?' " [40]

Allah'ı ilah edinmek; O'nu her işte vekil kabul edip O'na güvenmek, rahatlık ve sıkıntı anında yalnızca O'na dua etmek, fayda ve zararın O'nun elinde olduğuna inanmak, namazı, kurbanı, hayatı ve ölümü O'na has kılmaktır.

"Sizin ilahınız tek olan ilahtır. Öyleyse O'na teslim olun. (Kalp dinginliği ve tevazuyla Allah'a teslim olan) muhbitleri müjdele." [41]

"O, kendisinden başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilahın olmadığı Allah'tır. Başta da (dünyada) sonda da (ahirette) hamd O'na aittir. Hüküm yalnızca O'nundur. O'na döndürüleceksiniz." [42]

"Allah'la beraber başka bir ilaha dua etme. Ondan başka (ibadeti hak eden) hiç bir ilah yoktur. Ondan başka her şey helak olacaktır. Hüküm yalnızca O'na aittir. O'na döndürüleceksiniz." [43]

"Ey insanlar! Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Allah'ın dışında gökten ve yerden sizi rızıklandıran bir yaratıcı mı var? O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (O hâlde) nasıl da (tevhitten şirke) çevriliyorsunuz?" [44]

"Sizi, tek bir nefisten yarattı, sonra ondan eşini var etti. Size, hayvanlardan sekiz çift indirdi. Sizi annelerinizin karnında, üç karanlık içinde, bir yaratılış (evresinden) başka bir yaratılış (evresine) geçirerek yaratmaktadır. İşte bu, sizin Rabbiniz Allah'tır. Hâkimiyet/egemenlik yalnızca O'na aittir. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (Buna rağmen) nasıl da (tevhitten şirke) çevriliyorsunuz." [45]

"O (hayat sahibi ve her canlıya hayat veren) El-Hayy'dır. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (O hâlde) dini O'na halis kılarak, kendisine dua edin. Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir." [46]

"O, gökte de ilah olandır yerde de ilah olandır. O, (hüküm ve hikmet sahibi) El-Hakim, (her şeyi bilen) El-Alîm'dir." [47]

"O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Diriltir ve öldürür. Sizin ve evvelki babalarınızın Rabbidir." [48]

"Bil ki şüphesiz, Allah'tan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Kendi günahların, mümin erkek ve mümin kadınların (günahları) için bağışlanma dile. Allah, dolandığınız yeri de konakladığınız yeri de bilir." [49]

"O Allah ki kendisinden başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Gayb ve şehadet bilgisinin sahibidir. O, (özünde merhamet sahibi olan) Er-Rahman ve (rahmetini kullarına eriştiren) Er-Rahim'dir. O Allah ki O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (Mutlak hâkimiyet/egemenlik sahibi, mülkünde

38. 20/Taha, 14
39. 20/Taha, 98
40. 21/Enbiya, 108
41. 22/Hac, 34
42. 28/Kasas, 70
43. 28/Kasas, 88
44. 35/Fatır, 3
45. 39/Zümer, 6
46. 40/Gafir, 65
47. 43/Zuhruf, 84
48. 44/Duhan, 8
49. 47/Muhammed, 19

dilediği gibi tasarruf eden) El-Melik'tir. (Mukaddes, eksikliklerden münezzeh olan) El-Kuddüs'tür. (Tüm eksiklik ve kusurlardan münezzeh, kullarına esenlik veren) Es-Selam'dır. (Kalplere iman ve güven veren) El-Mümin'dir. (Her şeyi kontrol eden, mutlak otorite ve hâkimiyet sahibi olan) El-Müheymin'dir. (İzzet sahibi, her şeyi mağlup eden) El-Aziz'dir. (Gönül kırıklıklarını gideren, her şeye boyun eğdiren) El-Cabbar'dır. (En büyük olan ve kibir sahibi olan) El-Mütekebbir'dir. Allah, onların şirk koşmalarından münezzehtir. O Allah ki (Her şeyi yoktan var edip yaratan) El-Halık'tır. (Yaratan) El-Bari'dir. (Yarattıklarına dilediği şekli veren) El-Musavvir'dir. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olan her şey O'nu tesbih eder. O, (izzet sahibi, her şeyi mağlup eden) El-Aziz, (hüküm ve hikmet sahibi olan) El-Hakim'dir." [50]

"Allah... Kendisinden başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah olmayandır. (O hâlde) müminler yalnızca Allah'a tevekkül etsinler." [51]

"(O) doğunun ve batının Rabbidir. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (Öyleyse) O'nu vekil edin." [52]

Bu ayetleri dikkatle okuyan bir insan için, Allah'ı *(cc)* ilah edinmek yani *"La ilahe illallah"* tüm detaylarıyla anlaşılmış olur.

La İlahe İllallah Karşısında Afallayan Müstekbirler!

Nuh *(as)* kavmini Allah'ı tek ilah olarak kabul etmeye davet edince şöyle dediler:

"Demişlerdi ki: 'Şayet bu işe bir son vermezsen ey Nuh kesinlikle taşlanıp/kovulanlardan olacaksın.' " [53]

Şuayb'a *(a.s)* şöyle dediler:

"Kavminden ileri gelen müstekbirler demişlerdi ki: 'Ey Şuayb! Seni ve seninle beraber iman edenleri kesinlikle yurdumuzdan çıkarıp süreceğiz. Ya da kesinlikle dinimize geri dönersiniz.' Demişti ki: 'İstemesek de mi?' " [54]

50. 59/Haşr, 22-24
51. 64/Teğabun, 13
52. 73/Müzzemmil, 9
53. 26/Şuara, 116
54. 7/A'raf, 88

İbrahim'e *(a.s)* şöyle dediler:

"(Babası) demişti ki: 'İlahlarımdan yüz mü çeviriyorsun ey İbrahim? Şayet (bu hâline) son vermezsen seni taşlarım. Uzun süre benden uzaklaş.' " [55]

Allah Resûlü'ne şöyle dediler:

" 'İlahları tek bir ilah mı yaptı? Gerçekten bu çok ilginç/şaşılacak bir şeydir.' İleri gelenler harekete geçti ve: 'Yürüyün, ilahlarınıza sahip çıkın (onlara bağlılıkta direnç gösterin). Şüphesiz ki bu, (sizden) istenen bir şeydir.' (dediler)" [56]

Bu tepkilerde dikkatimizi çeken iki husus vardır:

a. Davetin tafsilatını dinlemeden, ilk cümlesine şiddetle karşı çıkarlar.

b. Karşı çıkanlar sıradan halk değil, toplumda mevki ve konum sahibi olan elit/seçkin zümredir.

Neden?

Bu soruya *"Allah'ı ilah edinmenin Kur'an'da açılımı"* başlığı altında zikredilen ayetler cevap verdi. Bu ayetlere göre Allah'ı *(cc)* ilah edinmek; yalnızca O'na kulluk etmek, hiçbir şeyi O'na ortak koşmamak, O'nun dışında ibadet edilen tağutlara karşı çıkmaktır. Allah'ı ilah edinmek; O'nun tüm eksiklerden münezzeh, ortaksız, yeri ve gökleri idare eden, her şeyin hükmüne ve takdirine boyun eğdiği, izni olmadan kimsenin şefaat edemeyeceği, yerde ve gökte olan her şeyin O'nun ilmine tâbi olduğu, yer, gök ve içindekileri tek koruyanın O olduğunu kabul etmektir.

Allah'ı ilah edinmek; Allah'a *(cc)* ve O'nun hükümlerine mutlak teslimiyettir. Mülkün O'na ait olduğuna inanmak ve mülkünde tek söz sahibi olanın O olduğunu ikrardır.

Allah'ı *(cc)* ilah edinmek; O'nu her işte vekil kabul edip O'na güvenmek, rahatlık ve sıkıntı anında yalnızca O'na dua etmek, fayda ve zararın O'nun elinde olduğuna inanmak, namazı, kurbanı, hayatı ve ölümü O'na has kılmaktır.

Allah'ı *(cc)* ilah edinmek, O'nun kullarına yakın olduğunu, O'na ulaşmak için aracıya ihtiyaç olmadığını, kullarına sevgi ve merhameti nedeniyle elçiler yol-

55. 19/Meryem, 46
56. 38/Sad, 5-6

ladığını, dinin tek kaynağının vahiy ve onu açıklayan elçiler olduğunu kabul etmektir.

Müstekbir tağutları korkutan işte bu açılımdır. Çünkü *"La ilahe illallah"*, kandırılarak sömürülen toplumu uyandırır; müstekbirlere hakkın karşı konulmaz delilleri karşısında söyleyecek söz bırakmaz.

Şöyle ki; tarih boyunca toplumu yönetenler azınlık bir zümredir. Genelde seçkin (!) aileler şeklinde örgütlenen bu zümre, toplumu parçalayarak sömürür. Dini parçalar:[57] Yaratan Allah'ı göklere hapseder. Yeryüzüne gökteki Allah adına iş yapan; dilekleri O'na ulaştıran ve insanları ilgilendiren her işte O'na niyabet eden tanrılar atar. Bu tanrılar görmeyen, duymayan, konuşamayan varlıklardır. Bazen bir put, bazen bir anıt, bazen bir kabir/türbe... Allah'a niyabet ederler. Bu tanrılar/sahte ilahlar adına konuşan kimdir? Onları tanrı olarak atayanlar, yani seçkinler. Nedendir bilinmez, bu tanrılar hep seçkinlerin menfaatine konuşur. Bu seçkinler yeryüzünde Allah'ın gölgesidir. Onların sayesinde siyasi birlik ve dirlik sağlanmaktadır. Hepimiz kayıtsız şartsız onlara itaat etmeli, onları desteklemeliyiz. Bu seçkinler, Allah'ın yanında çok değerlidir, onların yüzü suyu hürmetine rızıklanıyor ve ilahi lütuflara mazhar oluyoruz. Öyleyse onların kapısına köle ve hizmetkâr olmalı, ölünün ğassala teslimiyeti gibi onlara teslim olmalıyız.

Dini, toplumsal yapısı ve kendi iç dünyası parçalanmış bir insan, her türlü yönlendirmeye, sömürüye ve kullanıma açıktır.
La ilahe illallah; Allah'ı birlemek, hayatın merkezine O'nu yerleştirmektir. La ilahe illallah; sömürenlerin parçaladığı ne varsa, Allah'ın isteği doğrultusunda birleştirmek, kula kulluğun tüm sebeplerini izale etmektir.

Toplumu parçalarlar:[58] Biri Türk'tür biri Kürt. Biri zengindir biri fakir. Biri şu futbol takımındandır biri diğerinden. Biri solcudur öteki sağcı. Biri şehirlidir beriki köylü... Toplumu her alanda gruplara böler ve gruplar arasındaki farklılığı kitle iletişim araçlarıyla düşmanlığa çevirirler. Kitle iletişim araçları yeterli olmuyorsa özel birimler kurulur: Jitem olur, Özel Harp Dairesi olur ... planlama teşkilatı olur. Provakosyonlarla toplumu birbirine kırdırırlar.

İnsanı kendi içinde parçalarlar:[59] Gündelik sıradan işlerinde dahi insan keşmekeş içinde kalır. İnsan giyinecektir; modanın istediği farklıdır, insanın kendine yakıştırdığı farklı, maddi durumunun el verdiği ise tüm bunlardan farklı. Dizilerde izlediği farklıdır, yaşadığı muhitin örf ve geleneği farklı. Siyasi bir gelişme hakkında fikir edinmek ister. Gazeteler, TV'ler, sosyal medya... her kafadan bir ses çıkmaktadır. İnsan neye inanacağını şaşırır.

Dini, toplumsal yapısı ve kendi iç dünyası parçalanmış bir insan, her türlü yönlendirmeye, sömürüye ve kullanıma açıktır. La ilahe illallah; Allah'ı birlemek, hayatın merkezine O'nu *(cc)* yerleştirmektir. La ilahe illallah; sömürenlerin parçaladığı ne varsa, Allah'ın isteği doğrultusunda birleştirmek, kula kulluğun tüm sebeplerini izale etmektir.

"La ilahe illallah" diyen insanın yaşama gayesi bellidir, ne için ölmesi gerektiğini bilir, doğrunun ölçüsünü öğrenmiştir.

Böyle bir insan sömürüye kapalıdır. Kim ne derse desin onun dönüp hükmünü soracağı merci tek ilah olan Allah'tır.

57. *"Dinlerini parça parça edip, kendileri de grup grup olanlar (var ya); senin onlarla hiçbir alakan yoktur. Onların işi ancak Allah'adır. Sonra (Allah) yaptıklarını onlara haber verecektir." (6/En'am, 159)*

58. *"Şüphesiz ki Firavun, yeryüzünde üstünlük tasladı. Oranın halkını gruplara ayırıp onlardan bir bölümünü mustazaflaştırıyor/güçsüzleştiriyor, erkek çocuklarını boğazlayıp, kadınlarını diri bırakıyordu. Çünkü o, bozguncülardandı." (28/Kasas, 4)*

59. *"Hiçbir şeyi O'na ortak koşmayan ve (şirkin her türlüsünü terk eden) hanifler olarak (bunları yapın). Kim de Allah'a şirk koşarsa gökten yere çakılan, havada kuşların kendisini (parça parça) kaptığı veya rüzgârın ıssız, uzak bir yere savurduğu kimse gibidir." (22/Hac, 31)*

Hak İlahtan Sapma: Şirk ve Tağut

Allah *(cc)* insanları tevhid üzere yaratmıştır. Bu yaratmaya fıtrat diyoruz. Zamanla insanlar hak ve tek ilah gerçeğinden sapmış yüce Allah'a ortak koşmuşlardır. Vahye göre bu sapışın adı *"şirk"*tir. Allah'a şirk/ortak koşulan varlıklar ise sahte ilahlar yani tağutlardır.

Biz, tevhidin tarihini biliyoruz. Tevhid, ilk insanla başlamıştır, kıyamete kadar da var olacaktır. Ancak şirkin başlangıç tarihini bilmiyoruz. Fakat ilk şirkin hangi meselede zuhur ettiğini şer'i naslar aracılığıyla biliyoruz. Bir kudsi hadiste şöyle buyrulur:

"Ben, kullarımın tamamını hanif (muvahhid) olarak yarattım. Sonra onlara şeytanlar geldi ve onları dinlerinden saptırdılar. <u>(Şeytan), kullarıma helal kıldığımı onlara haram kıldı. Hakkında hiçbir delil indirmediğim şeyleri bana ortak/şirk koşmalarını emretti…</u>" [60]

Demek ki şirk iki konuda açığa çıkmıştır:

a. Allah'ın *(cc)* helal kıldıklarını haram kılma

b. Allah'a yapılması gereken dua, tavaf, kurban, oruç gibi ibadetleri Allah'tan başka varlıklara yapma.

İlki hüküm şirkidir. Eşyada neyin helal haram olacağı, neyin yapılır yapılamaz olduğu, sınırları ve yasaları Allah'ın *(cc)* değil insanın belirlemesidir. Oysa yaratan Allah'tır, mülk O'na aittir; yarattığı mülkünde hükmetmek, yasalar ve sınırlar belirlemek O'nun hakkıdır.

"Yaratmak da emretmek de Allah'a aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah, ne yücedir." [61]

"Ey zindan arkadaşlarım! (Hiç düşündünüz mü?) Birbirinden ayrı, darmadağınık rabler mi daha hayırlıdır, yoksa (zatında, fiillerinde ve sıfatlarında tek olan) El-Vahid ve (her şeye boyun eğdirip hükmüne ram eyleyen) El-Kahhar olan Allah mı? Sizin O'nu bırakıp da ibadet ettikleriniz, ancak sizin ve babalarınızın koyduğu, Allah'ın hakkında hiçbir delil indirmediği birtakım isimlerdir. Hüküm yalnızca Allah'ındır. O, kendisinden başkasına kulluk/ ibadet etmemenizi emretmiştir. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler." [62]

60. Müslim, 2865
61. 7/A'raf, 54
62. 12/Yusuf, 39-40

"Yoksa, Allah'ın izin vermediği şeyleri, kendilerine dinden şeriat kılan/kanun yapan ortakları mı var? Şayet (azaplarının kıyamete erteleneceğine dair) kesin söz olmasaydı elbette, aralarında hüküm verilirdi. Şüphesiz ki zalimlere can yakıcı bir azap vardır." [63]

Şirk ve tuğyanın başlangıcında, insanlar belli şeylere hüküm veriyor, Allah'ın helal kıldıklarına haram diyorlardı.

"Ve zanlarınca: '(İlahlarımıza ayırdığımız) hayvanlar ve ekin dokunulmazdır. Onları dilediğimizden başkası yiyemez. Birtakım hayvanların da sırtları haram kılınmıştır. (Kimse onlara binemez.)' dediler. Birtakım hayvanlar da vardır ki -(Allah'a) iftira ederek- (onları boğazlarken) Allah'ın adını anmazlar. İftiralarından ötürü (Allah) onları cezalandıracaktır. (Ve yine) dediler ki: '(İlahlarımıza ayırdığımız) bu hayvanların karınlarında olan (canlı doğarsa) yalnızca erkeklerimize aittir. Kadınlarımıza (onları yemek) haramdır. Şayet ölü olarak (doğarsa), onlar (kadın ve erkekler) onda ortaktırlar.' (Allah, 'bu helal', 'şu haram' diye yaptıkları) yakıştırmaların cezasını verecektir. Şüphesiz Allah (hüküm ve hikmet sahibi) Hakim, (her şeyi bilen) Alîm'dir." [64]

Bugün ise insanlar, hayatın her alanına hükmeden yasalar yapıyorlar. Allah'ın *(cc)* haramlarına helal, helallerine haram diyorlar. Onun emrettiklerini yasaklıyor, yasakladıklarını kanuni güvence altına alıyorlar.

İkincisi ise ibadet/nusuk şirkidir. İnsanın Allah'a iftira ederek O'nun *(cc)* ulaşılmaz olduğunu söylemesi[65], O'nu yaratılmış kral ve şirket yöneticilerine kıyas ederek O'na ulaşmak için aracıya ihtiyaç olduğunu iddia etmesi[66] neticesinde şirk koşmasıdır.

63. 42/Şura, 21
64. 6/En'am, 138-139
65. "Kullarım sana, benden soracak olurlarsa şüphesiz ki ben onlara yakınım. Dua edenin duasına icabet ederim. (Öyleyse) onlar da benim davetime icabet etsinler ve bana iman etsinler ki (akıl, doğruluk ve olgunluk sahibi olan) rüşt ehlinden olsunlar." (2/Bakara, 186)
66. "Allah'a örnekler vermeye kalkmayın. Allah bilir, siz bilmezsiniz." (16/Nahl, 74) Hiçbir şey Allah'ın dengi, misli, benzeri ya da yakını olamayacağından, Allah'ın varlığı ve birliğine dair verilecek örnekler konusunda titiz olunmalıdır. Şanını, azametini, celal ve izzetini en iyi O bildiğinden, kendisiyle alakalı örnekleri yalnızca Allah verebilir. İnsanlar da bu örneklerle yetinirler. Müşrikler, Allah'ı bazı varlıklara benzetir, bu kıyas sonucunda birtakım neticeler elde ederlerdi. Mesela, hiçbir yöneticinin yardımcı, ortak ve vezir olmadan sağlıklı yönetip idare edemeyeceği örneğinden yola çıkarak, Allah'a yardım eden, O'nun adına kâinatta tasarruf eden yardımcılar ve ortaklar olması gerektiği sonucuna ulaşırlardı. Bir krala veya şirket müdürüne aracısız ulaşı-

Bugün insanlık, geçmiş cahiliyeden çok daha koyu ve karanlık bir cahiliye yaşamaktadır. Dünyanın dört bir yanında, dünya nüfusunun üçte biri "La ilahe illallah" demektedir.
Ancak "La ilahe illallah" anlamını yitirmiş, şartları unutulmuş, hayat içinde neye tekabül ettiği bilinmemektedir.

"Dikkat edin! Halis olan din Allah'ındır. O'nun dışında veliler edinenler (derler ki): 'Bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye bunlara ibadet ediyoruz.' Allah ihtilaf ettikleri konularda aralarında hükmedecektir. Şüphesiz ki Allah, yalancı, kâfir olan kimseyi hidayet etmez." [67]

Böylece insan fayda ve zararı aracı kıldığı varlıklardan bekler; onların muhaliflerini çarptığına inanır, sıkıntı anında onlara dua eder, onlardan tevbe alır, onların kâinatı gözettiğine inanır... Ekininden ve hayvanlarından onlara pay ayırır. Elde ettiği nimetin onların yüzü suyu hürmetine olduğunu söyler, nimetin asıl sahibini unutur. Allah birlendiğinde rahatsız olur, onlar anıldığında mutlu olur.[68]

Müşrikler, tevhide davet edildiklerinde ilginç bir cevap veriyorlardı:

"Şirk koşanlar dediler ki: 'Şayet Allah dileseydi ne biz ne de babalarımız, O'nun dışındaki hiçbir varlığa ibadet etmez ve O'nun belirlediği haramlar dışında hiçbir şeyi haram kılmazdık.' Onlardan öncekiler de aynen böyle yaptılar. Resûllerin apaçık bir tebliğden başka görevi mi var?" [69]

Bu cevap, resûllerin neye itiraz ettiğini ve *"La ilahe illallah"* kelimesinin hayatlarında neye tekabül ettiğini çok iyi bildiklerini gösterir. Kendilerinin ve babalarının Allah'ın dışında varlıklara ibadet ettiğini, O'nun *(cc)* helallerini haram saydıklarını itiraf etmiş oluyorlardı.

Dilleri Allah'a iftira etmeye alışmış müşrikler, bu durumu *"Allah'ın dilemesi"* kabul ediyor, bir defa daha Allah'a iftirada bulunmuş oluyorlardı.

Evet, bugün de benzer bir durum yaşanmaktadır. Tek ilah gerçeğinden sapma, ibadet ve siyaset/hâkimiyet alanında kendini göstermiştir. Bugün *"La ilahe illallah"* dediğimizde dün anlaşılan şey anlaşılmalıdır: İnsanların tek İlah ile aralarına koydukları aracı tağutları ve hayata hükmetme iddiasında olan siyasi tağutları reddeden bir kelime!

Dün, insanlık koyu bir cahiliyye içindeydi. Şirk ve tuğyan insanı Allah'a *(cc)* kul kılan tüm değerleri yerle bir etmişti. İnsanlık, içinde bulundukları karanlıktan kendilerini çıkaracak bir ışığa ve insanı Rabbine ulaştıracak bir rahmete muhtaçtı. La ilahe illallah davetiyle insan, onu kula kulluktan kurtaran hidayet yolunu buldu.

Bugün insanlık, geçmiş cahiliyeden çok daha koyu ve karanlık bir cahiliye yaşamaktadır. Dünyanın dört bir yanında, dünya nüfusunun üçte biri *"La ilahe illallah"* demektedir. Ancak *"La ilahe illallah"* anlamını yitirmiş, şartları unutulmuş, hayat içinde neye tekabül ettiği bilinmemektedir.

Bugün, risalet davasına mirasçı olan muvahhidler, La ilahe illallah'ı tüm açıklığıyla ortaya koymalıdır. İnsanları tek İlah'a davet ederken; sözü müstakim kılmalı, mücrimlerin yolu apaçık anlaşılacak şekilde bu kelime anlatılmalıdır.

Halis Bayancuk (Ebu Hanzala)

Silivri 9 No'lu Kapalı Cezaevi, Silivri/İstanbul

lamayacağı örneğinden yola çıkarak insanları Allah'a ulaştırdığına inandıkları vasıtalar edinir: "Bunlar Allah katıdaki şefaatçilerimiz (bk. 10/Yunus, 18) ve bizi Allah'a yakınlaştıran (bk. 39/ Zümer, 3) vesilelerimiz." derlerdi.

67. 39/Zümer, 3

68. Bk. 5/Maide, 76; 11/Hud, 54; 46/Ahkaf, 5-6; 6/En'am, 135; 16/Nahl, 83; 39/Zümer, 45.

69. 16/Nahl, 35

İslami Harekette Tecrübe/Hikmet/Basiret

Başyazı

İslam toplumu, yaşadığı hadiselerden ders almalı, tecrübe ve hikmet olarak yarınlara miras bırakmalıdır. Bir hareket, kendi tarihini çok iyi bilmelidir. Mümin ahlakı olan "bir delikten iki defa ısırılmamak" ancak bu yolla kazanılabilir. Bilmeliyiz ki El-Hakîm olan Rabbimiz boş, amaçsız ve abes fiillerden münezzehtir. O'nun takdir ettiği her imtihan, İslam toplumunu arındırmak ve terbiye etmeye yöneliktir.

Allah *(cc)* insanı farklı merhalelerden geçirerek yaratmıştır.

"Oysa O, sizi merhale merhale yaratmıştır. (Nutfe merhalesi, embriyo merhalesi...)" [1]

Dünyaya gelen insan, kendisi için takdir edilen hayatı da merhaleler şeklinde yaşar.

"Sizi zayıflıktan yaratan, zayıflıktan sonra size kuvvet veren, sonra kuvvetin ardından size zayıflık ve yaşlılık veren Allah'tır. Dilediğini yaratır. O, (her şeyi bilen) El-Alîm, (her şeye güç yetiren, mutlak kudret sahibi olan) El-Kadîr'dir." [2]

Malumdur ki, insanın çocukluk, yetişkinlik ve olgunluk dönemleri arasında fark vardır. Yaş ilerledikçe insan olgunlaşır; daha isabetli kararlar vermeye başlar. Hiç şüphesiz bu olgunlaşmada tecrübenin payı büyüktür. İslami kavramlarla konuşacak olursak, insan tecrübe kazandıkça olgunlaşır/kemale erer; olgunlaştıkça hikmet ve basiret sahibi olur. Hikmet; düşünce, söz ve davranışların kontrollü ve isabetli olmasıdır. Basiret ise; olaylara bilgi, tecrübe ve Rabbani yardımla bakabilmektir.

Yaşadıklarından ders çıkarıp tecrübe edinmeyen insan; biyolojik olarak olgunlaşabilir fakat akli olarak olgunlaşmaz.

1. *71/Nuh, 14*
2. *30/Rum, 54*

Tecrübe/hikmet/basiret sahibi olmak isteyen toplum, tarihi bilmek zorundadır.
Gerek Kur'an'da anlatılan İslam tarihi, gerekse ön dört asırdır yaşanan tarih gündelik hayatın parçası olacak şekilde iyi bilinmelidir. Geçmişi olmayan toplum; bugününü ve yarınını kaybetmiştir.

Toplumlar/Cemaatler, insan gibidir. Seyirlerini merhale merhale tamamlarlar. Kimisinin toplumsal hafızası güçlüdür; yaşadıklarından ders alır, tecrübe edinir; hikmetli ve basiretli bir toplum oluşturur. Tecrübe sahibi toplumlar *"İnsanlara yarar sağlayacak olan (hak) ise, yeryüzünde kalıcıdır."* [3] ayetinin ete kemiğe bürünmüş hâlidir. Hizmetleri kalıcı, kapsayıcı ve nesillere fayda sağlayacak şekilde muhkemdir.

Kimi toplumlar, hafızalarını yitirmiştir; yaşadıklarından ders almaz, hikmet ve basiret hanelerine tecrübe kaydetmezler. Böylesi toplumlar şirk cephesinin saldırıları ve kaderin pis ile temizi ayıran imtihanları karşısında savunmasızdırlar. Onlar ise *"Köpük, atılır gider."* [4] ayetinin ete kemiğe bürünmüş hâlidir. Yeryüzüne halife olma, orayı imar etme ve adil şahitlik vazifesini yerine getiremezler.

İlk Nesil ve Tecrübe

Sahabi nesli, yüce Allah'ın *(cc)* terbiye ve yönlendirmesiyle olgunlaşmış bir toplumdu. Bu öyle bir olgunluktu ki geçmişten devraldıkları tevhid davasını zirveye taşıdılar, yaşadıkları çağın adil şahitleri oldular, gelecek nesillere ise muazzam bir örneklik ve tecrübe mirası bıraktılar.

Tüm bu güzel hasletleri yanında onlar da insandı. Hata yaptılar, günah işlediler, itaatsizlik yaptılar... Kendilerini vahyin terbiyesine bıraktılar. Allah *(cc)* hatalarını ve hataya düşmelerine neden olan sebepleri onlara gösterdi. Tevbeyle Rablerine yöneldiler. Hatanın manevi ağırlığından ve kalbi karartan pasından tevbeyle arındılar. Sonra hatalarından ders aldılar, her olay onları biraz daha olgunlaştırdı. Bunlara ek olarak, vahyin öğretilerine kulak verdiler.

Bireyi ve toplumu tecrübe, hikmet ve basirete ulaştıran sebeplere yapıştılar. Allah *(cc)* onların çabalarını (fiili dua) takdir etti, isteklerini (kavli dua) kabul etti. İnsanlık, Allah'ın övgüsüne mazhar olan en olgun toplumla tanıştı. Şimdi bu sebepleri beraber inceleyelim:

1. Geçmiş Ümmetlerin Kıssalarını İbret Nazarıyla Okumak

Kur'an, genel anlamda bir insanlık tarihi, özel anlamda ise bir İslam tarihi kaynağıdır. Tarihi bir bütün olarak ele almaz. İnsana faydalı olacak örnekleri işler. Kısa, etkili ve mesaja yönelik bir anlatım üslubu vardır.

Müminlerin bu kıssalar üzerinde düşünmesini ve ibret almasını ister.

"... İyice düşünsünler diye kıssaları anlat." [5]

"Andolsun ki onların kıssalarında akıl sahipleri için ibretler vardır. (Bu Kur'an) öyle uydurulabilecek bir söz değildir. Fakat kendinden önceki (kitapları) doğrulayıcı, her şeyi detaylı açıklayan, mümin topluluk için de hidayet ve rahmettir." [6]

Kur'an'ın emrettiği tefekkür ve itibar, felsefik bir zihin faaliyeti değildir. Onun emrettiği düşünme pratiktir, vakıaya dönüktür. Önce düşüneni daha sonra vakıayı ıslah etmeyi gaye edinir.

3. 13/Rad, 17
4. 13/Rad, 17
5. 7/A'raf, 176
6. 12/Yusuf, 111

"Sana, rasûllerin kıssalarından her (vahyettiğimizi), kalbini sağlamlaştırmak için anlatıyoruz. Bunda sana hak, müminler için öğüt ve hatırlatma gelmiştir." [7]

"Bunlar, Allah'ın hidayet ettiği kimselerdir. Onların yolunu takip et. De ki: 'Ben, bunun için sizden bir ücret istemiyorum. O, yalnızca âlemlere bir hatırlatmadır.' " [8]

Müminin kıssayla bütünleşmesini ister. Mücadelenin karşılaştığı zorluklarda, daha önce anlatılan kıssalara gönderme yapar.

"Rabbinin hükmüne sabret, balık sahibi (Yunus peygamber) gibi olma! Hani dert ve sıkıntıyla (Rabbine) dua etmişti." [9]

"Ulu'l Azm peygamberlerin sabrettiği gibi sen de sabret..." [10]

Tecrübe/hikmet/basiret sahibi olmak isteyen toplum, tarihi bilmek zorundadır. Gerek Kur'an'da anlatılan İslam tarihi, gerekse ön dört asırdır yaşanan tarih gündelik hayatın parçası olacak şekilde iyi bilinmelidir. Geçmişi olmayan toplum; bugününü ve yarınını kaybetmiştir.

2. Kendi Tarihini İyi Bilmek

Kur'an; uzak tarihe dikkat çektiği gibi, yakın tarihe de dikkat çeker. Yaşanmış hadiselerin neticeleri üzerinde tefekkür edilmesini ve olaylardan ders çıkarılmasını ister.

Neredeyse sahabenin yaşadığı her toplumsal olay, Kur'an tarafından kritik edilmiş ve müminlere o olaydan çıkaracakları dersler Allah *(cc)* tarafından gösterilmiştir.

Bedir savaşından sonra Allah onlara şöyle seslenmiştir:

"(Hatırlayın!) Hani Allah (biri güçlü, diğeri zayıf) iki topluluktan birini size vadetmişti. Siz, (yorulmadan) elde edebileceğiniz güçsüz topluluğu istiyordunuz. Oysa Allah, kelimeleriyle hakkı üstün kılmak ve kâfirlerin (kökünü kurutup) arkalarını kesmek istiyordu. Suçlu günahkârlar hoşlanmasa da, (Allah) hakkı (her daim) üstün kılmak ve batılı geçersiz kılmak (istiyordu). (Hatırlayın!) Hani siz Rabbinizden yardım istemiştiniz. O da: 'Şüphesiz ki peş peşe inen bin melekle sizi destekleyeceğim.' diye duanıza icabet etmişti. Allah bunu ancak bir müjde ve kalplerinizin mutmain olması için yapmıştı. Yardım/zafer yalnızca Allah katındandır. Şüphesiz ki Allah, (izzet sahibi, her şeyi mağlup eden) Aziz, (hüküm ve hikmet sahibi olan) Hakim'dir. Hani Allah'tan bir güven içinde olasınız diye sizi bir uyku hâli bürümüştü. Ve (Allah) sizi onunla temizlemek, sizden şeytanın pisliklerini gidermek, kalplerinizi (yakin ve kararlılık ile) pekiştirmek ve ayaklarınızı sabit kılmak için gökten sizin için yağmur indirmişti. Hani Rabbin meleklere vahyediyordu: 'Şüphesiz ki ben, sizinle beraberim, iman edenleri sabit kılın. Ben, kâfirlerin kalplerine şiddetli bir korku salacağım. (Öyleyse) vurun boyunların üstüne, vurun onların bütün parmaklarına!' " [11]

Uhud savaşından sonra onlara şöyle seslenmiştir:

"Andolsun ki Allah size verdiği sözde doğru söyledi. Hani (Allah'ın) izniyle onların kökünü kurutuyordunuz. Çok istediğiniz (zaferi) size gösterdikten sonra bozguna uğradınız, verilen emir hakkında çekiştiniz ve isyan ettiniz. İçinizden kimi dünyayı kimi de ahireti istiyordu. Sonra (Allah) sizi denemek için onlardan çevirdi. (Yenilmeye başladınız. Buna rağmen) sizi bağışladı. Allah, müminlere karşı lütuf ve ihsan sahibi olandır. (Hatırlayın!) Hani siz dönüp hiç kimseye bakmadan kaçıyordunuz. Resûl, (savaşa dönmeniz için) arkanızdan sesleniyordu. Kaçırdığınız (hayırlara) ve başınıza gelen musibetlere üzülmeyesiniz diye (Allah) sizi keder üstüne kederle sınadı. Allah, yaptıklarınızdan haberdardır. Bu sıkıntılı hâlden sonra, (içinde bulunduğunuz) topluluktan (bir kısmını) bürüyen güvenli bir uyuklama indirdi. Bir topluluk da kendi canlarını dert ediniyor, Allah'a dair hak olmayan cahiliye zannına kapılıyorlardı. Diyorlardı ki: '(Bu savaşla ilgili) bizim bir karar yetkimiz var mı?' De ki: '(Savaş konusunda) yetki tamamen Allah'a aittir.' (Böyle söylüyorlar ama) nefislerinde sana açık etmedikleri şeyler gizliyorlar. Diyorlar ki: 'Şayet (kararlar alınırken) bizim de yetkimiz olsaydı (savaşmak için Medine dışına çıkmayacak ve) burada öldürülmeyecektik.' De ki: 'Siz

7. *11/Hud, 120*
8. *6/En'am, 90*
9. *68/Kalem, 48*
10. *46/Ahkaf, 35*
11. *8/Enfal, 7-12*

evlerinizde olsaydınız dahi, haklarında ölüm yazılanlar evlerinden çıkacak ve ölecekleri yere geleceklerdi.' (Tüm bunlar) Allah'ın sinelerinizde olanı sınaması ve kalplerinizde olanı temizlemesi içindir. Allah, sinelerde olanı bilmektedir. İki ordunun karşılaştığı gün, sizden (savaşı bırakıp) kaçanlar var ya; şeytan onların ayaklarını kazandıkları bazı (günahlar) sebebiyle kaydırmak istedi. And olsun ki Allah, onları affetti. Hiç şüphesiz ki Allah, (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafur, (kulların hak ettikleri cezayı erteleyen) Halîm'dir." [12]

Ahzab savaşından sonra şöyle seslenmiştir:

"Ey iman edenler! Allah'ın üzerinizdeki nimetlerini hatırlayın. Hani size ordular gelmişti de onların üzerine fırtına ve görmediğiniz ordular salmıştık. Allah, yaptıklarınızı görendir. Hani size, hem üst tarafınızdan hem de alt tarafınızdan gelmişlerdi. Hani gözler kaymış, yürekler ağza gelmişti. Allah hakkında çeşitli zanlarda bulunuyordunuz. İşte tam orada, müminler imtihan edilmiş ve şiddetli bir sarsıntıyla sarsılmışlardı. Hani münafıklar ve kalplerinde hastalık bulunanlar diyorlardı ki: 'Allah ve Resûlü bizi aldatmaktan başka bir şey vadetmedi.' " [13]

"Müminler, orduları gördüklerinde dediler ki: 'Bu, Allah'ın ve Resûlü'nün bize vadettiğidir. Allah ve Resûlü doğru söylemiştir.' (Bu) yalnızca onların iman ve teslimiyetlerini arttırdı. Müminlerden öyle yiğitler vardır ki Allah'la yaptıkları sözleşmeye sadık kaldılar. Onlardan kimisi adağını yerine getirdi (şehit oldu), kimisi beklemektedir. Kesinlikle (sözlerini) değiştirmemişlerdir." [14]

Aişe annemize atılan iftirayı zikrettikten sonra şöyle seslenmiştir:

"Şayet müminler iseniz Allah, ebediyen böyle bir şeye dönmemeniz için size öğüt veriyor." [15]

"Ey iman edenler! Şeytanın adımlarına uymayın. Kim de şeytanın adımlarına uyarsa şüphesiz ki o, fuhşiyatı ve münkeri emreder. Şayet üzerinizde Allah'ın lütfu ve rahmeti olmasaydı içinizden hiç kimse ebediyen arınamazdı. Fakat Allah, dilediğini temizleyip arındırır. Allah (işiten ve dualara icabet eden) Semi', (her şeyi bilen) Alîm'dir." [16]

İslam toplumu, yaşadığı hadiselerden ders almalı, tecrübe ve hikmet olarak yarınlara miras bırakmalıdır. Bir hareket, kendi tarihini çok iyi bilmelidir. Mümin ahlakı olan 'bir delikten iki defa ısırılmamak' ancak bu yolla kazanılabilir. Bilmeliyiz ki El-Hakîm olan Rabbimiz boş, amaçsız ve abes fiillerden münezzehtir. O'nun *(cc)* takdir ettiği her imtihan, İslam toplumunu arındırmak ve terbiye etmeye yöneliktir. Arınma, imtihanın kendisiyle gerçekleşir. Ancak terbiye kulların çabasıyla mümkündür.

Buna binaen; her imtihan bizi temizler, arındırır. Rabbimize karşı hüsnüzannımız bu yöndedir.

Tecrübe kazanmak, yaşananlardan ders almak, hikmet ve basirete ulaşmak içinse özel çaba lazımdır. Düşünmemiz, ibret almamız, İslam tarihinde yaşanmış örneklerle karşılaştırma yapmamız ve tecrübeleri somutlaştırmamız gerekir. Ta ki kendimize ve gelecek nesillere açık ve anlaşılır bir tecrübe mirası bırakalım.

3. İstişare

Tecrübe/Hikmet/Basirete ulaşmanın bir diğer yolu istişaredir. Rabbimiz *(cc)* hayatın her alanında bizlere istişareyi emreder.

"... Anne baba karşılıklı anlaşarak ve istişareyle çocuğu sütten kesmek isterse, ikisi için de bir sakınca söz konusu değildir..." [17]

"Onlar Rablerinin (iman ve salih amel) çağrısına icabet eder, namazı dosdoğru kılarlar. İşleri, aralarında istişare iledir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan infak ederler." [18]

"Allah'ın rahmeti sayesinde onlara karşı yumuşak oldun. Şayet kaba, katı kalpli biri olsaydın etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onlar için bağışlanma dile, işlerinde onlarla istişare et. (Bir konuda) karar verdiğin zaman Allah'a tevekkül et. (Ve onu uygula. Çünkü) Allah, tevekkül edenleri sever." [19]

12. 3/Âl-i İmran, 152-155
13. 33/Ahzab, 9-12
14. 33/Ahzab, 22-23
15. 24/Nur, 17
16. 24/Nur, 21
17. 2/Bakara, 233
18. 42/Şura, 38
19. 3/Âl-i İmran, 159

İstişare ortak aklı kullanmak, toplumsal tecrübeden istifade etmektir. Hiç şüphesiz akıl akıldan üstündür. İnsanlar farklı alanlarda becerilere sahiptir. İstişare İslam toplumunda saklı olan potansiyeli açığa çıkarır. Binlerce, on binlerce göz ve akılla olayla bakma fırsatı sunar. İstişarede manevi bir bereket de vardır. Allah *(cc)*, emrine icabet eden ve istişareyle hareket eden müminleri hakka muvaffak kılar.

4. Dua ve Basiret Açıcı Ayetleri Tilavet Etmek

Buraya kadar saydıklarımız, hikmet ve basiret sahibi olmanın maddi sebepleri kabul edilebilir. Bunun yanında manevi olan sebepler vardır: Dua ve Kur'an tilaveti.

Allah *(cc)* şöyle buyurur:

"Hikmeti (olgunluğu, söz ve davranışta isabetli olmayı) dilediğine verir. Kime de hikmet verilmişse ona çok fazla hayır verilmiştir. Ancak akıl sahipleri düşünüp öğüt alırlar." [20]

Hikmet hazinesi El-Hakîm olan Allah'ın *(cc)* katındadır. Kullarından dilediğine dilediği kadar hikmet ihsan eder. O'nun El-Hakîm ismi hikmet hazinesinin anahtarlarından biridir. Allah'a çokça niyazda bulunup hikmet istemeliyiz.

"Ey El-Hakîm olan Rabbimiz! Sen hüküm ve hikmet sahibisin. Ayetlerin hikmetli, nebilerin hikmetli, hükümlerin hikmetlidir. Hikmet hazineleri senin katındadır. Kullarından dilediğine dilediğin kadar hikmet verirsin. Rabbimiz! El-Hakîm isminle sana tevessül eder, senden isteriz. Bizi muhtaç olduğumuz hikmet hayrından mahrum eyleme. Bizleri hikmetle rızıklandır, hikmetli kulların arasına dahil et."

Rabbimiz şöyle buyurur:

"Şüphesiz ki Rabbinizden size (feraset ve derin görüş kazandıracak) basiretler geldi. Kim görürse kendi lehine kim de görmek istemezse kendi aleyhinedir. Ben, üzerinizde bir koruyan/gözetleyen değilim." [21]

Allah *(cc)* kitabını *"Basair"* diye isimlendirir. Basair; basiret kelimesinin çoğuludur. Basiret; uzak ve derin görüşlü olmak, olaylara ferasetle bakmak, geçmişin tecrübesiyle geleceğe dair isabetli öngörülerde bulunmaktır.

Rabbimiz Kur'an'ın basiretler barındırdığını ve dileyenin Kur'an'ın basiretiyle olaylara bakabileceğini söyler. Kur'an *"Rahman olan Allah'ın öğrettiği"* şeydir. O, insanın kalp ve zihin dünyasını hikmetle inşa eder. İnsana rabbani bir bakış açısı kazandırır. Aklın ve kalbin derinliklerine hitap eder. İnsan, Kur'an'la Allah'ın *(cc)* değişmez yasalarını öğrenir; bugünü dünle ilişkilendirmeyi ve yarın için olacakları isabetle öngörmeyi öğrenir.

Bu basireti elde etmenin yolu, Kur'an'ı tertil üzere okuyarak ve onun ayetleri üzerinde tefekkür/tedebbür ederek elde edilir.

Sonuç

İslami hareket, Rabbine kulluk ve dinine yardım ederken çeşitli zorluklarla karşılaşır. Bu zorlukların başında nefsin zaafları ve şeytanın iğvası gelir. Buna ek olarak şirk cephesinin şiddetli düşmanlığı ve Allah'ın yolundan alıkoymak için gece gündüz aralıksız kurduğu tuzaklar vardır. Ayrıca İslam toplumunu arındırıp terbiye etmek için kaçınılmaz imtihanlar ve fitneleri zikretmek gerekir.

Tüm bu zorluklar karşısında, hareket için tecrübe hayati öneme sahiptir. Benzer hataların tekrar edilmemesi, müminlerin emek ve zamanlarının zayi olmaması, saptırıcı hadiseler karşısında istikameti korumak Allah'ın *(cc)* yardımı ve tecrübeyle mümkündür.

Tecrübe elde etme çabası bir ibadettir. Zira arzumuz Allah'ın *(cc)* sevip razı olduğu ve kullarını teşvik ettiği hikmet ve basirete ulaşmaktır. Arzuladığımız tecrübe yine Allah'ın razı olduğu bir yerde kullanılacaktır. O da tevhid davası uğruna verdiğimiz mücadeledir.

Her birimiz bireysel olarak olgunlaşma gayreti içinde olmalıyız. Ayrıca içinde bulunduğumuz yapının olgunlaşması için çabalamalı, kardeşlerimizle tecrübe paylaşımında bulunmalıyız.

Çaba bizden başarı Allah'tandır.

20. *2/Bakara, 269*
21. *6/En'am, 104*

İslâm, Müslümanlığa Nasıl Dönüştü?

Feriduddin AYDIN

İntikam duygusu, ondan sonra bilgisizlik, ondan sonra da korku olmak üzere birçok neden, İslâm'ın Müslümanlığa dönüşmesinde ya da dönüştürülmesinde etkili olmuştur. Dolayısıyla bu nedenlerin her biri üzerinde kapsamlı araştırmalar yapmak büyük önem taşır. İslâm'ın Müslümanlığa nasıl dönüştüğü ya da dönüştürüldüğü, işte o zaman çok daha berrak şekilde ortaya çıkacaktır.

Her şeyden önce şu gerçeği göz ardı etmemek lâzımdır; hiçbir din, hiçbir felsefe ve düşünce yoktur ki ortaya çıktıktan sonra zamanla değişime uğramasın. Çünkü canlı ya da dinamik olan her varlık için değişim mukadderdir.

Dinler ve felsefeler, insan ilişkilerine yansıyan birer olgudurlar. Bu nedenle de dinamiktirler; çeşitli amaçlarla yorumlanır ve zaman içinde değişikliğe uğrarlar. Özellikle İslâm, evrensel ve toplumsal bir olgudur. Hayatın tamamını kuşatan devasa bir inanç ve düşünce birikimine sahiptir. Onun için -*İslâm da dâhil*-, bütün vahiyler, aynı zamanda bütün felsefeler, -*çeşitli yorumlar sonucu*- farklılaşmış, içerikleri üzerinde -*süreçler boyunca*- yapılan tasarruflarla başka isimler almış, her biri üzerinde mezhepler, tarikatlar ve ekoller inşa edilerek onlardan yeni varyasyonlar türetilmiştir.

Dinlerin ve felsefelerin uğradığı değişimleri, amaçlarına göre değerlendirmek gerekir. Özellikle -*yoruma konu olduklarında*- dinler, birbirine aykırı iki amaçla ancak değişime uğrayabilirler. Bunlardan biri; onların, -*temel kuralları çerçevesinde*- akademik yöntemlerle zenginleştirilmesidir. Bu suretle -*aslında ve özünde hiçbir artırmaya ve eksiltmeye gidilmeden*- dinin, -*daha açık şekilde anlaşılması ve kurallarının sistematik biçimde hayata geçirilmesi sağlanmış olur.* Öbürü ise -*aslında ve özünde tahrifat yapılarak*- dinin, amacından saptırılmasıdır. Bunlardan ilki pozitiftir, yararlıdır ve hatta gereklidir. İkincisi ise negatiftir, zararlı ve yıkıcıdır.

Müslümanlık, -başta İslâm olmak üzere birçok dinin sentezlenerek efsanelerle, hurafelerle ve kahramanlık destanlarıyla- tarihselliğe ve milli niteliklere büründürülmüş bir gelenekler ve inançlar sarmalıdır. Dolayısıyla -ancak İslâm'la ilişkilendirildiğinde- onun dejenere edilmiş bir kalıntısı olarak negatif değişim için bir örnek oluşturabilir.

Bu iki çeşit değişime örnek vermek gerekirse birincisine **İslâm**'ı göstermek doğru olur. Nitekim ***"Tedvîn"*** hareketinden sonra (ilk 300 yıl içinde) kaydettiği açılım, kazandığı bilimsel kapsam ve sergilediği evrensel nitelik içindeki İslâm, pozitif anlamda bir değişime uğramıştır. Oysa **Müslümanlık**, *-başta İslâm olmak üzere birçok dinin sentezlenerek efsanelerle, hurafelerle ve kahramanlık destanlarıyla-* tarihselliğe ve milli niteliklere büründürülmüş bir gelenekler ve inançlar sarmalıdır. Dolayısıyla *-ancak İslâm'la ilişkilendirildiğinde-* onun dejenere edilmiş bir kalıntısı olarak negatif değişim için bir örnek oluşturabilir.

Bu kısa analizden de açıkça anlaşılmaktadır ki İslâm, bu her iki değişime de konu olmuştur. İslâm'ın anayasası olan Kur'ân-ı Kerîm, önce bizzat **Muhammed** ***(sav)*** tarafından açıklanmıştır. Onun ***"Hadîs"*** diye adlandırılan açıklamaları, daha sonra -oldukça dakik bir akademik sistemle- derlenerek büyük bir külliyyât oluşturulmuştur. ***"Sünnet"*** diye adlandırılan bu külliyyât, Kur'ân-ı destekleyen ikinci kaynak olarak ***"Ümmet Ulemâsı"*** tarafından kabul görmüştür.[1] Ayrıca **Muhammed**'den *(sav)* sonraki ikinci ve üçüncü kuşak[2] döneminde gerek Kur'ân-ı Kerîm, gerekse Sünnet külliyatı, yüzlerce yetkin ve aşkın ilim erbabı tarafından açıklanarak, yorumlanarak, gramer ve edebî açıdan analiz edilerek, içerikleri kategorisel şekilde sınıflandırılarak; *-özellikle ibadet, insan ilişkileri, siyaset, sosyoloji, hukuk ve ahlak konularında-* hayatın tüm alanlarını ilgilendiren çözümler sağlanmıştır. Bu çalışmaları içeren binlerce nadide eser, bin yılı aşkın bir zamandır dünya kütüphanelerinde ve müzelerinde yer almaktadır.

İşte bu değişim pozitiftir, yapıcıdır. Nitekim bu gerekli idi. Bunu özetle şöyle açıklamak mümkündür: **İslâm**, eğitimli ve uygar bir toplumun yaşam rejimidir. **Kur'ân-ı Kerîm**'e muhatap olan Mekke Halkı (Kureyş Toplumu), onu anlayacak ve kavrayacak gelişmiş bir kültüre sahip bulunuyorlardı. Dolayısıyladır ki ilk yıllarda -İslâm'a karşı her ne kadar direniş gösterdi iseler de- vicdanlarında bunu sürdüremediler. Çünkü *-dilleriyle inen!-* Kur'ân-ı Kerîm'i mükemmel düzeyde anlıyor ve en ince ayrıntılarını kavrayabiliyorlardı. Nihayet onun, hayranlık uyandıran muhteşem bir mucize olduğunu kabullendiler ve içlerine sindirdiler. Sonra da onu bir hayat nizamı olarak kırk yıl boyunca en mükemmel şekilde uyguladılar. Fakat *-özellikle ikinci kuşak döneminde-* ne zaman ki *-hiç Arapça bilmeyen ve İslâm'a yabancı olan-* çeşitli toplumlar bu yeni dinle tanışmaya başladı, o vakit Kur'ân'ı ve Sünneti olabildiğince yorumlama ihtiyacı doğdu. Çünkü İslâm toplumuna yeni katılan yabancılar tarafından bu iki kaynağın anlaşılmasını sağlamak, kesinlikle gerekiyordu. Aynı zamanda hem karşıt akımların etkisizleştirilmesi hem de gelişen yaşam koşullarına cevap verecek açılımların sağlanması amacıyla bu iki kaynak, içtihatlara -ve bugün bile hayret uyandıran- kapsamlı açıklama ve yorumlara konu oldu.

1. *Bu bir konsensüstür. İlk kuşak İslâm âlimlerinin, üzerinde ittifak ettiği önemli bir konudur. Dolayısıyla, günümüzün "Sünnet inkârcıları" tarafından sergilenen karşıt tutum, bilimsel bir değer taşımaz. Nitekim İslâm'ın akademik otoriteleri tarafından bu tutum, itibarsız ve geçersiz sayılmıştır.*
2. *İslâm ümmetinin ilk üç kuşağı, -gerek tarihi açıdan, gerekse İslâm'ı evrensel niteliği içinde korumuş ve günümüze kadar onun sağlam bir şekilde gelmesini sağlamış olmaları bakımından- büyük önem taşırlar. Bu üç kuşaktan ilkine, "Ashâb أصحاب", ikincisine "Tâbiîyn التابعين", üçüncüsüne ise "Tebe-i Tâbiîyn تبعُ التابعين" denir.*

İslâm tarihinde bu gelişmeye "Tedvîn hareketi" adı verilmiştir. Bu tarihsel aktivite, ikinci ve üçüncü kuşak dönemine rastlar. Ne var ki, Kur'ân ve Sünnet üzerinde yaklaşık iki yüz yıl boyunca sürdürülen bu devasa çalışmaların tamamı Arapçadır. Bu nokta çok büyük bir önem taşımaktadır ve irdelenmeye muhtaçtır.

İslâm tarihinde bu gelişmeye ***"Tedvîn hareketi"*** [3] adı verilmiştir. Bu tarihsel aktivite, ikinci ve üçüncü kuşak dönemine rastlar. Ne var ki, **Kur'ân** ve **Sünnet** üzerinde yaklaşık iki yüz yıl boyunca sürdürülen bu devasa çalışmaların tamamı Arapçadır. Bu nokta çok büyük bir önem taşımaktadır ve irdelenmeye muhtaçtır. Çünkü İslâm'ın Müslümanlığa dönüşmesi, çok dolaylı da olsa bu nokta ile alâkalıdır. Ve çünkü ***"Tedvîn süreci"*** olarak İslâm tarihine geçen bu zaman kesiti hakkında geniş bilgiye sahip olanlar şunu düşünmeden edemezler:

Sasanîlerin[4], **Kürtler**in, **Deylemliler**in[5], **Soğdlar**ın[6] **Türkler**in ve **Berberîler**in hemen tamamı; **Sakâlibe**nin bir kısmı, **Koptlar**ın[7] büyük bir kısmı, çeşitli **Afrikalı topluluklar**, **Rumla**rın **Konstantiniye**'deki önemli bir kısmı ve **Ermeniler**den bir azınlık, erken dönemde İslâm'la tanışmışlardır. Ancak bu topluluklar Arap değillerdi. Peki, kimler bu insanlara İslâm'ın mesajlarını iletti? Bu halklara İslâm'ı tanıtanlar Arapçaya ve bu kavimlerin dillerine ne kadar hakim idiler? İslâm, bu topluluklara Kur'ân ve Sünnet'e uygun şekilde iletilebildi mi? İlginçtir ki bu ve benzeri birçok sorunun yanıtları günümüze kadar tam anlamıyla bulunamamıştır; hatta aranmamıştır bile. Dolayısıyla İslâm'ın Müslümanlığa kesinlikle dönüştürüldüğünü artık anlayabiliyoruz. Fakat bu dönüşüm nasıl oldu ya da nasıl gerçekleştirildi? İşte problemin hemen bütün sırları bu sorunun bulunacak cevabında odaklanmaktadır.

Şu kadarını söylemek mümkündür ki birinci derecede **intikam duygusu**, ondan sonra **bilgisizlik**, ondan sonra da **korku** olmak üzere birçok neden, İslâm'ın Müslümanlığa dönüşmesinde ya da dönüştürülmesinde etkili olmuştur. Dolayısıyla bu nedenlerin her biri üzerinde kapsamlı araştırmalar yapmak büyük önem taşır. İslâm'ın Müslümanlığa nasıl dönüştüğü ya da dönüştürüldüğü, işte o zaman çok daha berrak şekilde ortaya çıkacaktır.

3. *Tedvîn: Arapça bir terimdir; bir düşünceyi, bir tezi, yazılı belgeye dönüştürmek demektir. "Tedvîn hareketi", hicri birinci yüzyılın ortalarından itibaren başlayan ilmî bir kalkınma hareketidir. Kitap ve Sünnet, bu açılım döneminde çok dakik ve oldukça kapsamlı şekilde incelendi ve yazıya döküldü. Böylece Kitâbî İslâm belgesel hâle gelerek bu sayede kalıcılık kazandı.*

   Ebu Hanîfe'nin (ö. 150/767) öğrencilerinden Ebu Yusuf'un telif ettiği "el-Harâc", Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî'nin (ö. 189/805) yazdığı: "Zâhiru'r-Rivâye", "Mesâil-i Usûl", İmam Muhammed b. İdrîs eş-Şâfiî (ö. 204/819) tarafından -usûl konularında- kaleme alınan "Er-Risâle"adlı eser, İmam Ahmed b. Hanbel (ö. 241/855) tarafından telif edilen "Kitabu Tâati'r-Resûl", "Kitabu'n-Nâsih ve'l-Mensûh" ve «Kitabu'l-İlel" adlı eserler, tedvîn hareketinin ilk ve en ünlü ürünleridirler. Daha sonra "Kutub-i Sitte" olarak bilinen en muteber hadis kaynakları Hicrî III. Yüzyılda yazıldı. Buharî'nin (ö. 256/869), Muslim'in (ö. 261/875) ve Tirmizî'nin (ö. 279/892), her biri tarafından "el-Câmiu's-Sahih" diye aynı isim altında fakat ayrı ayrı derlenen; ayrıca Ebu Dâvûd (ö. 275/888), İbn Mâce (ö. 275/888) ve Neseî (ö. 279/892) tarafından "es-Sünen" diye yine aynı isim altında derlenen hadis kitaplarını bu dönemin temel eserlerinden sayabiliriz.

4. *Sasânîler: Bugünkü İranlıların atalarıdırlar. Persler ya da Farslar olarak da anılırlar.*
5. *Deylemîler: Hazar Denizi kıyılarında yaşayan İranlılarla akraba bir kavim idi. İranlılara karışarak eridiler.*
6. *Soğdlar: İslâm öncesi dönemde İpek yolu güzergâhına serpilmiş Farsça konuşan topluluklardan oluşuyordu. Bunların yaşadığı bölgeye "Soğdiyana" adı verilmiştir.*
7. *Koptlar: Eski Mısır halkına verilen addır. Bunlar Arap değildir. Ancak bunların büyük kısmı Araplaşmış ve İslâm'ı kabul etmişlerdir. Halen Koptlar (Kıptîler), Mısır toplumunun %10'unu oluşturmaktadırlar.*

İç Sesimi Duyunca

Halit AYARCI

Bana hayatta bir şey istemeyi ve istediğimi yapabileceğimi hatırlatan çocuk oradaydı. Çocuğa bakarken: "Bu çocuk farklı" diyorum. "Bu çocukta farklı bir güç var. Benim gibi zenginlerde olmayan bir güç. Evet, bu nadir ve nadide insanlardan.

Çok uzun zamandır kendimi hissedemiyorum. O kadar uzun zaman oldu ki ben bile ne zamandır olduğunu bilmiyorum. Uyurken uyuyup uyumadığımı anlamak için sürekli uyanıyorum. Yaklaşık dört haftadır hiç uyumuyorum. Abartı yapmıyorum, hiç uyumuyorum. Kendimi, *"bir gün elbet uyurum"* diyerek teselli ediyorum ama zaman uzadıkça uyuduğum zaman bir daha uyanamayacağım bir uykuya dalmaktan korkuyorum. Aslında korkmuyorum. Ne hissettiğimi bilmiyorum. Dört hafta boyunca uyumazsanız, etrafınızdakilerin size yakın olduğunu bilirsiniz ama dokunduğunuzda kopyasının kopyasına dokunuyor gibi boş hissedersiniz.

Henüz hayatımda büyük bir felaket ya da trajik bir olay yaşamadım. Tabi uykusuzluğumu saymazsanız. Çok büyük bir şirkete kardeşlerim ile ortağım. Ancak ben şirketle ve şirketin işleriyle hiç ilgilenmem. Çünkü isteseydim belki bu işi yapmazdım. Şirket babamdan kaldığı için mecburen bu işi yapıyorum. Aslında kardeşlerim yapıyor. Ben sadece resmiyette olan ancak gerçekte olmayan hayalî bir patronum. Tıpkı bir halüsinasyon gibi düşünün. Bundan dolayı da bir halüsinasyon muamelesi görüyorum. Tek başıma kocaman bir evde yaşıyorum. Maddi olarak benim yaşımda bir kişinin sahip olmak istediği ve sahip olamayacağı her şeyim var. Evimde yemek yediğim zamanlar -ki bu son zamanlarda oldukça azaldı- bir ailenin yıllık ev kirasıyla aynı maliyete mal edilmiş mutfağımda tek başıma yemek yerim ve bu sadece on dakika sürer. Bütün masraf on dakikalık bir yemek içindir.

Dışarı çıkmam gerektiği zamanlar ki bunu en asgari derecede tutmaya çalışırım, Mercedes-Benz G63 AMG jipim ile bir yerlere giderim. Bu arabanın parası ile normal bir aile aracından en az elli tane alabilirsiniz ama ben bu arabayı tek başıma kullanıyorum. Elli ailelik bir arabayı tek başıma kullanıyorum. Normal bir aile arabasının aylık yakıt masrafı ile benim arabamın haftalık yakıt masrafı neredeyse aynıdır. Ve bu arabayı sadece ben kullanıyorum. Diğer bakım ve servis ücretleri ise daha saymıyorum.

Bu dünyada, benim dünyamda, hiçbir şeyin olmasını istediğim şekilde olmadığı dünyada elli ailenin masrafı ile benim masrafım aynı. Belki benimki daha fazladır. İşte uykusuzluğumun nedeni bu. Yani bence.

Bir insan benim şirketimde çalışmak istiyor ama kabul edilmiyor ve benim bundan haberim yok. Çalışıp emekleriyle bir yere gelmeye çalışan bir kişi var ve benim haberim olmaksızın ben buna engel oluyorum.
Belki bu çocuk benim bulunduğum yeri daha çok hak ediyor. Çünkü çalışıyor. İşte uykusuzluğumun nedeni bu. Yani bence.

Ben çok iyi bir insan olduğum için mi bunlara sahibim? Ben bunlara, bunları hak ettiğim için mi sahibim? Ya da diğer insanlar ruhlarını şeytana adadıkları için mi bunlara sahip değiller?

Trafikte olduğum zamanlarda kırmızı yandığında ben de duruyorum, diğer normal insanlar da duruyor. Ve onlara baktığımda, bu insanların geceleri en az altı saat uyuduklarını bilirim. Ya da aileleri ve arkadaşlarıyla birlikte konuşup güldüklerini. Ben ise en son ne zaman uyuduğumu ve güldüğümü hiç hatırlamıyorum. Ve bunları satın alabilecek param da yok. İşte uykusuzluğumun nedeni bu. Yani bence.

Benim bu hayatı seçme gibi bir lüksüm olmadı. Ultra lüks bir hayatı seçme lüksüm olmadı. Bir insanın hayatını istediği gibi yaşaması çok büyük bir lüks. Ama insanlar, lüks hayatların içinde hiçbir sorunlarının olmayacaklarına inanırlar, ancak öyle değil. İnanın öyle değil. Ben daha doğmadan hayatım hakkında bütün kararlar verilmiş. Diğer kardeşlerim ve kuzenlerim için de aynı şey geçerli. Ailenin okullarında ve üniversitelerinde oku. Hak etmediğin notları al. Hak etmediğin saygıyı gör. Sırf ailenden dolayı. Yoksa sana sen olduğun için kimse saygı göstermez. Ailenin arkadaşlık yapmana izin verdikleri arkadaşlar ile sahte arkadaşlıklar yap ve arkalarından da etmediğin hakaret kalmasın. İşte benim lüks hayatım.

Hayatımdan şikayetçi değilim. Çünkü benim yaşadığım bu hayatın başka insanların hayali olduğunu biliyorum. Kendi hayallerinden vazgeçip benim hayatımın hayalini kuran insanların hayali. Ve insanların hayallerine karşı saygısızlık yapamam. Ben kendimden memnun değilim. İstemediğim her şeye sahibim ve istediğim çok az şeye sahibim. İşte benim lüks hayatım.

Kendim için bir şeyler aldığım çok nadirdir. Uşağım, ailemizin uşağı ki çok uzun zamandır bu işi yapar, onu hiç kendi olarak görmedim. Hep bizim uşağımız olarak gördüm. Uşağımız her Salı evime gelir ve eşyalarımı kontrol eder. Eksikleri tamamlar ve değiştirilmesi gerekenleri değiştirir. O benim için ne değiştirmişse benim için geçerli ve gerekli olan odur. İşte benim lüks hayatım.

Her yıl doğum günümde, birçoğunu tanımadığım ve birçoğunun da beni tanımadığı birçok kimseden sırf bu gün doğdum diye bir sürü hediyeler alırım. Ben olduğum için değil, sırf ailemden dolayı. Bir kimsenin doğumundan ölümüne kadar çalışıp alamayacağı şeyleri ben bir günde sebepsiz yere elde ederim. Sırf o gün doğdum diye. Dünyanın en pahalı saatlerinin limitli modelleri, dünyanın en pahalı ve lüks arabalarının anahtarları ve garajın adresleri ve daha pahalı olan aklınıza gelebilecek ne varsa sebepsiz yere ve istemediğim hâlde bana gelir. Ben bunlara hiç ihtiyaç duymam. Hiçbir şeye ihtiyaç duymam. Çünkü bunlara sahip olmadığı hâlde yaşayabilen insanlar olduğunu biliyorum. Evimde istemediğim ve bu boş yere gelen hediyeler gibi gereksiz eşyaları bir koliye koyarım ve uşağımız bunları şirkete götürür ve

ağabeyime verir. O icabına bakar. O her şeyin icabına bakar. Bazen de annemin evine yollarlar.

Sahip olmaktan mutlu olduğum ve elde etmek istediğim tek şey kitaplarımdır. Yapmaktan sıkılmadığım ve geçerli sebebimin olduğu tek şey kitap okumaktır. Dünyanın en ünlü yazarlarının imzalı eserleri, en kült eserlerin ilk baskıları ve daha niceleri. Ailem bu düşkünlüğümü bildiği için adını hiç bilmediğim ve umursamadığım ünlü bir İtalyan tasarımcıya benim için bir kütüphane ve okuma odası tasarlattı. Normal insanların evlerinden daha pahalı bir kütüphanem ve okuma odam var. Dünyanın en güzel ve nadide ağaçları sadece benim okuma isteğimi karşılamak için kesildi ve hayatında hiç kitap okuyamamış kişiler tarafından kitaplık yapılıp benim evime geldi.

İşte uykusuzluğumun nedeni bu. Yani bence. Müthiş bir adaletsizlik piramidinin en tepesindeki firavun faresi gibiyim. Ben bunları hak etmek için ne yaptım? İşte bu soru bütün hayatımı altüst ediyor.

Neyse lafı çok uzattım. İşte uykusuz kalırsanız böyle olur. Ne kadar konuştuğunuzu bilmez ve karşınızdakinin sıkıldığını anlamazsınız.

Sebepsiz yere uyandım. Bugün Salı. Saatim öyle diyor. Saate baktığımda saatin kaç olduğunu anlamam en fazla iki saniye sürüyor. Ve günde en fazla yirmi defa saate baksam kırk saniye sürüyor. Günde kırk saniyelik bir iş için on bin dolarlık birkaç tane çark ve zemberekten oluşan bir mekanizma kullanıyorum. Tabi bu rakam size fazla gelebilir.

Doğum günümde bana gelen Hublot'ların, Ap'lerin, Patek Philippe'lerin, Breguet'lerin fiyatlarını duysanız mütavazi bir kişi olduğumu anlardınız. Daha Rolex'leri, Tag Heuer'leri falan saymıyorum bile. Umurumda değil çünkü. Çünkü hiçbirini ben seçmedim.

Kalktım ve hiç uyumadığım hâlde yüzümü yıkıyorum. Saat sabahın yedisi ve uşağım her zaman olduğu gibi sekiz buçukta burada olacak. Onun için evden kaçmam lazım. Buzdolabını açıyorum ve bir ailenin bir aylık yeme içme ihtiyacı... Sanki ben çok obur bir adamım ya. Bir de bir kere bile merak etmediğim çeşit çeşit şeyler var. Bazısının adını biliyorum, şunlar İsviçre'den gelen Gravyer, şu da galiba Tomme Vaudoise. İçi yumuşak ve eritilerek de yenebilir. İşte benim lüks hayatım. Ben ise her zamanki gibi soğuk süt ile Corn Flakes yiyorum. Şeker attığınızda tadı muhteşemdir.

Trafikteyim. Koca arabamla trafikte duruyorum. Diğer normal arabalar gibi. Durduğum caddedeki bütün arabaları, arabamla satın alabilirim belki. Ama onlarda ben de kırmızı bir ışık gördüğümüzde duruyoruz. Porsche Design gözlüklerim ile karanlık hayatımı daha bir koyu görüyorum. Siyah çerçevelerin ardında hayatta dikkatimi çekecek bir şey var mı diye etrafı seyrediyorum. Arabamda ve evimin yakınlarında olmadığım zamanlarda ki benim evimin civarındaki herkes zengindir, beni çok zengin biri sanmazsınız. Hatta sizden daha fakir bile sanabilirsiniz. Gerçekten öyle olmasına rağmen.

Şirketteyim. Bugün şirkette olmam lazım. Çünkü uşağımız evime gelecek. Bugün şirkette olmam lazım, çünkü bugün Salı ve o lanet sıkıcı toplantı var. Beni ilgilendiren bir şey yok ama ben patronum. Orada bulunmam lazım. Hak etmediğim yerde bulunmam lazım. İşte uykusuzluğumun nedeni bu. Yani bence.

Asansördeyim. Ellili yaşlarda çok şık ve benden daha zengin görünen bir beyefendi ve yanında da oğlu var. O da çok şık. Ama bu insanların zengin olmadıklarını hemen anlıyorum. Çünkü ben zenginim. Ve zengini tanırım. Aralarındaki konuşmadan anladığım kadarıyla çocuk şirkete, benim şirketime iş başvurusunda bulunmuş. Elinde dosyalar falan var. Muhtemelen diplomaları ve referans mektupları vardır. Ve benim şirketimde çalışmak için iş başvurusunda bulunan bu çocuk reddedilmiş. Anlamıyorum.

Bir insan benim şirketimde çalışmak istiyor ama kabul edilmiyor ve benim bundan haberim yok. Çalışıp emekleriyle bir yere gelmeye çalışan bir kişi var ve benim haberim olmaksızın ben buna engel oluyorum. Belki bu çocuk benim bulunduğum yeri daha çok hak ediyor. Çünkü çalışıyor. İşte uykusuzluğumun nedeni bu. Yani bence.

Çok uzun zamandır bu adam ve oğlu aklıma takılan ilk şey oluyor. Bir kat sonra iniyorlar. Sonradan anlıyorum, ben üst kata çıkacaktım. Ama çağırdığım asansöre binmedim ve bu adam ve oğlunun bulunduğu asansöre binivermiştim. Dört hafta uyumazsanız başınıza bunların gelmesi çok normaldir.

Toplantıdayım. Ağabeyim ayakta bir şeyler anlatıyor ve diğer kardeşlerim ve kuzenlerim onu dinliyorlar. Ben ise döner sandalyemde hafif dönerken çenemi göğsüme yaslamış gömleğimin bir kenarı ile oynuyorum. Sonradan farkına varıyorum. Aklımda bir şey var. Evet. Aklıma bir şey takılmış. Bu çocuk işe neden alınmamıştı? Ben hissenin %70'ine sahip iken kardeşlerim kalan kısımları kendi aralarında paylaşıyorlar. Ama benim bu çocuğun işe neden alınmadığı ile ilgili bilgim yok. Bir buçuk saat sonra toplantının sonuna geldiğimizi ağabeyimin: *"Sorusu olan?"* demesiyle anlıyorum. Alttan ağabeyime hızlı bir bakış atıyorum ve ne o ne de bir başkası benim tarafıma bakmıyor bile. Patron benim çünkü. Ben: *"Benim bir sorum var!"* diyorum. Herkes birden bana baktı ve o an hayatımın en uzun ve kötü anıydı. Sanki ben de sesimi unutmuş gibiydim.

> Benim sorunum bir şeyleri isteyememekti. Çünkü bugüne kadar kimse bana ne isteyip istemediğimi sormamıştı ve tekrardan yattım.
> Tekrardan uyandığımda Bremont bana yedi saat daha uyuduğumu ve akşam olduğunu söylüyordu. Yatağın kenarına oturdum ve: "İşte bu! Patron benim!" diye bağırıyorum. İlk defa istediğim bir şeyi yapıyorum.

Ağabeyim ilk defa şirket ile ilgili bir toplantıda sorum olduğunu görünce yüzünde umutlu bir tebessüm belirdi ve: *"Lütfen, paylaş bizimle!"* dedi.

Ürküp kaçmamdan endişelenir gibi çok dikkatli konuşuyordu. Ben sandalyemde dikleştim ve: *"Bugün şirkete geldiğimde asansörde bir baba ve oğlu ile karşılaştım. Çocuk şirkette çalışmak için iş başvurusunda bulunmuş ancak kabul edilmemiş. Bunun nedenini merak ediyorum."*

Herkesin yüzünde: *"O kadar zaman sonra soracağın soru bu muydu?"* dercesine bir bakış vardı ve belki ağabeyim de aynı şeyi düşünüyordu. Ama benim ağabeyim her şeyin icabına bakar. *"Bilmem."* dedi. *"Belki mülakatta yetersiz olduğuna karar verilmiştir."*

Ben: *"Senin şirketinde kimin çalışıp kimin çalışamayacağına neden sen değil de bir başkası karar veriyor? Bu kararı verenler de aynı mülakatlara katılmış ve kabul edilmiş kimseler. Reddedilme ihtimalleri bu çocuk kadar olan kimseler."* diyorum.

Ağabeyim: *"Ne demek istediğini tam anlamadım."* dedi. *"Şirketimizde, tabii sen bilmezsin on binden fazla kişi çalışıyor ve bu on bin kişinin mülakatına benim katılmam gerektiğini mi söylüyorsun?"*

Ben uzun zamandır hiç yaşamadığım hem duygusal hem de fiziksel reaksiyonlar gösteriyorum. Mesela uzun zamandır hiç sinirlenmemiştim. Uzun zamandır heyecanlanıp kalbim hızlı hızlı atmamıştı. Ama bugün her şey değişiyordu.

"Bu şirkette on bin kişi çalışıyorsa demek ki bu şirkette on bin kere mülakat yapılmış ve kabul edilmiş. Peki, bu çocuk ve bunun gibileri neden on bin birinci olamıyor? Benim asıl sorum, şirketin sahibi olarak bunu neden bilmiyorum? Bu odada bulunan herkes olduğu yeri çalışarak mı hak etti? Hayır. Hepiniz babam sayesinde buralardasınız. Ben de öyle. Hiçbirimiz en ufak bir çaba göstermeden dünyanın en rahat hayatını yaşıyoruz. Ama çalışarak bir yerlere gelmeye çalışan kişilerin hayalleriyle ve umutlarıyla oynuyoruz. Bu insanların ellerinde sadece umutları vardır ve biz bu umutlarıyla oynuyoruz. Umutlarından başka kaybedecekleri bir şeyleri olmayan insanların umutlarıyla oynuyoruz. Bizim ise kaybedecek o kadar çok şeyimiz var ki. Evlerimiz, arabalarımız, saygısız arkadaşlıklarımız, samimiyetsiz ilişkilerimiz, beş para etmez saygınlığımız ve sadece bizim gibilerin tanıdığı o ruhsuz prestijimiz. Peki, bunları kazanmak için ne yaptık? Hiçbir şey. Hiçbirimiz bunlar çalışarak elde etmedik ama çalışarak bir yerlere gelmeye çalışan insanların hayatlarına yön verme hakkını kendimizde-"

"Bu kadarı yeterli, tamam. Bu çocuğu tekrardan çağırtırım ve işe alırım. Tamam mı? Eğer tek isteğin

buysa sorun değil." diyerek sözümü kesiyor ağabeyim. O her şeyin icabına bakar. İnanamıyorum. Uzun zamandır ilk defa kendimi hissediyordum. Kendimin farkına varıyordum. Bunu damarlarımda dolaşan adrenaline mi borçluyum? Teşekkürler. O anda, uzun zamandır olmayan başka şeyler de oluyor. Zihnimde bir sürü düşünce, ihtimal ve hayal curcuna yapıyordu.

Belimde Kımber'da tam yedi kurşun. Odada benim ile birlikte yedi kişi. O anda tabancamı çekip önce ağabeyimi sonra da diğerlerini tam kafalarından vuruyorum, her şey bir saniye sürüyor. Öldüklerini bile anlamıyorlar. En sonunda silahı ağzıma sokuyorum ve klik. Boş. Benimle birlikte sekiz kişi varmış.

Tabii bunların hiçbiri olmadı. Bu zihnimde geçen sayısız düşünce ve hayal cümbüşünden bir kare sadece.

"Anlamıyorsun!" diyorum. *"Anlamıyorsunuz, seçme hakkınız olmadığı hâlde, haketmediğiniz hâlde buradasınız ve insanların haklarıyla oynuyorsunuz."*

Kalkıyorum ve kimse ile göz teması kurmamak için azami bir çaba sergileyerek odadan çıkıyorum. O anda havaya zıplayıp sevinç yumrukları atmak geldi içimden. Çünkü ilk defa, uzun zamandır ilk defa istediğim gibi konuştum. İlk defa bir şeyi yapmak istediğim için yapmıştım.

Şirketten ayrılıp eve geçiyorum ve her zaman olduğu gibi sadece kitap okuyorum. Ama daha bir saat olmadan göz kapaklarım düşmeye başlıyor. Sonra da kitap elimden birkaç kere kayıyor. İlk anda ne olduğunu anlayamadım. Birkaç saniyeliğine paralel evrene mi geçiş yapmıştım yoksa? Hayır. Bunun adı uykuydu. Evet. Dört hafta sonunda ilk defa uykum geliyordu ve tüm çarşafları yeni değişmiş üç kişilik yatağıma gidiyorum. Uyuyamamaktan korkuyorum ama ufak bir kararmadan sonra saate baktığımda saatin on olduğunu görüyorum. Anlamadım. Yatağa girdiğimde saat akşam on bir idi. Şimdi ise saat on. İngiliz malı ve tamamen el yapımı olan Bremont bana tam on bir saat uyuduğumu söylüyordu. Ne olduğunu anlamadım. Ne hissettiğimi anlamadım. Ve içimde uzun zamandır olmayan bir duygu tekrar canlandı, istek duygusu. Yorgana sarılıp tekrardan uyumak istedim. Ve bugün Çarşamba, yani şirkette olmam gereken gereksiz günlerden biriydi. Ve: *"Ben patronum. Ve ben patronsam ne zaman istersem yatıp ne zaman istersem kalkabilirim."* diyorum. Evet. Sonunda buldum ilacımı. Benim sorunum bir şeyleri isteyememekti. Çünkü bugüne kadar kimse bana ne isteyip istemediğimi sormamıştı ve tekrardan yattım. Tekrardan uyandığımda Bremont bana yedi saat daha uyuduğumu ve akşam olduğunu söylüyordu. Yatağın kenarına oturdum ve: *"İşte bu! Patron benim!"* diye bağırıyorum. İlk defa istediğim bir şeyi yapıyorum.

İçimde müthiş bir enerji var. Bir aydır çektiğim uykusuzluğun yorgunluğu on sekiz saatlik bir uyku ile ortadan kalkıyor. Hem de bedava. İlk defa bir şeyi bedavadan elde etmiştim. Oysa ben bu sorunum için milyar dolarlık servetimi harcamaya razıydım.

Hayatta paranın satın alamayacağı şeyler aslında çok normal ve basit şeylerdir. İnsanlar paranın her şeyi yapabileceğine inanırlar. Bundan dolayı da para için her şeyi yaparlar. Oysa hayatlarında onları mutlu eden o kadar küçük ve bedava şeyler vardır ki, benim gibi milyarderlerin onları satın alabilecekleri parası yoktur.

İçimden dışarı çıkmak geliyor. Tabii ki çıkacağım. Çünkü patron benim. Üzerime gri yakasız keten bir gömlek geçiriyorum. Ve siyah bir pantolon giyiyorum. Her zamanki gibi sade.

Benim hayatımın hayalini kuran ve bundan dolayı kendi hayallerinin peşinden gitmekten vazgeçen, bundan dolayı benim kadar zengin olduklarında davranmak ve yaşamak istedikleri gibi görünmeye çalışan insanları görmek istiyorum. Bunun yolu çok basittir. Onları tanımakta çok basittir. Bu insanlar benim kadar zengin insanların yemek yedikleri yerlere giderler ve benim kadar zengin insanların giyindiği şekilde giyinmeye çalışırlar. Dikkat ederseniz benim kadar zengin diyorum. Benim gibi zengin demiyorum. Çünkü benim gibi zenginlerin buna ihtiyaçları yoktur. Gayet sıradan ve normal görünürüz ve bu bizim asıl zenginliğimiz ve gücümüzdür. *"Hiçbir şey umurumda değil."* deriz etrafa. Kimin bize özendiği, kimin bizim dikkatimizi çekmeye çalıştığı hiç umurumuzda değildir. Çünkü bizim paramızın yetmediği çok basit mutluluklar vardır bu hayatta ve içimizden etrafımızdaki züppelere: *"Siz bu küçük mutluluklara sahipsiniz ama aptal olduğunuz için bunlardan vaz-*

geçiyorsunuz." deriz. Tabii içimizden. En azından ben içimden derim.

Evimin yakınlarında bir semtteyim. Benim kadar zenginlerin ve zengin görünmeye çalışanların genelde vakit geçirdiği bir semt burası. Bazen de benim gibi zenginlerin uğradığı...

Benim gibi zenginler birbirlerini tanırlar. Çünkü bizim çevremizde dikkatimizi çeken hiçbir şey yoktur. Çünkü biz etrafımızdaki her şeyi satın alabilecek kadar zenginizdir.

Ben öyle çok lüks olmayan bir yerde, kendini zengin ve bilgili sananların takıldığı bir yere gitmek istiyorum. Ve tabii ki gideceğim. Patron benim. Arabamı birkaç sokak arkaya park edip yürüyorum. Saat akşam 21.00 ama her yer o kadar ışıklandırılmış ki sanki gündüz gibi. Gökyüzüne baktığımda yıldızların söndüğünü gördüm. İşte para hayatınızdaki güzellikleri böyle söndürür.

Sokağın sonunda Starbucks'ın yeşil kızının tabelasını görüyorum. Evet. Gidebileceğim gayet sıradan bir yer. İçeri girdiğimde orada bulunan en fakir kişinin ben olduğumu düşünürdünüz. İşte benim gibi zenginler ile benim kadar zenginlerin arasındaki fark budur. Benim kadar zengin bir kişi buraya girmeye cesaret edemez. Ama benim gibi zenginseniz istediğiniz her şeyi yapabilirsiniz. Hiçbir şey umurunuzda olmaz. Buradaki kimsenin benim kadar zengin olmadığına eminim. Ama görünüşlerinden ve davranışlarından benden daha zengin olduğunu zannedersiniz. Çünkü buradaki hiç kimse kendisi değildir. Herkes olmaya çalıştığı bir başkasıdır. Bundan dolayı da kimse değildirler. Burada herkes, kimsedir. Belki o bile değil.

Masalarda defter kadar telefonlar. Ne marka olduklarını anlayamıyorum. Çünkü hepsi zaten aynı. Ve umurumda da değil zaten. İnsanların kollarında kafaları kadar saatler, muhtemelen bana doğum günümde gelen saatlerin imitasyonlarıdır, kulaklarında terazinin iki kefesi gibi sallanan koca koca küpeler. Ellerinde pahalı taşlı kelepçeler ve boyunlarında taşlı tasmalar. Üstlerindeki aksesuarların yarattığı kişiler. Onlar varsa onlardır. Yoksa kimsedirler.

"Bunlar zenginlik değil, gözünüzü bunlara dikmeyin. Gece yatağa girdiğinizde uyuduğunuz o uyku, sabah uyandığınız zaman aileniz ile birlikte yaptığınız o kahvaltılar, asıl zenginlik bunlardır. Bakın bana, bunların hiçbirini alacak kadar param yok." diyorum. Tabii içimden.

Bazılarının masalarında incecik dizüstü bilgisayarlar var. Şu bazı tuşlarını ve giriş yuvalarını söküp yeni model diye satan ve söktüğü parçaları da ayrı olarak satan markadan gibi. Elmalı bilgisayar. Ama ben ne olduğunu bilmiyorum. Çünkü umursamıyorum. *"Sen neden bu bilgisayarını burada kullanıyorsun dostum? Evin mi yok? Çok mu meşgulsün? Yoksa çok mu zengin? Hayır, aslında sen çok fakirsin. Evet, sen. Çünkü sen kendini hayallerinden mahrum bırakmışsın."* diyorum. Tabii içimden.

Kasada beklerken sıra bana gelmiş. Kasiyer bana: *"Buraya ait değilsin, çık dışarı."* gibi bakarken ne istediğimi sordu. Ben ilk anda soruyu anlamadım. Çünkü kimse bana ne istediğimi sormamıştı. Sırf bu soruyu bana sorması için her gün buraya gelebilirdim. *"Beyefendi, ne istemiştiniz?"* diye tekrar soruyor. Şuna bakar mısın? Biri benim ne istediğimi soruyor. *"Bir tane filtre."* diyorum ve adımı bardağıma yazıyor. Hazır olunca beni çağıracak ve ben bardağımı gelip alacağım. Çok zenginim ya hani.

Tek başıma köşedeki bir masada oturuyorum ve etrafıma bakıyorum. İçerideki herkes, bütün gözlerin ve dikkatlerin kendi üstünde olduğunu zannederek hareket ediyor. Sanki bir film gibi. Herkes ne yapacağını çalışıp gelmiş gibi. Hiçbir şey doğal ve samimi değil. Konuşma şekilleri, mimikler, hiçbiri gerçek değil. Ben bunları düşünürken kasiyer kız beni kasaya, kahvemi almam için çağırıyor. Kahvenin fiyatını duyduğumda ilk başta anlayamadım çünkü çok ucuzdu. Diğer içtiğim yerlere kıyasen tabi. Ve cüzdanıma baktığımda en bozuk paranın yüz dolar olduğunu görüyorum. İşte benim lüks hayatım. Kıza parayı uzattığımda kızın bozulduğunu anlıyorum.

Kahveyi içemedim. Çünkü çok berbattı. Benim gibi kahveyi özel olarak Brezilya'dan, Kolombiya'dan ve Arabistan'dan getirtseydiniz siz de beğenmezdiniz.

Kahveyi içemedim. Çünkü karşımda, ne kadar entel biri olduğumu ispatlamaya çalıştığım kimse yoktu.

Kahveyi içemedim. Çünkü kahvem ile herkesin sırf okumuş olmak için okudukları kitabı okumadım.

Kahveyi içemedim. Çünkü dirseklerimi masaya dayayıp parmak uçlarımı birleştirerek, çok uzaklara bakar gibi oturmadım.

Kahveyi içemedim. Çünkü bardağımı veya kendimi telefonumun ön kamerasından çekip instagram hesabımda veya başka bir yerde paylaşmadım.

İçimden kahveyi alıp yere fırlatmak geldi. Ve tabii fırlatacaktım. Çünkü patron benim. Ama burada çalışanların hayatlarına karışamazdım ve onlara zorluk çıkaramazdım. Benim gibi zenginler bunu yapmazlar ama benim kadar zengin olanlar veya benim kadar zengin görünmeye çalışanlar emin olun yapardı. Tabii kahveden anlıyorlarsa.

İşte o an kitaplarımı, kitaplığımı ve okuma masamı özledim ve evime dönüyorum. Etrafımda, kimsenin birbirini umursamadığı hâlde herkesin kendisini umursadığını, tüm dikkatlerin kendi üzerinde olduğunu zanneden fakirler var. Ve ben buna katlanamıyorum.

Sabah uyanıyorum. Birinin bunu yapabilmesi için önce uyuması gerekir. Ve uyandığıma göre demekki uyumuşum. Yani bence.

Bugün uyuduğum için elimi yüzümü yıkayıp mutfağa geçiyorum. İçimde müthiş bir enerji var. Canım Corn Flakes çekiyor. Oysa her gün Corn Flakes yerim ben zaten ama bugün yemek istediğim için yiyeceğim.

Şirkete gidiyorum. Ağabeyim beni merak etmiş. Çünkü gün boyunca şirkete gitmem gerektiği hâlde hiç uğramamıştım. Neden uğrayacaktım ki? Ağabeyim her şeyin icabına bakar. Bana hiç gerek kalmaz. Benim fikirlerime hiç gerek kalmaz. Ofis katına çıkmadan önce diğer çalışanların bulunduğu ofis katından geçmem gerektiğine dair bir düşünce geçiyor içimden. Ve tabii ki geçecektim. Çünkü patron benim.

Çalışanların hiçbirini tanımıyorum. Benim şirketimde çalışıyorlar ama ben tanımıyorum. Onlar da beni tanımıyor. Benim şirketimde çalışıyor olmalarına rağmen. Ve sonra, o kadar kişinin arasında gözüm birine takılıyor. Evet, bu o. Bu, geçen asansörde karşılaştığım çocuk. İşe geri çağrılmıştı. Ağabeyim icabına bakmış. Bana hayatta bir şey istemeyi ve istediğimi yapabileceğimi hatırlatan çocuk oradaydı. Çocuğa bakarken: *"Bu çocuk farklı"* diyorum. *"Bu çocukta farklı bir güç var. Benim gibi zenginlerde olmayan bir güç. Evet, bu nadir ve nadide insanlardan. Bulunduğu yere çalışarak, emekleriyle ve hak ederek gelen insanlardan. Bu o fakir zenginlerden."* Tabii içimden.

Ofis şefi ona yapması gerekenleri anlatıyor ve işi öğretiyordu. Ve çocuk çok dikkatli ve heyecanlı. Ve şey, mutlu. Evet çocuk mutluydu. Biraz düşündüğümde bu çocuğu mutlu edenin ben olduğumu anladım. Çok uzun zamandır bir kişiyi mutlu etmiştim. Ve o anda zafer kazandım. Evet, çünkü paramın yetemeyeceği bir şeyi ilk defa kendim olduğum için, kendim istediğim için elde etmiştim.

Diğer çalışanların arasında geçerek çocuğun masasına yaklaştım. Ofis şefi beni gördüğünde hemen saygı pozisyonuna geçti ve: *"Sizi görmek çok güzel efendim."* dedi. Bir de bana sor. Bu çocuğu burada görmek ve bu çocuk sayesinde gördüğüm şeyleri görmek ne kadar güzel bir de bana sor.

Şeften müsaade alarak bizi yalnız bırakmasını rica ediyorum. Ve yan masadan bir sandalye çekip çocuğun yanında oturuyorum. Adını, nereli ve nerelerde okuduğunu soruyorum. Ailemin üniversitesinden burslu olarak okumuş ve bir sürü birincilikleri var. Babasının hangi zorluklar ile kendisini ve kardeşlerini okuttuğunu anlattı. Onun bir ailesi vardı. Kendisi için bir şeyler yapan bir ailesi. Onun bir seçim hakkı var ve bunu çalışarak hak etti. Çalışarak elde etti. Hiç kimse bunu bu çocuktan alacak kadar zengin değildir. Kimse bu çocuk gibilerinin hayatına yön verecek kadar zengin değildir.

En sonunda çocuğa teşekkür edip yanından ayrılmak üzereyken: *"Neden teşekkür ediyorsunuz efendim, ben bir şey yapmadım?"* diyor.

"Her şey için!" diyorum. *"Her şey için."*

Bana hayatımda paramın yetmediği şeyleri elde etmenin yolunu gösterdiğin için teşekkür ederim.

Bana hayatın aslında basit ve küçük mutluluklar ile değer kazandığını ve kimsenin bunları satın alacak kadar parası olmadığını öğrettiğin için teşekkürler.

İçimden teşekkür etmek geldi. Ve tabii ki edeceğim. Ben patronum. Ama senin kadar zengin değilim.

Ahlâkın Fazilet ve Değeri

Faruk FURKAN

Sen ahlâkını güzelleştir, bunun için çabala, gereken gayreti ortaya koy; o zaman sana cennetin en yüksek yerinde bir köşk verilecektir. Biz de buna kefiliz. Bu kefaletimiz de, Rasûlullah'ın hiçbir zaman yalan söylemeyişinden ve sözüne bir sefer dahi olsa muhalefet etmeyişinden kaynaklanmaktadır.

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a, salât ve selam ahlâkıyla bizlere örneklik eden Rasûlullah'a, onun kutlu âl ve ashabına olsun.

. . .

Dili, dini, rengi, ırkı ne olursa olsun her insan, şu dünyada diğer tüm insanlardan daha iyi, daha hoş, daha mutlu bir konumda olmayı ister. Yine dili, dini, rengi, ırkı ne olursa olsun her insan, diğer bütün cinslerine karşı sevimli olmayı, onların gönlünde yer etmeyi, onlara karşı güzel bir makamda bulunmayı, onlar tarafından hoş bir sedayla anılmayı, beğenilmeyi, tasvip edilmeyi arzular.

Kimi insanlar bunun ancak mal ve mülk ile elde edilebileceğini düşünür.

Kimileri ise makam ve mansıpla ancak mümkün olacağını zanneder.

Kimileri de bunu liderlik ve başkanlıkta arar.

Ama işin aslı bunların hiçbirisi *"gerçek değer"*, insanların teveccühünü celbeden *"hakiki kıymet"* değildir.

Gerçek değer bunların çok ötesinde, bambaşka bir şeydedir.

Hiçbir insan bir başkasını parası, makamı veya riyasetinden dolayı *"hakiki anlamda"* değerli görmez. Eğer gördüğünü söylüyor veya iddia ediyorsa, bu ya onun menfaati olduğundan ya da vaziyet öyle icap ettiğindendir.

Lakin bizim öyle bir değerimiz vardır ki, o, her insanı diğer tüm insanların gönlünde hakiki anlamda değerli kılar.

Acaba nedir o?

O, tabii ki *"güzel ahlâk"*tır. Gerçek değer ve hakiki kıymet ancak onunla mümkündür.

Bir insan güzel ahlâklı olursa; sosyal statüsü, maddi durumu, eğitim seviyesi ne olursa olsun her kesim tarafından içten içe sevilip takdir edilir. Herkes tarafından övülür, beğenilir. Kimse onun konumundan dolayı kötü olduğunu söylemez. Bu nedenle, işin bağlandığı temel noktanın *"güzel ahlâk"* olduğunu bilerek hareket etmek ve bu bakış açısıyla hayatı yaşamak gerekir.

Dedik ya *"gerçek değer, hakiki kıymet güzel ahlâktadır"* diye; işte tüm Müslümanların bunun idrakine vararak şu cahiliye ortamında hayatlarını yaşamaları ve bununla insanlara güzel bir örneklik ortaya koymaları gerekmektedir. Çünkü hangi inançtan olursa olsun *"doğru sözlü"* birisi sevilir.

Hangi inançtan olursa olsun *"emanete riayet eden"* sayılır.

Hangi inançtan olursa olsun *"merhametli olan"* beğenilir.

Hangi inançtan olursa olsun *"hakka, hukuka önem veren"* takdir edilir.

Hangi inançtan olursa olsun *"mazlumun yanında duran"* övgüyle anılır.

Hangi inançtan olursa olsun *"fakire sahip çıkan"* methedilir.

Hangi inançtan olursa olsun *"güler yüzlü olan"* muhabbetle karşılanır.

Hangi inançtan olursa olsun *"ana babasına hürmet eden"* tebrik edilir.

Hangi inançtan olursa olsun *"insanları aldatmayan"* el üstünde tutulur.

Demek ki, insanlar nezdinde *"gerçek değer"* akideden daha ziyade güzel ahlâkta ve erdemli vasıflara sahip olmaktadır.

Kimileri bizi akidemizden ve inancımızdan dolayı sevmeyebilir; ama ahlâkımız güzel, insanî ortak değerlerimiz canlı olursa, fikirlerimize katılmasalar dahi bizi sevip takdir ederler. Bu ince, ama davamız açısından çok kritik noktayı güzelce kavrayarak akide bakımından kendilerinden ayrıldığımız şu topluma inancımızı bu güzel ahlâk ilkeleri doğrultusunda ulaştırma çabasında olmalıyız. Bunu yaptığımızda her hâlükârda kazançlı çıktığımıza bizzat şahit olacak, insanların hayranlıkla bizleri izlediğini gözlerinle müşahede edeceksin.

Bir insan güzel ahlâklı olursa; sosyal statüsü, maddi durumu, eğitim seviyesi ne olursa olsun her kesim tarafından içten içe sevilip takdir edilir.
Herkes tarafından övülür, beğenilir. Kimse onun konumundan dolayı kötü olduğunu söylemez. Bu nedenle, işin bağlandığı temel noktanın "güzel ahlâk" olduğunu bilerek hareket etmek ve bu bakış açısıyla hayatı yaşamak gerekir.

Güzel Ahlâkın Değeri

Bir işin fazilet ve değerini bilmenin, gönüllerde ona karşı daha fazla teveccüh ve yönelme meydana getirdiğini hepimiz biliriz. Bu nedenle, güzel ahlâkla alakalı konuların detayına geçmeden önce onun faziletine dair birkaç hususu özellikle zikretmek istiyoruz. Ta ki bu sayede ona olan arzumuz artsın, onu elde etmek için gönlümüzün derinliklerinde bir iştiyak uyansın. Kim bilir, belki de bizi daha da güzel ahlâklı bir kul olmaya bu sevk edecektir?

Cennete En Kestirme Yoldan Nasıl Gidersin?

Ahlâkın detaylarını anlatmaya geçmeden önce işe onun değerini ortaya koyacak bir soru ile başlayalım. Şimdi farz edin ki birisi yanımıza gelse ve bize: *"Sence, cennete en kestirme yoldan götüren şey nedir?"* diye sorsa, bu soruya nasıl cevap verirdik?

Hiç şüpheniz olmasın ki içimizden kimileri bu soruya bir an bile tereddüt etmeden *"Allah yolunda cihad etmek"* diye karşılık verir.

Mümin olarak bizlerin yapması gereken en önemli şey, ahlâklarımızı en iyiye doğru sürekli güzelleştirmek, hep daha iyi bir ahlaka sahip olabilmenin yollarını aramaktır.
Bu sayede Kıyamet günü terazisi en ağır gelen ve neticesinde cennetin en üst makamlarını elde eden kullar biz olalım.

Kimilerimiz *"namaz kılmak"* der.

Kimilerimiz *"geceleri ihya etmek"* diye cevaplar.

Kimilerimiz *"ana babaya iyilik etmek"* derken, kimilerimiz de *"Allah yolunda infak etmektir"* yanıtını verir.

Bu cevapların hepsi kendi içinde doğru olabilir, hepsi de çok kıymetli ve mutlaka yapılması gereken amellerdir; ama hiçbirisi bizim aradığımız cevap değildir.

O hâlde bunun en net ve en doğru cevabı nedir?

Şimdi gelin, bu soruyu Rasûlullah'a *sallallahu aleyhi ve sellem* yöneltelim ve bakalım bu soruya o ne diyecek, nasıl cevap verecek?

"Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatır: Bir gün Rasûlullah'a:

– İnsanları en çok cennete götürecek şey nedir, diye soruldu.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– تَقْوى اللّٰهِ وَحُسْنُ الخُلُقِ/Allah'a karşı gösterilecek "takvâ" ve "güzel ahlâk"tır, buyurdu.

Sonra:

– İnsanları cehenneme en çok götürecek şey nedir, diye soruldu.

Bu sefer:

– الفَمُ وَالفَرْجُ/Ağız ve cinsel organdır, dedi." [1]

Görüldüğü üzere, üstte bize sorulan soru Rasûlullah'a *sallallahu aleyhi ve sellem* yöneltildiğinde, bu soruya hiç tereddüt etmeden ***"takva"*** ve ***"güzel ahlâk"*** şeklinde cevap vermektedir. Demek ki onun nazarında insanı cennete en kestirme yoldan götürecek şeydir *"takva"* ve *"güzel ahlâk"*. Bu iki vasıf, cihadın da namazın da ebeveyne iyilik etmenin de en omurgalı kıstası, en temelli ölçüsüdür. Bunlar olmadan ortaya konacak tüm ameller eksik ve Allah katında kıymetsiz olacaktır. Çünkü örneğin; ahlâkı olmadan cihad eden biri, istese de istemese de psikopatlaşır, insanlara zulmeder, kardeşlerine eziyet verir, hakka hukuka riayet etmez. Yine örneğin; takvası olmadan namaz kılan, ya riyaya kapılır ya kendini beğenme hastalığına yakalanır ya da kibre... İşte tüm bu sıkıntılara düşmemek için yine işin özüne, yani takvaya ve güzel ahlâka sarılmamız gerekmektedir. Tevhid'den sonra tüm ameller dönüp dolaşıp takvaya ve güzel ahlâka dayandığı için, bu nedenle bizim de işe en özden, en temelden, yani takva ve güzel ahlâktan başlamamız icap eder.

İşte, cennete en kolay yoldan gitmek isteyenlerin –ki bu, her müminin en öncelikli temennisidir– güzel ahlâka dört elle sarılmaları, ona sahip olmak için her türlü vesileye yapışmaları, bunun yollarını öğrenmeleri ve onu hayata geçirebilmek için bütün sıkıntılara katlanmaları gerekmektedir. Böyle olduğunda, Rasûlullah'ın şahitliğine istinat ederek söylüyoruz ki, cennet bir adım ötemizde bizi beklemektedir. Onu uzaklarda

1. *Tirmizî ve İbn Mâce rivayet etmiştir.*

aramaya, sanki çok ötelerdeymiş gibi görmeye hiç de gerek yoktur. Güzel ahlâk basamağından atlayarak ona ulaşmak pekâlâ mümkündür.

Kıyamet Günü Mizanında En Ağır Basacak Amel Sence Nedir?

Bir üst başlıkta güzel ahlâkın değer ve faziletini zihinlere nakşedebilmek için ilginç bir soru ile söze başlamıştık. Burada o sorumuza bir diğerini daha ekleyecek ve bu şekilde güzel ahlâkın önemine bir kere daha vurgu yapmış olacağız.

Sorumuz şu: Birisi yanımıza gelse ve bize: *"Kıyamet günü mizanında en ağır basacak amel nedir?"* diye sorsa, bu soruya nasıl cevap verirdik?

Üstte de dediğimiz gibi, içimizden kimileri bir lahza tereddüt etmeden bu soruya *"Allah yolunda cihad etmek"* diye karşılık verir. Kimilerimiz de onu *"Allah'ı zikretmek", "teheccüd namazı kılmak", "yetimlerin bakımını üstlenmek"* gibi farklı seçeneklerle cevaplandırır.

Şimdi bu soruyu gelin, bir de Rasûlullah'a *sallallahu aleyhi ve sellem* soralım. Bakalım ne diyecek?

"Ey Allah'ın Rasûlü! Anamız babamız sana feda olsun. Bize söyler misin, acaba Senin nazarında Kıyamet günü müminin mizanında en ağır basacak amel nedir?"

Efendimiz sorumuzu cevaplıyor ve buyuruyor ki:

ما من شَيءٍ أَثْقَلُ في ميزَانِ المُؤمِنِ يَومَ القِيامة من حُسْنِ الخُلُقِ

"Kıyamet gününde mümin kulun terazisinde güzel ahlâktan daha ağır basan bir şey yoktur." [2]

Evet, duydunuz!

Kıyamet günü müminin amellerinin tartılacağı o terazide güzel ahlâktan daha ağır basan bir amel ve bir vasıf olmayacaktır.[3]

Peki, bu bize neyi ifade ediyor?

Demek ki mümin olarak bizlerin yapması gereken en önemli şey, ahlâklarımızı en iyiye doğru sürekli güzelleştirmek, hep daha iyi bir ahlaka sahip olabilmenin yollarını aramaktır. Bu sayede Kıyamet günü terazisi en ağır gelen ve neticesinde cennetin en üst makamlarını elde eden kullar biz olalım.

Az Çalış, Çok Kazan!

Güzel ahlâkın fazileti gerçekten de anlatılamayacak kadar büyüktür.

Birçok insan; cennet kazanmak ve oradaki nimetlere sahip olmak için cihad, ilim, infak ve gece kıyamı gibi birçok zorlu ameli yapmayı göze alır ve bu noktada onlarca sıkıntıya katlanıp elinden gelen tüm gayreti ortaya koyarak bu amelleri eda etmek için çabalar. Bu konuda bir an olsun arkasına dönüp bakmaz. Ama bu insanlar bilseler ki, önlerinde öyle bir vasıf/amel var ki, o vasfa sahip olan kula tüm bu amellerin ecri ve belki bir o kadar fazlası daha verilecek. O zaman ne yaparlar? O vasfa dört elle sarılıp, onu elde etmek için tüm gayretlerini ortaya koymazlar mı?

Elbette ki evet!

Peki, o vasıf nedir?

O vasıf, üstte de işaret ettiğimiz gibi yine *"güzel ahlâk"*tır.

Şunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamamız gerekir ki, en akıllı insan, az çalıştığı hâlde çok kazanmayı becerebilen insandır. Bu, dünyevî işler açısından böyle olduğu gibi, uhrevî işler açısından da böyledir.

"Ne yani İslam'a göre de az çalışıp çok kazanmak mümkün müdür?" diye bir soru geldi aklınıza herhâlde?

El-cevap: Tabii ki de mümkündür.

İslam'da da bir insan az amel işleyerek çok çok amel işleyenlerin ecrini kazanabilir. Ve el-hak bu pekâlâ olabilir.

---

2. *Tirmizî rivayet etmiştir.*
3. *Dinin diğer nasslarından anlıyoruz ki zikrettiğimiz bu şey, elbette tevhitten sonraki ameller ve vasıflar için geçerlidir. Zira tüm iman ehlinin yanında müsellem bir gerçektir ki, mizanda en ağır gelecek şey tartışmasız "tevhid"dir. Bunda en ufak bir şüphe yoktur. Böyle deyince kimilerinin aklın: "O zaman zikredilen hadiste bu söylediğinizle çelişen bir şey söz konusu değil mi?" diye bir soru gelebilir. Buna kısaca şöyle cevap veririz: Hadiste, zikrettiğimiz gerçeğe ters düşen herhangi bir çelişki söz konusu değildir; zira Efendimiz zaten sözüne "mümin kulun terazisinde" buyurarak önce "imanın zikri" ile başlamıştır. Bu da bize göstermektedir ki bu ağırlık, imandan sonraki ameller ve vasıflar için söz konudur. Bu cevapla problem ortadan kalkmaktadır. Allahu a'lem bi's savâb.*

Kimse cennete girdikten sonra onun kapısının yanı başına yerleşmeyi ve köşklerinin giriş katında olmasını istemez.
Tüm kullar hep en üstü, en değerli olanı arzular. Eğer sen, köşklerinin cennetin en zirve yerlerinde olmasını istiyorsan, işte Rasûlullah'tan sana verilen torpilli bir ipucu: "Güzel ahlâk"...

"Acaba nasıl olacak ki?" diye sorduğunuzu duyar gibiyiz.

Gelin, bunu da tıpkı diğer başlıklardaki sorularda olduğu gibi yine Rasûlullah'a *sallallahu aleyhi ve sellem* soralım ve cevabı yine onun mübarek ağzından alalım.

"Âişe annemiz der ki: Ben Rasûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim:

إِنَّ الْمؤْمِنَ لَيُدْرِكُ بِحسنِ خُلُقِه درَجةَ الصائمِ القَائمِ

'Şüphesiz ki bir mümin, güzel ahlâkı sayesinde, gündüz oruç tutup gece kıyamda bulunan kimselerin derecesine ulaşır.' " [4]

Subhanallah!

Bu ne büyük bir mükâfat, ne kârlı bir amel!

Gündüzleri oruç tutarak, geceleri de kıyam ederek bin bir zahmet ve meşakkatle elde edeceğin zorlu dereceyi, güzel ahlâka sahip olarak elde edebiliyorsun. Bu ne kadar da kazançlı bir ticaret, öyle değil mi?

Bu şekilde kolay yolla derece yakalamayı kim istemez?

Acaba hanginiz kısa yoldan zengin olmayı arzulamaz?

Eğer âhiret diyarının zenginlerinden olmak istiyorsanız, işte size çok kestirme bir yol: Güzel ahlâk...

Gel, Cennetin En Üst Tarafında Bir Köşkün Olsun

Hiçbirimiz cennete girdikten sonra onun kapısının yanı başına yerleşmeyi, köşklerimizin oracıkta olmasını istemeyiz herhâlde. Çünkü insanız; bu nedenle hep en üstleri arzular, en iyisine talip oluruz.

Kuşku yok ki, hepimizin en büyük arzusu cennetin en üst makamlarına sahip olmak, Firdevs'in görkemli köşklerine kurulmak ve orada zevk-ü sefa sürerek cennet nimetlerinden yararlanmaktır.

Buna itiraz edecek tek bir mümin bile yoktur zannımızca.

İyi ama bunun yolu nedir?

Ne yaptığımızda ve hangi amelleri ortaya koyduğumuzda bu müthiş hayalimize ulaşabiliriz?

Önceki sorularda olduğu gibi bu soruyu da cevaplaması için sözü yine Efendimiz'e *sallallahu aleyhi ve sellem* bırakalım ve onun vereceği cevap ile kendimize bir yol haritası çizelim. Acaba gerçekten de Rasûlullah'ın nazarında insanı cennetin en üst makamlarına ulaştıracak amel nedir?

Namaz mı?

Oruç mu?

Zekât mı?

Yoksa hac mı?

Hangisi?

İşte şimdi Rasûlullah'ın cevabı geliyor!

Ebu Ümâme el-Bâhilî'nin *radıyallahu anh* bildirdiğine göre Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

أَنا زَعِيمٌ ببَيتٍ في ربَضِ الجنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ المِراءَ . وَإِنْ كَانَ مُحِقّاً ، وَببيتٍ فِي وَسَطِ الجنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الكَذِبَ ، وإِن كَانَ مازِحاً ، وَببيتٍ فِي أَعلى الجَنَّةِ لِمَن حَسُنَ خُلُقُهُ

4. *Ebu Dâvûd ve Tirmizî rivayet etmiştir.*

"Haklı bile olsa tartışmayı terk eden kimseye cennetin kenarında bir köşk verileceğine ben kefilim. Şakacıktan bile olsa yalan söylemeyen kimseye cennetin ortasında bir köşk verileceğine kefilim. ***Ahlâkı güzel olana da*** *cennetin en yüksek yerinde bir köşk verileceğine kefilim."* [5]

Allahu ekber!

Bu ne büyük bir müjde!

Allah'ım, bizi bu müjdeye nail olan, nail olabilmek için de ahlâkını güzelleştiren kullarından eyle.

Dedik ya, kimse cennete girdikten sonra onun kapısının yanı başına yerleşmeyi ve köşklerinin giriş katında olmasını istemez. Tüm kullar hep en üstü, en değerli olanı arzular. Eğer sen, köşklerinin cennetin en zirve yerlerinde olmasını istiyorsan, işte Rasûlullah'tan sana verilen torpilli bir ipucu: *"Güzel ahlâk"*...

Sen ahlâkını güzelleştir, bunun için çabala, gereken gayreti ortaya koy; o zaman sana cennetin en yüksek yerinde bir köşk verilecektir. Biz de buna kefiliz. Bu kefaletimiz de, Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* hiçbir zaman yalan söylemeyişinden ve sözüne bir sefer dahi olsa muhalefet etmeyişinden kaynaklanmaktadır. Çünkü O, sâdık ve mesdûk olandır.

O hâlde haydi güzel ahlâka sarılmaya, haydi güzel ahlâk sahibi bir mümin olmaya!

Komşun Rasûlullah Olsun

Hangi mümin âhirette Rasûlullah'ın komşusu olmayı istemez? Hangi iman ehli kişi cennette evinin onun evi ile dip dibe olmasını arzulamaz?

Elbette ki bütün müminler cennette Rasûlullah'a komşu olmayı ister ve arzularlar. Hem de can-ı gönülden, a'mak-ı kalpten...

Düşünsenize: Kapınızı her açtığınızda Rasûlullah'ı görebilme şerefine nail olacak, dünyada hasretiyle yandığınız bedenini doya doya gözlerinize izletecek, onun muhteşem görünümüyle nazarlarınızı doyuracak, her kapıdan çıkışınızda evine bakacak, dışarıda olduğu her anda ona selam verip kucaklama imkânına sahip olacaksınız! Ve yine her vakit onunla beraber yeme içme ve gezme fırsatı elde etmiş olacaksınız!

5. *Ebu Dâvûd, Tirmizî ve İbn Mâce rivayet etmiştir.*

Subhânallah!

Bu ne büyük devlet ne büyük nimet ya Rab!

Bırakın bunun gerçek olmasını, hayali dahi titretiyor insanı. Alıyor aklını başından. Hoplatıyor yüreğini.

Allah Rasûlü'ne komşu olup, her an onunla beraber olma şerefine sahip olmak...

Kim istemez ki bu nimeti?

Dünyada onu göremedim, kokusunu alamadım, evine misafir olamadım; bari âhirette bundan mahrum olmayayım diye kim bilir kaç gece seccade başında gözyaşı dökmüştün. Sabahlara kadar nice içler çekmiş, ne dualar etmiştin.

İşte şimdi fırsat ayağına geldi!

Şu an elinde öyle bir imkân var ki eğer değerlendirmesini bilir ve gerekenini yaparsan tüm bu saydıklarımıza sahip olacaksın!

"O da nedir?" mi diyorsun?

O zaman şu hadise kulak ver:

إِن مِنْ أَحَبِّكُم إِلَيَّ ، وَأَقْرَبِكُمْ مِنِّي مَجلساً يَومَ القِيَامَةِ ، أَحَاسِنَكُم أَخلاقاً

"Şüphesiz ki ahlakça en güzel olanlarınız, sizin bana en sevimlilerinizden ve Kıyamet günü oturduğu yeri bana en yakın olanlarınızdandır." [6]

"Kıyamet günü oturduğu yeri bana en yakın olanlarınızdan" ifadesi, –Allahu a'lem– *"kendisine komşuluğum nasip olacak kimselerden"* anlamındadır. Buna göre cennette Rasûlullah'a komşuluğa sebep olacak başka ameller de vardır. Ama konumuz itibariyle bu amel *"güzel ahlâk"*tır.

İşte bu vasfa sahip olarak bu büyük müjdeye, bu büyük nimete nail olabilirsin.

Hele bir de ahlâkını daha, daha, daha fazla güzelleştirme çabasına girer ve hayatın her karesini tıpkı Rasûlullah gibi yaşama mücadelesi verirsen, kim bilir o vakit komşuluk şerefi, belki yerini Ehl-i Beyt'ten olma şerefine bile bırakabilir.

Niye olmasın ki?

6. *Tirmizî rivayet etmiştir.*

Dünyada Selman-ı Farisî'ye nasip ettiğini, cennette sana da nasip etmeye kadirdir Allah. Yeter ki sen bunun için gereken mücadeleyi ver. Başaramasan da, başaranlar kafilesinde yer alabilirsin. Zira senin Rabbin *"Eş-Şekûr"* olandır. Yani gerekli ameli ortaya koymak için çaba gösterenlere fazlasıyla karşılık verendir.

Kardeşim! Eğer âhirette onunla komşu olma şerefine nail olamazsan, bu konuda kesinlikle pişmanlık duyacaksın. Çünkü Rabbimiz: ***"Sen onları 'pişmanlık günü' hakkında uyar."*** [7] buyurarak Kıyamet gününün tüm insanlar tarafından *"pişmanlık duyulacak gün"* olduğunu haber vermiştir. Buna göre Kıyamet günü herkes yapıp ettiklerine veya yapması gerekirken yapmadıklarına pişman olacaktır. Çünkü o gün *"pişmanlık günü"*dür.

Kâfirlerin pişman olacağı kesindir ve onların neden pişmanlık duyacağını üç aşağı beş yukarı hepimiz biliriz. İyi ama müminler niye pişman olacak? Acaba onların pişmanlığı nelerde söz konusu olacak?

Şimdi gelin, bu soruya cevap arayalım.

"Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabına:

– Ölen herkes mutlaka pişman olacaktır, buyurmuştu. Bu dehşet verici cümleyi duyan sahabe pişmanlığın nedenini anlayabilmek için hemen:

– Acaba onun pişmanlığı da nedir, niyedir Ya Rasûlallah? Diye sordu."

Bu soru üzerine Peygamberimiz hem onların merakını gidermek hem de bir hakikati ümmetinin zihnine nakşetmek üzere:

"– İyi bir kimse ise hayırlarını artırmadığına, kötü bir kimse ise şerlerden vazgeçmediğine pişman olacaktır, buyurdu." [8] ve bu suretle insanların pişmanlığının ne anlama geldiğini bizlere beyan etti.

Demek ki iyi de olsan kötü olsan Kıyamet günü mutlaka pişman olacaksın. Ama iyilerden isen, pişmanlığın kötülüklerine değil, daha iyi makamları elde edemediğine olacaktır.

Kıyamet günü geldiğinde bazı müminler Rasûlullah'ın yanına giderken, sen ona uzak kalırsan bu seni mahzun etmez mi? Evin onun mübarek evine uzak olursa, bu seni üzmez mi?

Elbette üzer, değil mi?

Eğer üzülmek istemiyor, pişmanlık duymayı aklından bile geçirmiyorsan, gel, şimdiden âhiret komşuluğunun şartı olan bu güzel vasfa, yani güzel ahlâka dört elle sarıl. Aksi hâlde komşuluk hakkını kaybettiğin için muhakkak nedamet duyacak, nasıl böyle bir gaflete düşerek mahrum olduğun için belki de ellerini ısıracaksın.

▪ ▪ ▪

"Güzel ahlâklı olmak, cennet komşuluğunun en temel şartlarındandır" dedik. Ortada bir de bu komşuluğa mani olan vasıflar var. Eğer komşuluktan men edilmek istemiyorsan, o vasıflardan uzak durmalısın.

"Acaba onlar nelerdir?" diye sorarsan, hadisin devamında Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* onları da bildiriyor. Buyuruyor ki:

وإِنَّ أَبَغَضَكُم إِليَّ وَأَبْعَدكُم مِنِّي يومَ الْقِيامةِ ، الثَّرْثَارُونَ
والمُتَشَدِّقُونَ وَالمتُفَيْهِقُونَ

*"En çok nefret ettiklerim ve **kıyamet gününde bana en uzak olacak kimseler de**; gerekenin dışında konuşmak için kendilerini zorlayanlar, kendisinin başkalarından daha iyi olduğunu göstermek için konuşanlar, bir de 'mütefeyhik' olanlardır.*

Ashab-ı Kiram:

– Mütefeyhikler de kimdir ey Allah'ın Rasûlü, diye sordu.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– Böbürlenen, kibirlenenlerdir, buyurdu." [9]

İşte bu vasıflar, Rasûlullah'la cennet komşuluğuna mani olan vasıflardır. Bu nedenle onlardan ısrarla sakın ve asla su-i ahlâk eyleyerek bu komşuluk hakkını zayi etme!

Ne mutlu onunla komşu olmaya hak kazanan bahtiyarlara!

---

7. *19/Meryem, 39*
8. *Tirmizî rivayet etmiştir.*
9. *Tirmizî rivayet etmiştir.*

Eğer üzülmek istemiyor, pişmanlık duymayı aklından bile geçirmiyorsan, gel, şimdiden âhiret komşuluğunun şartı olan bu güzel vasfa, yani güzel ahlâka dört elle sarıl.
Aksi hâlde komşuluk hakkını kaybettiğin için muhakkak nedamet duyacak, nasıl böyle bir gaflete düşerek mahrum olduğun için belki de ellerini ısıracaksın.

▪ ▪ ▪

Buraya kadar zikrettiğimiz hadisler, ahlâkın değer ve faziletini anlatma bakımından tıpkı denizde damla misalidir. Bu konuya dair hadis kaynaklarımızda daha onlarca hadis bulmak mümkündür. Biz burada onlardan bazılarını zikrederek konumuzu sonlandırmak istiyoruz.

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Şüphesiz sizin ahlâk itibariyle en güzel olanlarınız, en hayırlılarınızdandır." [10]

"Şüphesiz ahlâkı en güzel olanlarınız, aranızda en çok sevdiklerimdendir." [11]

"Müminlerin iman bakımından en mükemmel olanları, ahlâkları en güzel olanlardır. Sizin ahlâkça en hayırlı olanlarınız, hanımlarına karşı en iyi olanlarınızdır." [12]

"Şüphesiz her dinin önemsediği (daha çok önem verdiği) bir ahlak (ilkesi) vardır. Muhakkak ki İslam'ın ahlâkı 'hayâ'dır." [13]

"Nerede olursan ol, Allah'tan kork; kötülüğün hemen ardına bir iyilik yap ki onu yok etsin ve insanlara güzel ahlâk ile muamele et." [14]

"Kulları arasında Allah'ın en çok sevdikleri, ahlâkları en güzel olanlardır." [15]

"Müminler arasında imanları en mükemmel olanları başkaları ile (kolay) kaynaşan, başkalarının da kendileri ile kolaylıkla kaynaştığı, kendileri ile arkadaş olanlara yumuşak davranan, ahlâkları en güzel olanlardır. Esasen başkalarıyla kaynaş(a)mayıp, başkalarının da kendileri ile kaynaşamadığı kimselerde hayır yoktur." [16]

"Mümin kötülük düşünmediği için kolaylıkla kandırılıp aldatılabilir. Mümin, ahlâkı üstün bir kimsedir. Facir ise aldatan ve düşük ahlâklı birisidir." [17]

"Size en hayırlılarınızın kimler olduğunu haber vereyim mi? Ashab: *'Tabiî ki ya Rasûlallah'* dedi. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*: *'Sizin en hayırlılarınız ömürleri en uzun olduğu hâlde ahlâkları en güzel olanlarınızdır.'* buyurdu." [18]

"Eğer sende şu dört haslet bulunuyorsa, dünyadan kaybettiklerin için üzülme: Doğru sözlü olmak, emaneti korumak, güzel ahlâk sahibi olmak ve iffetli olmak." [19]

▪ ▪ ▪

Buraya kadar zikrettiğimiz delillerle ahlâkın önem ve faziletine bir nebze de olsa değinmeye çalıştık. Rabbimizden temennimiz; zikrettiğimiz bu faziletle önce bizleri sonra da siz değerli mümin kardeşlerimizi âmil kılmasıdır. Allah hepimizin ahlâkını Rasûlullah'ın ahlâkına benzetsin ve onun değerli davranışlarıyla bezenmeyi bizlere kolay kılsın. (Allahumme âmin)

Ve'l-hamdu lillahi Rabbi'l-âlemîn

---

10. *Buhari ve Müslim rivayet etmiştir.*
11. *Buhari rivayet etmiştir.*
12. *Tirmizî rivayet etmiştir.*
13. *İbn Mâce rivayet etmiştir.*
14. *Tirmizî rivayet etmiştir.*
15. *Hâkim rivayet etmiştir. Hadis "hasen"dir.*
16. *Taberânî rivayet etmiştir. Hadis "hasen"dir.*
17. *İmam Ahmed rivayet etmiştir.*
18. *İmam Ahmed rivayet etmiştir.*
19. *İmam Ahmed rivayet etmiştir.*

Hikmet Parıltıları

İbni Kesir *rahimehullah* Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* *"Size düşünecek kimsenin düşüneceği kadar ömür vermedik mi?"* [1] ayeti hakkında şöyle demiştir: *"Yani sizler dünyada yaşamadınız mı? Dünyada ömürler geçirmediniz mi? Eğer haktan istifade eden insanlardan olsaydınız hayatınız boyunca bu yönde istifadeniz olurdu."*

Katede şöyle demiştir: *"Uzun ömür sürmek insana bir delildir. Uzun ömür sebebi ile Rabbin huzurunda azarlanmaktan Allah'a sığınırız."* [2]

1. *35/Fatır, 37*
2. *İbni Kesir*

Ayetlerde yemin edilen yerlere baktığımızda neredeyse tüm peygamberlerin geldiği topraklar buralardır. Allah vahyini bu topraklar üzerinden insanoğluna ulaştırmıştır. İnsanlık tarihi vahyin buralardan zuhur etmesiyle başlamış ve kıyamete kadar devam edecek olan iman ve küfrün savaşı burada cereyan etmiştir.

"İncire ve Zeytine Andolsun..."

Özcan YILDIRIM
ozcanyildirim@tevhiddergisi.net

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ (1) وَطُورِ سِينِينَ (2) وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ (3) لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي
أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ (4) ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ (5) إِلَّا الَّذِينَ آَمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ
أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ (6) فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ (7) أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ (8)

Er-Rahman ve Er-Rahim olan Allah'ın adıyla (okumaya başlıyorum).

1. Andolsun incire ve zeytine,

2. Sina'daki Tur Dağı'na,

3. Ve bu güvenli beldeye.

4. Andolsun ki insanı en güzel surette yarattık.

5. Sonra onu esfel-i safiline (aşağıların aşağısına) çevirdik.

6. İman edip salih amel işleyenler müstesna. Onlar için kesintisiz bir mükâfat vardır.

7. (Ey insan!) Bundan sonra dini/hesabı sana yalanlatan şey nedir?

8. Allah, hükmedenlerin en hâkimi değil mi?

Allah'a hamd, Resûlü'ne salât ve selâm olsun...

Duha ve Şerh/İnşirah surelerinin ardından -Allah izin verirse- Tin suresine dair mülahazalarımızı paylaşmaya ve üzerinde düşünmeye çalışacağız. Çaba bizden, tevfik Allah'tandır.

Surenin Genel Tanımı

Sure sekiz ayettir. İsminde herhangi bir farklılık yoktur. Bir kısım âlimler Medeni olduğunu söylese de sure Mekki'dir.

Bir önceki sure olan Şerh/İnşirah suresi daha çok Resûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* durumundan, onu teskin eden bir takım hususlardan bahsetmişti. Bu sure ise, insanın yaratılışının güzelliği, mükemmel oluşu ve bunun muazzam bir nimet olduğundan bahsetmektedir. Daha sonra ise insanın bu nimetlere karşılık ortaya koyacağı amellere göre hangi zümreden olacağına değinmektedir.

Tin suresi, insanın yaratılışının güzelliği, mükemmel oluşu ve bunun muazzam bir nimet olduğundan bahsetmektedir. Daha sonra ise insanın bu nimetlere karşılık ortaya koyacağı amellere göre hangi zümreden olacağına değinmektedir.

Muhtevası

Sure, insanın iki durumunu açıklamaktadır.

1. İnsanın saygın kılınması: Allah *subhanehu ve teâlâ* öncesinde dört farklı hususa yemin ettikten sonra insanın en güzel biçimde yaratıldığından bahsetmiştir.

2. İnsanın seviyesinin düşmesi: Bu da, Allah'ın kudretine delalet eden kesin delillerin varlığına rağmen, insanın isyan, fısk ve küfür sebebiyle esfel-i safiline düşmesidir.

Allah *subhanehu ve teâlâ* ayetlerdeki bu iki durumda, bazılarının ahsen-i takvim üzere yaşantılarını sürdürdüklerini, bazısının ise Allah'ın kendilerini izzetli kıldığı bu durumdan yüz çevirip aşağılık bir insan olduklarından bahsediyor. Sonunda ise kendi zatının *"hâkimler hâkimi"* olduğundan bahsederek, adaletine işaret ediyor.

▪ ▪ ▪

Surenin fazileti ile ilgili Berâ b. Azib'ten şu rivayet varid olmuştur:

"Resûlullah yolcuğu sırasında iki rekattan birinde Tin suresini okuyordu. Ondan daha güzel sesli okuyanını görmedim." [1]

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ (1) وَطُورِ سِينِينَ (2) وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ (3)

"Andolsun incire ve zeytine, Sina'daki Tur Dağı'na, Ve bu güvenli beldeye." [2]

Sure, iki tane bitkiye yemin ile başlıyor: İncir ve zeytin...

Burada incir ve zeytinden kastın ne olduğu konusunda iki görüş bulunmaktadır:

1. Bundan kasıt iki bitkidir.

İbni Abbas *radiyallahu anh*: *"Bu sizin bildiğiniz incir ve zeytindir."* demiştir.

Ayetleri bu yönüyle tefsir edenler, Allah'ın bu iki ürün türüne yemin etmesinin onlarda bulunan pek büyük ve üstün yararlar olduğuna dikkat çekmişlerdir.

"Sizin için gökten su indiren O'dur. (O sudan) sizin için içecek de vardır ağaç/otlak da vardır. Ve (hayvanlarınızı o sudan biten otlakta) yayarsınız. Onunla sizin için ekin, zeytin, hurmalıklar, üzümler ve her meyveden bitirir. Şüphesiz ki düşünen bir toplum için bunda (Allah'ın lütuf ve ihsanına işaret eden) ayet vardır." [3]

Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* indirmiş olduğu her bir nimet, insanoğlunun mutlak yararınadır. Bunun yanında hususen bir nimete dikkat çekilmesi ve bir de Allah'ın bunlara yemin ederek dikkat çekmesi, onun faydasının diğerlerine göre daha fazla olduğunu gösterir.

1. *Buhari*
2. *95/Tin, 1-3*
3. *16/Nahl, 10-11*

Mesela inciri kısaca ele alalım... Güneybatı Asya/Ön Asya ve Doğu Akdeniz havzası bu ürünün anavatanıdır. Meyvesi, çekirdekleri, kabuğu, yaprakları, reçinesi ve kökleri ilaç olarak kullanılmaktadır. Birçok hastalığa deva niteliğindedir.

Ekoloji/Çevrebilim uzmanları da incir ağacının tükenmesinin -yüzlerce canlıyı beslediğinden- doğal hayatın yok olmasına sebep olacağını ifade etmişlerdir.

Bunun yanında ağacı da daima sembolik ve tarihi bir anlam taşımıştır. Eski kültürlerde ve kabilelerde iktidar sembolü olmuştur. Eski Mısır, Sümerler, Romalılar, Antik Yunan ve Osmanlı'da incir ağacından izleri görmek mümkündür. İncir ağacı adeta medeniyetlerin simgesi hâline gelmiştir.

Zeytin ve ağacı da böyledir. Zeytin hakkında ayet ve hadisler de mevcuttur.

*"Sizin için gökten su indiren O'dur. (O sudan) sizin için içecek de vardır ağaç/otlak da vardır. Ve (hayvanlarınızı o sudan biten otlakta) yayarsınız. Onunla sizin için ekin, **zeytin**, hurmalıklar, üzümler ve her meyveden bitirir. Şüphesiz ki düşünen bir toplum için bunda (Allah'ın lütuf ve ihsanına işaret eden) ayet vardır."* [4]

*"Allah, göklerin ve yerin nurudur. O'nun nurunun misali, içinde kandil bulunan bir oyuk(tan yayılan ışığa) benzer. Kandil de bir camın içindedir. Cam, inciyi andıran bir yıldız gibidir. Doğuya da batıya da ait olmayan mübarek bir **zeytin** ağacından yakılır. Onun yağı, neredeyse ateş ona dokunup (tutuşturmasa dahi) ışık verir. Nur üstüne nurdur. Allah, dilediğini nuruna hidayet eder. Allah, insanlara misaller verir. Allah her şeyi bilir."* [5]

*"O, gökten su indirendir. O (suyla) her türlü bitkiyi çıkardık. O (sudan) bir yeşillik çıkardık. Ondan da birbiri üstüne binmiş taneler çıkarırız. Hurma ağacının tomurcuğundan (yere) sarkmış salkımlar, birbirine benzeyen ve benzemeyen üzüm, **zeytin** ve nar bahçeleri... (O bahçeler) meyve verdiğinde meyvesine ve olgunluğuna bakın. Şüphesiz ki iman eden bir topluluk için bunda (ibret alınıp, Allah'ın azamet ve gücünün anlaşılacağı) nice ayetler vardır."* [6]

*"Asmalı ve asmasız bahçeleri, yemişleri farklı farklı hurma ve ekinleri, birbirine benzeyen ve benzemeyen **zeytin** ve narı inşa edip, var eden O'dur. Meyve verdiğinde meyvelerini yiyin, hasat zamanı da hakkını (zekât, infak, sadaka) verin. İsraf etmeyin. (Çünkü) O, müsrifleri sevmez."* [7]

"Zetinyağı yiyiniz ve zeytinyağıyla yağlanınız." [8]

2. Bunlardan kasıt yetiştiği mekândır.

Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* sonraki iki ayette iki farklı mekan *"Tur-i Sina"* ve *"Emin Belde"* diye zikrettiği Mekke'den bahsetmesinden hareketle böyle bir yaklaşımda bulunmuşlardır. Yani, bu iki ürünün (incir ve zeytin) yetiştiği bölge kastedilmiştir. Zira bu iki ürün, o bölgelerle özdeşleştiği için bundan da Şam ve Filistin/Beytu'l Makdis'e işaret edilmiştir.

İki ürünün (incir ve zeytin) yetiştiği bölge kastedilmiştir. Zira bu iki ürün, o bölgelerle özdeşleştiği için bundan da Şam ve Filistin/Beytu'l Makdis'e işaret edilmiştir.

İbni Kayyım *rahimehullah* şöyle demiştir: *"Bu iki ağacın yetiştiği yerin kastedilmesinde bir mani yoktur.*

4. 16/Nahl, 10-11
5. 24/Nur, 35
6. 6/En'am, 99
7. 6/En'am, 141
8. Tirmizi

“

Kimisi de elçilere karşı çıkıp, çağın firavunlarının kendi boyunlarına zillet yularını geçirmesine müsaade ettiler.
Allah'a kulluğun izzetine karşılık; zalim, müstebid ve azgınlara köleliğin zilletini tercih ettiler.

(Ayet bu manaya hamledilebilir). Çünkü bu iki ağacın yetiştiği yer de kutsal topraklar arasında yer almaktadır. Dolayısıyla ayetlerdeki yemin, hem bu iki ağacı hem de yetiştikleri yeri kapsar. Bu toprak, Allah'ın kulu, Resûlü ve kelimesi Meryem oğlu İsa'nın ortaya çıktığı topraktır. Sina dağı ise, Allah'ın kulu, Resûlü ve konuştuğu peygamber olan Musa'nın aleyhisselam ortaya çıktığı yerdir. Çünkü bu dağ, Musa'nın Allah'a yalvardığı, O'nunla konuştuğu, Allah'ın kendisini Firavun ve kavmine peygamber olarak gönderdiği dağdır.

Bunun ardından yüce Allah, emin belde olan Mekke'ye yemin etmektedir. Bu belde, son peygamberin ve ademoğullarının efendisi olan Muhammed'in sallallahu aleyhi ve sellem ortaya çıktığı beldedir." [9]

Ayetlerde yemin edilen yerlere baktığımızda neredeyse tüm peygamberlerin geldiği topraklar buralardır. Allah *subhanehu ve teâlâ* vahyini bu topraklar üzerinden insanoğluna ulaştırmıştır. İnsanlık tarihi vahyin buralardan zuhur etmesiyle başlamış ve kıyamete kadar devam edecek olan iman ve küfrün savaşı burada cereyan etmiştir. Bu topraklarda başlayan tevhid davetinin nasıl tutuşturulduğunu, insanların buna nasıl karşılık verdiğini hatırlatıyor bize ayetler... Kimisi insanlığın kurtuluşu olan bu mesaja kulak verip, bu çağrıya icabet edip, Allah'ın elçilerinin yanında saf tuttular. Canları, malları ve evlatları pahasına elçilerin yolunu yol edindiler. Hapsedildiler, sürgün edildiler, envai çeşit işkencelerle köklerinden sarsıldılar, insanoğlunun hafsalasını almayan yöntemlerle öldürüldüler... Kimisi de elçilere karşı çıkıp, çağın firavunlarının kendi boyunlarına zillet yularını geçirmesine müsaade ettiler. Allah'a kulluğun izzetine karşılık; zalim, müstebid ve azgınlara köleliğin zilletini tercih ettiler.

Bu ayetleri tilavet ediyoruz. Fakat ayetlerin anlattığı bu mesajı, tarihin tozlu sayfalarında yer alan ve yer yer anlatıp; yer yer kaleme döktüğümüz bu bilgi hazinesi değil, bunu canlı kanlı yaşanabilirliğini göstermeli ve bu çağrıya davet etmeliyiz. Aksi hâlde şahit ümmet olma vazifesini yerine getirmemiş oluruz.

"Siz insanlara şahit olasınız, Resûl de size şahit olsun diye sizi vasat/seçkin/hayırlı bir ümmet kıldık." [10]

"Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun." duamız ile...

Özcan YILDIRIM

4 No'lu L Tipi Kapalı Cezaevi

Silivri/İSTANBUL

9. Bedâiu't Tefsir

10. 2/Bakara, 143

Kıssadan Hisse

Kahve Tiryakileri Der ki (Karamsar ve İyimser Bakış Açısı)

Bir zamanlar, her şeyden sürekli şikayet eden, her gün hayatının ne kadar berbat olduğundan yakınan bir kız vardı. Hayat ona göre çok kötüydü ve sürekli savaşmaktan, mücadele etmekten yorulmuştu. Bir problemi çözer çözmez, bir yenisi çıkıyordu karşısına.

Genç kızın bu yakınmaları karşısında, mesleği aşçılık olan babası ona bir hayat dersi vermeye niyetlendi. Bir gün onu mutfağa götürdü. Üç ayrı cezveyi suyla doldurdu ve ateşin üzerine koydu. Cezvelerdeki sular kaynamaya başlayınca, bir cezveye bir patates, diğerine bir yumurta, sonuncusuna da kahve çekirdeklerini koydu. Daha sonra kızına tek kelime etmeden, beklemeye başladı. Kızı da hiçbir şey anlamadığı bu faaliyeti seyrediyor ve sonunda karşılaşacağı şeyi görmeyi bekliyordu. Ama o kadar sabırsızdı ki sızlanmaya ve daha ne kadar bekleyeceklerini sormaya başladı. Babası onun bu ısrarlı sorularına cevap vermedi.

Yirmi dakika sonra adam, cezvelerin altındaki ateşi kapattı. Birinci cezveden patatesi çıkardı ve bir tabağa koydu. İkincisinden yumurtayı çıkardı onu da bir tabağa koydu. Daha sonra son cezvedeki kahveyi bir fincana boşalttı. Kızına dönerek sordu:

— Ne görüyorsun?

— Patates, yumurta ve kahve? diye alaylı bir cevap verdi kızı.

— Daha yakından bak bir de, dedi baba, patatese dokun.

Kız denileni yaptı ve patatesin yumuşamış olduğunu söyledi.

— Aynı şekilde, yumurtayı da incele.

Kız, kabuğunu soyduğu yumurtanın katılaştığını gördü. En sonunda, kızının kahveden bir yudum almasını söyledi.

Söylenileni yapan kızın yüzüne, kahvenin nefis tadıyla bir gülümseme yayıldı. Ama yine de bütün bunlardan bir şey anlamamıştı:

— Bütün bunlar ne anlama geliyor baba?

Babası, patatesin de yumurtanın da kahve çekirdeklerinin de aynı sıkıntıyı yaşadıklarını, yani kaynar suyun içinde kaldıklarını anlattı.

Ama her biri bu sıkıntının karşısında farklı tepkiler vermişlerdi. Patates daha önce sert, güçlü ve tavizsiz görünürken, kaynar suyun içine girince yumuşamış ve güçten düşmüştü. Yumurta ise çok kırılgandı; dışındaki ince kabuğun içindeki sıvıyı koruyordu. Ama kaynar suda kalınca, yumurtanın içi sertleşmiş katılaşmıştı.

Ancak, kahve çekirdekleri bambaşkaydı. Kaynar suyun içinde kalınca, kendileri değiştiği gibi suyu da değiştirmişlerdi ve ortaya tamamen yeni bir şey çıkmıştı.

"Sen hangisisin?" diye sordu kızına. *"Bir sıkıntı kapını çaldığında nasıl tepki vereceksin? Patates gibi yumuşayıp ezilecek misin? Yumurta gibi, kalbini mi katılaştıracaksın? Yoksa kahve çekirdekleri gibi, başına gelen her olayın duygularını olgunlaştırmasına ve hayatına ayrı bir tat katmasına izin mi vereceksin?"*

Hicretten Geri Kalanlar Üzerine Birkaç Değerlendirme

Enes YELGÜN
enesyelgun@tevhiddergisi.net

Geride kalan bu kişiler Allah ve Resûlü'nün, hicret aşamasına hazırlık için müminleri geçirdikleri eğitim merhalelerini görmezden gelmiş ve bunlara gerekli ihtimamı göstermemişlerdir. Böylece nefisleri ile baş başa kaldıklarına şeytanın sesine kulak vermekten onları koruyacak bir kalkan bulamamışlardır.

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a, salât ve selam O'nun Resûlü'ne olsun.

Allah Resûlü'nün Mekke'de yaptığı davet birçok engelleme ile karşılaşmış, artık sağlıklı bir çalışma yürütülecek zemin kalmamıştı. Bela ve musibetlerin en yoğun olarak geldiği zaman diliminde Allah, peygamberlerine ve onların sadık takipçilerine olan vaadini bir kez daha gerçekleştirmiş, Medine ehlinden bir topluluk Akabe biatları ile beraber davete yeni bir soluk katmışlardı. Müşrikler durumdan ikinci Akabe biatı sonrası haberdar olmuşlar ama biat edenleri ele geçirmeye muvaffak olamamışlardı.

Allah Resûlü'nün ensar eli ile Musab'ın *radiyallahu anh* kontrolünde başlattığı çalışma istenilen düzeye gelince Allah'ın emri ve izni ile Mekkeli Müslümanlar Medine'ye doğru yola çıktılar. İkinci Akabe biatından sonra işkence, alay ve hakaretlerin üst düzeye çıktığı Mekke'den, genç yaşlı, kadın erkek onlarca Müslüman kısa sürede hicret yurduna ulaştı.

Bu yolculuk elbette normal bir seyahat değildi. Müşrikler hicretin farkına varınca yola çıkan ya da hazırlık yapan Müslümanlara baskılarını artırdılar. Kiminin malına, kiminin çocuğuna, eşine el koydular. Bazı Müslümanları hapsettiler. Öyle anlar geldi ki Müslüman bir fert malı, eşi, çocuğu ile İslam yurdu arasında tercih yapmak zorunda kalıp tek başına Medine'nin yollarına düştü.

Bu sürecin sonunda Allah Resûlü, Ali *radiyallahu anh*, Ebu Bekir, geçerli sebepler ile hicret edemeyenler ve şeytanın kendilerine farklı kanallardan yaklaşıp fitneye uğrattığı bir grup dışında kimse geride kalmadı.

Ali ve Ebu Bekir'in *radiyallahu anhuma* niçin geride kaldığı malumdur. Ali Peygamber'in hicret edeceği gece gözünü kırpmadan onun yerine geçeceği anı bekliyordu.

Ebu Bekir *radiyallahu anh* ise Allah Resûlü ile yapacağı kutlu yolculuğun hazırlıkları ile meşguldü.

Aişe *radıyallahu anha* şöyle dedi: *"Medine'ye hicret edecekler grup grup hicret ettiler. Habeşistan'a hicret edenlerin çoğu da Medine'ye dönmüşlerdi. Ebu Bekir de Medine'ye hicret için hazırlanmıştı. Fakat Resûlullah: 'Sabret. Bana da izin verilmesini umarım.' dedi. Ebu Bekir de: 'Ya Resûlallah! Anam babam sana feda olsun. Böyle bir izni umar mısın?' diye sordu. Resûlullah: 'Evet, umarım.' diyerek tasdik etti. Bunun üzerine Ebu Bekir de Resûlullah'a hicrette arkadaşlık etmek üzere hemen hareke geçmekten vazgeçti. Aynı zamanda en kuvvetli iki devesini dört ay ağaç yaprağıyla evinde besledi."* [1]

Allah Resûlü ise Rabbinden gelecek emri bekliyordu. Müslümanlara izin verilmiş ama kendisine henüz özel bir izin çıkmamıştı. Burada Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* Peygamberi'ni Mekke'den en son çıkartmasının birçok hikmeti olabilir. Biz o sebeplerden bir tanesi olarak düşündüğümüz bir hususa kısaca değinmek istiyoruz. Allah'tan bizi doğruya isabet ettirmesini dileriz.

Mekke'de İslam'a davet sırasında hem Peygamber hem de Müslümanlar birçok zorlukla karşılaşmışlardı. Bu zorlukları göğüslemede Peygamber ashabı ile ortaktı. Ashabı işkence görmüş o da eziyete maruz kalmıştı. Sahabiler hakarete uğramış, alaya alınmış, Peygamber de aynı şeyler ile karşılaşmıştı. Açlığı, korkuyu, yalnızlığı beraberce tatmışlardı. Hatta çoğu yerde Peygamber'in musibetlere uğramada bir adım önde olduğunu görmekteyiz.

O, ashabına karşı çok şefkatli ve merhametli idi. O yüzden onları çektikleri ezadan kurtarabilmek için her şeyi yapar, elinden bir şey gelmediğinde musibetleri onlar ile beraber göğüslerdi.

"Andolsun ki size, içinizden olan, sizi zora sokan şeylerin kendisine ağır geldiği, size pek düşkün, müminlere karşı şefkatli ve merhametli olan bir Resûl gelmiştir." [2]

Eğer Peygamber rahat bir yaşam istese idi, kendisinin yerine eziyet çekmeye hazır birçok Müslüman bulacaktı. Ama o buna yeltenmedi. İşte Allah Resûlü bu merhameti nedeniyle, Medine'ye ilk gidenlerden olup hemen can emniyetine kavuşmak yerine, geride hiçbir Müslümanı bırakmayıncaya kadar bekledi. Hicretinden sonra da Müslümanlardan Mekke'de zorla alıkonanları unutmadı ve onları kurtarmak için girişimlerde bulundu.

"Resûlullah Medine'de iken dedi ki: 'Benim için Ayyaş b. Ebi Rebia ve Hişam b. As'a kim gidecek?' Velid b. Velid b. Muğire: 'Senin için onları getirmeye ben varım ya Resûlallah!' dedi ve Mekke'ye gitmek üzere yola çıktı. Gizlice oraya geldi. Yemek taşıyan bir kadına rastladı. O kadına dedi ki: 'Ey Allah'ın kulu! Nereye gidiyorsun?' Kadın da –o ikisi kastederek-: 'Şu mahpusa gidiyorum.' dedi. O da kadının peşine gitti,

Şu hususun altını çizmek gerekir. Hicret zor bir meseledir. Mümin kulun gerektiğinde geride her şeyini bırakıp hiç bilmediği, tanımadığı bir toprak parçasına tabiri caiz ise bir bilinmeze yelken açmasıdır. İslami harekette, dinin zirvesi olan cihaddan önceki son merhaledir.

nihayet onların yerlerini öğrendi. Onlar, damı olmayan bir odanın içinde mahpus idiler. Akşam olunca duvarın üzerinden onlara baktı, sonra bir taş aldı ve onu ayaklarının altına koydu, onların iplerini kılıcıyla vurarak kesti. Onun kılıcına bundan dolayı Zu'l Merve3 denildi. Sonra onları devesinin üzerine bindirdi ve onları götürdü. Ayağı kaydı ve kanayınca şöyle dedi: 'Sen ancak kanayan bir parmaksın. Başına gelen ise Allah yolunda olan birşeydir.' Sonra onları Medine'ye Resûlullah'ın yanına getirdi." [4]

1. *Buhari, Müslim*
2. *9/Tevbe, 128*
3. *Merve, duvardan bakmak için ayaklarının altına koyduğu taşın ismidir.*
4. *Siyer-i İbni Hişam*

Allah Resûlü'ndeki bu hassasiyet ve özveri nerede; halkları için her şeyi yapacaklarına dair üç-beş kelamı ağızlarında tekerleme yapan, halkı her türlü sıkıntıyı tadarken keyiflerinden asla taviz vermeyen sözde liderler nerede?

Tebaları dinlerinden dolayı zorluk üstüne zorluk ile karşılaşırken, kendilerini emniyette tutmak için her türlü yolu deneyenler nerede; canların, malların, ırzların tehlikeye girdiği cihada sürekli çıkamadığı, müminleri savaşta yalnız bıraktığı için üzüntüsünü şu cümleler ile paylaşan Peygamber nerede?

"Muhammed'in canını elinde tutan Allah'a yemin olsun ki eğer Müslümanlara zor gelmesinden endişe etmese idim, Allah yolunda cihada çıkan hiçbir seriyyeden geri kalmazdım. Fakat ne ben onları cihada gönderecek maddi imkân bulabiliyorum ne de onlar bulabiliyorlar. Benden ayrılıp geride kalmak da onlara zor geliyor." [5]

Salât ve selam ona olsun. Şüphesiz ki o, istisnasız her alanda tüm insanlık için en güzel örnektir.

▪ ▪ ▪

Allah Resûlü ile Mekke'de bulunan, eziyetler ile karşılaşan, dinini açıktan yaşayan ya da imanını gizleyen bir çok Müslüman vardı. Hicret emri gelince Müslümanların çoğu yola çıktı ancak bir kısmı fitneye kapılıp nefislerine yenik düştüler ve geride kaldılar. Allah'ın izni ile bizler bu kişilerin geride kalma sebeplerini ve bu hastalığa Kur'an ve Sünnetin koyduğu çözümleri incelemeye çalışacağız.

Öncelikle şu hususun altını çizmek gerekir. Hicret zor bir meseledir. Mümin kulun gerektiğinde geride her şeyini bırakıp hiç bilmediği, tanımadığı bir toprak parçasına tabiri caiz ise bir bilinmeze yelken açmasıdır.

İslami harekette, dinin zirvesi olan cihaddan önceki son merhaledir.

"Size Allah'ın bana emrettiği beş şeyi emrediyorum: Dinlemek, itaat, cihad, hicret ve cemaat!" [6]

Fazilet derecesinin büyüklüğü nedeni ile şeytanın vesveselerinin en yoğun olduğu ameldir.

"Şeytan, cihad yolu üzerine oturur ve şöyle der: 'Cihad yorgunluk demektir! Hem kendini yorarsın hem de malını kaybedersin! Savaşacak ve öldürüleceksin! Karın başkasına nikahlanacak! Malların taksim edilecek!'

O kimse de şeytanın bu sözlerine kulak vermez ve ona isyan ederse o da cihadını yapmış olur. Kim bunları böylece yaparsa o kimseyi cennete koymak Allah'ın üzerine bir borçtur! Savaşta öldürülse de boğularak ölse de hayvanın sırtından düşüp ölse de Allah o kimseyi mutlaka cennetine koyacaktır!" [7]

Kimse doğduğu, toprağından beslendiği, havasından soluduğu, uzun yıllar boyunca bir düzen kurduğu beldeyi, alıştığı bir yaşamı hemencecik terk edemez. Allah Resûlü yurdundan çıkarılırken Mekke'ye dönmüş ve şöyle nida etmiştir:

"Vallahi! Sen Allah'ın arzının en hayırlısısın ve Allah'a, Allah arzının en sevimlisisin. Şayet beni senden çıkarmasalardı, senden çıkmazdım." [8]

Muhacirler, Medine'ye geldiklerinde başkalarının evlerinde kalmış, onların mallarına ortak olmuş, bu durum onların nefislerine çok ağır gelmişti. Bir an önce kendi ayakları üzerinde durmaya, kardeşlerine yük olmamaya çalıştılar.

Sadece bunlar değil hicretin akabinde de hava değişimi nedeni ile bir çok muhacir yatağa düştü.

"Aişe şöyle dedi: 'Resûlullah Medine'ye geldiği zaman orası Allah'ın topraklarının en vebalı (sıtmalı) yeri idi. Onun ashabına orada ateşli hastalık isabet etti. Allah bunu Resûlullah'dan uzak kıldı.'

Amir b. Fuheyre ve Bilal ki bu ikisi Ebu Bekir'in azadlıları idiler. Ebu Bekir ile birlikte bir tek odada idiler ve onlara sıtma isabet etti. Onların yanına ziyaret etmek üzere girdim. Bu bizim üzerimize hicap farz olunmadan önce idi. Onlarda Allah'tan başka kimsenin bilmediği hastalık eleminin şiddeti vardı. Ebu Bekir'e yaklaştım ve ona şöyle dedim:

— 'Ey babacığım! Kendini nasıl buluyorsun?' O da dedi ki:

— 'Her bir kişi ehli içinde sabahlamıştır. Ölüm ise

5. *Buhari, Müslim*
6. *Tirmizi, Emsâl, 3*
7. *Nesai, Ahmed bin Hanbel, Müsned; Albani, Sahiha,1653.*
8. *Ahmed, Tirmizi*

onun ayakkabısının bağından ona daha yakındır.' Ben de:

— 'Vallahi babam ne dediğini bilmiyor.' dedim. Sonra Amir b. Fuheyre'ye yaklaştım ona da:

— 'Ey Amir! Kendini nasıl buluyorsun?' dedim. O da şöyle dedi:

— 'Muhakkak ölümü onu tatmadan önce buldum. Korkak kişinin ölümü onun başındadır. Her kişi kendi takati ile mücahede edicidir. Tıpkı derisini boynuzu ile koruyan öküz gibi.'

— 'Vallahi Amir de ne söylediğini bilmiyor.' dedim.

Aişe Bilal'i sıtmalı olarak bıraktığı zaman Bilal odanın kapısı önünde yattı, sonra sesini yükseltti ve şöyle dedi:

— 'Keşke bilsem! Acaba bir daha Fahh'da (Mekke dışında bir yer ismi) etrafımda izhir ve nemmam denilen otlar bulunduğu hâlde geceleyebilecek miyim? Ve acaba bir gün Mecenne (Mekke'de bir çarşı ismi) sularına gidebilecek miyim? Ve acaba bana Şame ve Tafil (Mekke'de bulunan iki dağ ismi) bir daha görünecek mi?'

Onlardan işittiğim şeyi Resûlullah'a zikrettim ve dedim ki:

— 'Onlar saçmalıyorlar ya da sıtmanın şiddetinden dolayı akılları başlarında değildir.' Resûlullah da:

— 'Ey Allah'ım! Bize Mekke'yi sevdirdiğin gibi veya oradan daha çok Medine'yi de sevdir. Ve bizim için oranın müddi vesa-ı (eski bir ölçü birimi) bereketli kıl ve vebasını da Mehye'ye (Cuhfe'ye yakın bir yer) naklet.' dedi." [9]

Kimileri hicret yolculuğunu gerçekleştirdi ancak yeni yurtlarındaki hicret onları zorladı ve hicretlerini bozdular.

"Bir gün bir bedevi, Resûlullah'a gelip İslam üzerine biat etmişti. Ertesi gün bu adam hummaya tutulmuş olarak geldi. Ve:

— 'Ya Muhammedi Beni bedevilik hâlime döndür.' dedi. Resûlullah onun dileğini yerine getirmeye yanaşmadı. Bedevi tekrar geldi:

— 'Beni bedevilik hâlime döndür.' dedi. Resûlullah onun dilediğini yerine getirmeye yanaşmadı. Bedevi çıkıp gidince Resûlullah:

— 'Medine demirci körüğü gibidir. Temizi alıkoyar, kiri pası dışarı atar.' buyurdu." [10]

Giriş olarak bu bilgileri vermemizin sebebi; imtihanların sıklaştığı anda hicret gibi bir gerçek ile karşılaşacak müminlere, meselenin zorluğun dair bir hatırlatmada bulunmak ve onları hicret olgusu ile karşılaşmadan önce hazırlık yapmalarının zorunluluğuna dikkat çekmektir.

İster sadece Mekke dönemini inceleyelim istersek de ondan önceki veya sonraki kuşaklara bakalım, hicretten geride kalanların bazı bahaneler ile kendi nefislerini kandırdıklarını çok açık bir şekilde görürüz.

Onlardan bazısı yaşadıkları topraklarda yıllardır elde ettikleri birikime bakar ve ondan vazgeçmemek için hicretlerini ertelerler. Malları ile beraber yola çıkmaya imkân buldukları anda harekete geçeceklerine dair kendi kendilerine söz verirler.

Bazıları takiyye yapıp imanını gizleyerek küfür beldesinde yaşamayı tercih eder. Böylece kâfirlerin şerrinden muhafaza olduğunu düşünür. Bir yandan da Müslümanların hicret ettiği beldeye gözlerini ve kulaklarını dikmiştir. Orada rahat bir yaşamın kokusunu alıncaya dek küfür beldesini daha emniyetli görür.

Hicretten geride kalan başka bir grup da hicret için yola çıkan ya da hazırlık yapan Müslümanlara kâfirlerin yaptıkları eziyetleri görür, aynı eziyetlere düşmekten korkup hicret gibi bir düşüncenin yanından dahi geçmediğini her ortamda deklare etmeyi kendine görev bilir. O insanların azabını Allah'ın azabından daha şiddetli olarak gördüğüne lisan-ı hâli ile şahitlik etmektedir.

Bu insanların büyük bir kısmı ise uzun emel hastalığına tutulmuşlardır. Onlar kendilerine göre bir hayat planı yapmış ama bu planın Allah'ın rızasına, İslami hareketin merhalelerine uygun olup olmadığını hiç düşünmemişlerdir. Aniden karşılarına çıkan hicret, hayata yönelik planlarını bıçak gibi kesen bir hakikat olur.

9. *Siyer-i İbni Hişam*

10. *Buhârî-Müslim*

Aynı şekilde eşlerini, çocuklarını terk etme ihtimali, hicret emri geldiği ana kadar ehlini kendisinin muhafaza ettiğine dair yanılgısı nedeniyle *"Onları geride bırakınca ne yaparlar?"* gibi batıl bir düşüncenin zihnini kemirmesi kişilerin ayaklarını yere çakılı hâle getiren başka bir sebeptir.

Elbette bu liste uzatılabilir. Herkesin fitne ve imtihanı başka başkadır. Ve herkes ne kadar görmezden gelse de kendi nefsini ve zayıflıklarını en iyi bilendir. Değişmeyen ve bu grupların hepsini kapsayan tek gerçek ise şudur:

Hicrete hazırlık sürecindeki eğitimin başka bir parçası da zihinlerde var olan yanlış algıları düzeltmektir. Mesela, bunlardan birisi rızık meselesidir. İnsan, Rabbinin onu hiçbir şey iken pis bir sudan yarattığını ve herhangi bir çaba göstermeden türlü türlü rızıklar bahşettiğini çoğu zaman unutur. Ve rızkı kendi çabası ile elde ettiğine inanır.

Geride kalan bu kişiler Allah ve Resûlü'nün, hicret aşamasına hazırlık için müminleri geçirdikleri eğitim merhalelerini görmezden gelmiş ve bunlara gerekli ihtimamı göstermemişlerdir. Böylece nefisleri ile baş başa kaldıklarına şeytanın sesine kulak vermekten onları koruyacak bir kalkan bulamamışlardır.

Peki Kur'an ve Sünnet eğitimden geçirdiği mümin nefisleri hicrete nasıl hazırlar?

En öncelikli husus diğer birçok amelde olduğu gibi mümin kulları ilgili salih amele teşvik etmektir.

"Zulme uğradıktan sonra Allah (yolun)da hicret edenleri, dünyada güzel bir yere yerleştireceğiz. Ahiret mükâfatıysa çok daha büyüktür. Keşke bilselerdi." [11]

"Sonra Rabbin, işkenceye uğradıktan sonra hicret eden, sonra cihad edip sabredenlere karşı (evet) hiç şüphesiz ki Rabbin, (böylelerine) (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) pek Ğafûr, (kullarına karşı merhametli olan) Rahîm'dir." [12]

"İman eden, hicret eden, Allah yolunda malları ve canlarıyla savaşan kimseler Allah katında en büyük dereceye sahiptirler. İşte bunlar, kurtuluşa erenlerin ta kendileridirler." [13]

"Rableri (onların duasına) icabet etti (ve dedi ki): 'Sizden erkek olsun, kadın olsun amel yapanların amelini zayi etmeyeceğim. Siz birbirinizdensiniz. Hicret edenler, yurtlarından çıkarılanlar, benim yolumda eziyet gören, savaşan ve öldürülen kimselerin günahlarını örteceğim ve onları altından ırmaklar akan cennetlere sokacağım. (Bu mükâfat, yaptıklarına karşılık) Allah katından bir sevaptır. Allah, yanında sevabın en güzeli olandır.' " [14]

Biat sırasında geçmiş günahlarının affedilmesini şart koşan Amr bin As'a Allah Resûlü şöyle cevap vermiştir:

"İslam'ın kendinden önceki her şeyi silip süpürdüğünü, hicretin kendinden önceki her şeyi silip süpürdüğünü, haccın kendinden önceki her şeyi silip süpürdüğünü bilmiyor musun?" [15]

Ayetlere ve hadise dikkatli bir şekilde bakan her mümin her bir nasta birbirinden büyük nimetler vadedildiğini rahatlıkla görecektir.

Nefisleri böyle harikulade nimetler ile harekete geçiren Kur'an ve Sünnet hâlâ yerinde saymakta ısrarcı olanları bu sefer azap içerikli naslar ile kendine getirmeye çalışır.

"Melekler, nefislerine zulmedenlerin canını aldığında: 'Nerede idiniz/hangi saftaydınız?' derler. Derler ki: 'Biz yeryüzünde (müşriklerin safında yer almak zorunda olan, çaresiz) mustazaflardık.' (Melekler:)

11. 16/Nahl, 41

12. 16/Nahl, 110
13. 9/Tevbe, 20
14. 3/Âl-i İmran, 195
15. Müslim

'Allah'ın arzı geniş değil miydi? Hicret etseydiniz ya!' derler. Bunların barınağı cehennemdir. Ne kötü bir yataktır o!" [16]

Bu süreçteki eğitimin başka bir parçası ise geçmiş ümmetlerin kıssalarıdır. Allah onların hayatlarını, tarihi bir malumat sahibi olunsun diye vahyetmemiştir. Sünnetullah değişmez. Onların başına gelenler sahabilerin de başına gelecekti. O yüzden Kur'an kıssalarını iyice tefekkür etmeli, dersler çıkarmalıydılar.

"Kavminden ileri gelen müstekbirler demişlerdi ki: 'Ey Şuayb! Seni ve seninle beraber iman edenleri kesinlikle yurdumuzdan çıkarıp süreceğiz. Ya da kesinlikle dinimize geri dönersiniz.' demişti ki: 'İstemesek de mi?' " [17]

Sapmış bir toplumda tevhid ve sünnet sancağı havaya kaldırıldığında toplum iki karşıt cepheye ayrılıverir. Kâfirler Allah'ın dilemesi neticesinde her gün azgınlıklarına yeni bir azgınlık katarlar. Müminler imtihanlarda piştikçe nefislerinin zayıflıklarını görüp azıklarını artırırlar. Artık *"Rabbim! Mağlup oldum. Yetiş!"* diye nida ettiklerinde şu üç şeyden biri ile onlara icabet edilir:

Ya Allah kâfirleri helak eder ve Müslümanları o topraklara varis kılar. Ya Müslümanlara güven içinde yaşayacakları bir yurt bahşeder. Ya da Ashab-ı Uhdud gibi onları kendi katına alır.

Rabbimizden her daim af ve afiyet ister, kaldıramayacağımız yükleri bize yüklememesini dileriz.

Allah Resûlü daha vahyin ilk gününde bu hakikati öğrenmiş ve müminlere haber vermiştir. Allah Resûlü, eşi ile beraber ilk inen vahyin şokunu atlatmak için Varaka'nın yanına gittiğinde, Varaka'nın ağzından şu sözler dökülmüştü:

"Keşke kavmin seni yurdundan çıkarttığında hayatta olsam! Keşke o zaman kuvvetli bir genç olsam." [18]

Hicrete hazırlık sürecindeki eğitimin başka bir parçası da zihinlerde var olan yanlış algıları düzeltmektir. Mesela, bunlardan birisi rızık meselesidir. İnsan, Rabbinin onu hiçbir şey iken pis bir sudan yarattığını ve herhangi bir çaba göstermeden türlü türlü rızıklar bahşettiğini çoğu zaman unutur. Ve rızkı kendi çabası ile elde ettiğine inanır. Bu sakat düşünce onu cimriliğe ve malını kaybettiğinde nasıl yaşayacağı endişesi içerisine sürükler. Allah ise mümin kullarını infaka davet eder ve genellikle bu daveti yaparken *"size verdiğimiz rızıktan"* diyerek, malın gerçek sahibi hakkında zihinlerde yanlış bir algının oluşmasına engel olur. Daha sonrasında da umumi naslar ile rızık endişesi yaşayıp hicretten ya da başka salih amellerden uzaklaşanlara doğru yolu gösterir.

"Kim de Allah yolunda hicret ederse yeryüzünde barınabileceği çokça belde ve (her konuda) genişlik bulacaktır. Kim de Allah'a ve Resûlü'ne hicret etmek için evinden çıkar sonra (yolda) ölürse onun ecri Allah'a aittir. Allah (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafur, (kullarına karşı merhametli olan) Rahim'dir." [19]

"Yeryüzünde kıpırdayan hiçbir canlı yoktur ki mutlaka onun rızkı Allah'a aittir. O, (canlıların) karar kıldıkları yeri de geçici olarak bulundukları yeri de bilir. Hepsi apaçık bir Kitap'ta yazılıdır." [20]

"Nice canlı vardır ki kendi rızkını taşıyamaz. Onları da sizi de Allah rızıklandırır. O, (işiten ve dualara icabet eden) Es-Semi', (her şeyi bilen) El-Alîm'dir." [21]

Bu süreçte düzeltilen başka bir bozuk inanç ise kişinin hicret etmeyerek başta ölüm olmak üzere ortaya çıkacak farklı sıkıntılardan kendi kendine aldığı tedbirler ile korunabileceği zannıdır. Böyle düşünen biri ölümün hakikatini asla kavrayamamış ve itiraf etse de etmese de uzun emelinin peşinden sürüklenen bir kişidir. İşte Kur'an ve Sünnet bu bozuk inanışı da hicrete hazırlık sürecinde düzeltmektedir.

"Allah'ın izniyle belirlenmiş ecel dolmadan, bir nefsin ölmesi söz konusu olamaz. Kim dünya sevabını isterse ona ondan veririz. Kim de ahiret sevabını isterse ona da (istediğinden) veririz. Şükredenleri mükâfatlandıracağız." [22]

"Nerede olursanız olun -korunaklı burçlarda dahi

16. 4/Nisa, 97
17. 7/A'raf, 88
18. Buhari, Müslim
19. 4/Nisa, 100
20. 11/Hud, 6
21. 29/Ankebut, 60
22. 3/Âl-i İmran, 145

olsanız- ölüm sizi bulacaktır. Onların başına bir güzellik geldiğinde: 'Bu, Allah'tandır.' diyorlar. Başlarına bir kötülük geldiğinde: 'Bu, senden dolayıdır.' diyorlar. De ki: 'Hepsi Allah'tandır.' Ne oluyor bu topluluğa? Neredeyse hiçbir sözü anlamayacaklar." [23]

"İnsanlardan öylesi vardır ki: 'Allah'a iman ettik.' der. Allah'ın dini uğruna eziyete uğradığında da insanların ezasını Allah'ın azabına denk tutar. Şayet Rabbinden bir zafer/yardım gelecek olsa: 'Kuşkusuz biz, sizinle beraberdik.' derler. Allah, âlemlerin sinesinde olan (iman ve nifağı) en iyi bilen değil midir?" [24]

"De ki: 'Allah'ın yazdığından/takdir ettiğinden başkası başımıza gelmez. O, bizim Mevlamızdır. (Öyleyse) müminler, yalnızca Allah'a tevekkül etsinler.' " [25]

"Hiç kimse nerede öleceğini bilemez." [26]

"Onların ecelleri gelince ne bir saat öne alınabilir ne de ertelenebilinir." [27]

Enes *radiyallahu anh* şöyle demiştir:

"Peygamber birtakım çizgiler çizdi ve 'Şu, insanın emelidir, şu da eceli. İnsan bu şekilde sürdürürken ona en yakın çizgi geliverir.' buyurdu." [28]

Kur'an ve Sünnet hicrete hazırladığı fertlerdeki bozuk olan bu anlayışları tedavi ettikten sonra, o sakat düşüncelerin yerine doğru olanı inşa etmeye başlar ve müminlerin gözlerini ahirete dikmelerini, arzuların hepsini ahiretteki nimetlere yöneltmelerini vaaz eder.

"Kadınlar, evlatlar, kantar kantar altın ve gümüş, besili atlar, hayvanlar ve ekinlerden oluşan şehvetlerin sevgisi insanlara süslü gösterildi. Bu, dünya hayatının (kendinden faydalanılan geçici) metaıdır. (Ebedî ve hakiki nimetlerin olduğu) güzel dönüş, Allah katındadır." [29]

"Bu dünya hayatı, bir eğlence ve oyundan başka bir şey değildir. Asıl (yaşanılacak ve ebedî olan) ahiret hayatıdır. Keşke bilselerdi." [30]

23. 4/Nisa, 78
24. 29/Ankebut, 10
25. 9/Tevbe, 51
26. 31/Lokman, 34
27. 16/Nahl 61
28. Buhari
29. 3/Âl-i İmran, 14
30. 29/Ankebut, 64

Enes *radiyallahu anh* Peygamber'in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Allahım, kalıcı hayat ahiret hayatıdır." [31]

Enes *radiyallahu anh* Peygamber'in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Cenazeyi üç şey takip eder. Ailesi/arkadaşları, malı ve ameli. Bunlardan ikisi geri döner, biri orada kalır. Ailesi/arkadaşları ve malı geri döner ameli ile baş başa kalır." [32]

Müstevrid b. Şeddad, Peygamber'in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Allah'a yemin olsun ki ahirete göre dünyanın durumu, birinizin şu parmağını denize daldırmasının durumu gibidir. Parmağının denizden ne kadarla döndüğüne bir baksın." [33]

Eğitimin her aşamasında ise Allah müminlere, verdikleri sözü, yaptıkları alışverişi hatırlatır.

"Şüphesiz ki Allah, cennet karşılığında müminlerden canlarını ve mallarını satın almıştır. Allah yolunda savaşır, öldürür ve öldürülürler. (Bu) Tevrat, İncil ve Kur'an'da Allah'ın hak olan vaadidir. Kim Allah kadar sözüne bağlı olabilir ki? (O hâlde) yaptığınız bu alışverişten dolayı müjdelenin. En büyük kurtuluş budur işte!" [34]

Bu süreçteki eğitimin içerisine daha birçok madde eklenebilir. Ancak bu saydıklarımız eğitimin temellerini oluşturmakta, sadece hicret için değil İslami hareketin her aşamasında değişmez maddeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Rabbim bizleri şeytanın vesveselerine, dünyanın çekiciliğine karşı tek başımıza bırakmasın ve O'nun dinine hizmet üzerine verdiğimiz sözde bizi sadıklardan kılsın.

Duamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamddır.

31. Muttefekun aleyh
32. Muttefekun aleyh
33. Müslim
34. 9/Tevbe, 111

İktibas

Seyyid Kutub şöyle der:

" 'Modern cahiliye hayatının en zirvelerinde bulunan devletlerden biri olan İsveç'de geçen asrın ilk yarısında, her ailenin, her gün içki içmek için tahsis ettiği muayyen bir vakti vardı ve bir kişinin günlük içki istihlaki ortalama yirmi litre idi. Hükümet bu işin vahametini hissetti ve bu hâlin devamı ile doğacak mahzurları düşünmeye başladı. İlk tedbir olarak içkiyi saklamak, ferdi istihlaki tahdid etmek ve umumi yerlerde içmeyi men etmek siyaseti ile işe koyuldu. Fakat bu kayıtlar kısa bir zaman sonra gevşedi ve vaziyet tekrar eski hâline avdet etti. Artık lokantalar da yemek de içmek şartıyla içki içmek serbest hâle geldi. Sonra umumi yerlerin bazısında içki müsaadesi verildi. Fakat bu müsaade sadece gece yarısına kadardı. Bundan sonra sadece bira serbest bırakıldı. Müteakiben içki ibtilası, olgunluk çağına henüz gelen gençler arasında da süratle yayıldı.

Amerika'ya gelince; hükümet 1919 yılında içki yasağına dair bir kanun çıkardı. Bu kanunu gerekçesi; içkinin akli muhakemeyi bozması ve müfekkireyi sarsması idi. Bu kanun on beş sene varlığını devam ettirdi. Nihayet hükümet 1933 yılında onu ilgaya mecbur oldu. Fakat radyo, sinema, konferans gibi bütün neşir organları, içkinin aleyhinde propaganda yapmaya devam etti. İçki aleyhtarlığı için bir senede hükümet bütçesinden sarf edilen meblağ, 60 milyon doların çok üzerindeydi. Yapılan kitap ve neşriyatlar, on milyarlarca sayfayı geçiyordu. 15 senelik içki yasağında, kanun infazı için sarf edilen meblağ takriben 7.500 bin liradan çok fazla idi ve bu devrede 300 kişi idam edildi, 532.335 kişi hapse atıldı; 480 milyon lira cezası tahsil edildi. Dört milyar 132 milyon liralık mülk müsadere edildi. Fakat bütün bunlardan sonra Amerika, yine de kanunu ilga etmeye ve eski hâline avdete mecbur oldu.' 1

İslam gelince; o, birkaç ayeti ile cahliye hayatını bu açık ve derin yarasını neticeye bağlayıverdi.

İşte bu; eski ve yeni bütün cahiliyet nizamları ile ilahi nizam arasındaki farktır... Beşer nefsini ve insani cemiyetleri tedavi ve ıslah hususunda, kapatılması imkânsız bir mesafededir..." [2]

---

1. *Ebul A'la Mevdudi: Tenkihat, Nedevinin; (Müslümanların gerilemesi ile dünya neler kaybetti) eserinden naklen.*
2. *Fi zılali'l Kur'an, Nisa 43. ayetin tefsiri.*

Muhbirliğin Mahiyetine Dair

Kerem ÇAĞLAR
keremcaglar@tevhiddergisi.net

Muhbirliği/İhbarcılığı farklı kılan en önemli noktalardan biri de bilgiyi ihbar ederken muhalif sesleri de beraberinde açığa çıkarmasıdır. Günümüzde birçok ülkede giderek yaygınlaşan muhbirlik/ihbarcılık politikaları esas itibariyle muhbirliğin/ihbarcılığın kurumsallaşmasını tamamlayıcı adımlar niteliğindedir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا

"Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın..." [1]

Yaptığı işin dışında *"içeriden"* birilerinin bildirilmesi anlamına gelen ve fiilî olarak ihbar etmek, ifşa etmek, afişe etmek gibi eylemleri içeren *"Muhbir"* kavramının uygun bir karşılıkla ifade edilmesi önem arz etmektedir. Muhbirlik/İhbarcılık kelimesinin meşru ve ahlakî olmayan durumları bildirme anlamına yakın olduğu da düşünülmektedir.

Muhbirlik, esasen sonradan keşfedilmemiştir. Hemen hemen her coğrafyada her dönemde ve her toplum içerisinde daima var olagelmiş bir vakıadır. İhbarcılık aslında o kadar yaygındır ki bu türden davranışlara İslâm ahlâkından uzak ailelerde, laik eğitim kurumlarında, çarşıda, pazarda, resmî kurumlarda çalışan personel arasında, askerî kurumlarda, tarikatlarda, cemaatlerde ve bilhassa katı bir hiyerarşik yapılanmanın egemen olduğu siyasî örgütler içerisinde oldukça yaygın bir ağ hâline gelmiştir.

Her bir kurum ve örgütlenme kendi bünyesinde cereyan etme ihtimali bulunan (kendi meşreplerine göre) ahlâkî ve yasal olmayan uygulama-

1. 49/Hucurat, 12

lardan haberdar olmak ve gerekli tedbir ve tertipleri almak için bazı çalışanlarını veya mensuplarını aynı zamanda muhbir olarak istihdam ederler. Söz konusu muhbir; diğer üyeler yahut çalışma arkadaşları gibi memur, işçi, asker, sofi, militan, öğrenci veya mensubu olduğu cemaatte hatırı sayılır bir kardeş/ağabey/abla/devre/yoldaş/seyda/heval veya şeyh dahi olabilmektedir.

Muhbir ve müşteki kavramlarıyla ilgili olarak insanın aklına şu soru gelebilir. İhbar ile şikâyet arasında herhangi bir fark var mıdır? Bu soruya şöyle cevap vermek mümkündür: Yasal ve ahlâkî olmayan herhangi bir olay veya eylemden zarar gören kişiyseniz yasa dışı veya gayri ahlâkî bu durumu ilgililere bildirmekle yaptığınız bu şeyin adı şikâyettir. Şikâyetlerde kimlik ibrazı zorunludur. Fakat ihbarlarda böyle bir zorunluluk yoktur.

Size yönelik herhangi bir zararı, tehdidi veya tehlikesi olmayan fakat gayri ahlâkî ve yürürlükteki kanunlara göre yasa dışı olan, yani zatında suç teşkil eden bir fiili ilgililere ve yetkililere bildirmek ise ihbardır.

Bitişik dairedeki kıskanç, fasık veya huysuz birinin mümin komşusunu ihbar etmesi, bazen ihbar edilen müminin başını ciddi bir şekilde ağrıtır ve değişik zamanlarda şahit olduğumuz örneklerde olduğu gibi kendisini özgürlüğünden, sevdiklerinden ve sevenlerinden uzun yıllar koparabilmektedir. Bununla beraber ihbar mekanizması kimileri için âdeta boş vakitlerini geçirebilecekleri bir eğlence alanına dönüşmüştür.

Asılsız ihbarların sayısındaki astronomik artış sebebiyle olacak ki ihbarların yüzde doksan dokuzu çöpe gitmektedir.

Şikâyetler ise genellikle değerlendirilir veya değerlendirildiği varsayılır. Şikâyet ile ihbar arasında bir fark da burada ortaya çıkmaktadır.

Tevhide, sünnete ve fıtrata aykırı olan batıcı laik-sistemler, varlıklarını ve devamlılıklarını ekonomik, askerî ve siyasî güçle beraber büyük ölçüde ihbarcılık müessesesiyle sağlamakta başarılı olmaktadırlar.

Belli bir merkezin (veya bazı ülkelerde birkaç merkezin) koordinasyonu bağlamında ele alınan ihbarcılık günümüzde vatandaşlar arasında âdeta sosyal bir sorumluluk olarak görülme eğilimindedir. Bu durum sistematik olarak yapılan değerlendirmelerle artık küresel bağlamda kurumsallaşmaya doğru evrilmiş ve artık bu süreç yasal uygulamalar üzerinden ele alınır hâle gelmiştir.

1990'lı yıllarda Amerika, Avusturalya ve İngiltere'de ihbar edenleri korumaya yönelik ilk kanun ve yasalar çıkarılmıştır. Bu düzenlemelerle beraber muhbirlik bir nevi hukuki bir çerçeve ve yasal bir kimlik kazanmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra Kanada, Hollanda, Belçika, İrlanda, Güney Afrika, Yeni Zelanda, Japonya ve Hindistan'da da ihbarcılığın yasallaştırılmasına ilişkin girişimlerde bulunulmuştur. Ülkemizde de 31 Ağustos 2015 tarihli Resmî Gazete'de *"Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla ilgili faillerinin yakalanmasına yardımcı olanlara yerlerini veya kimliklerini bildirenlere para ödülü verileceğine dair yönetmelik"* yayınlanarak aynı tarihten itibaren yürürlüğe girmiştir.

Size yönelik herhangi bir zararı, tehdidi veya tehlikesi olmayan fakat gayri ahlâkî ve yürürlükteki kanunlara göre yasa dışı olan, yani zatında suç teşkil eden bir fiili ilgililere ve yetkililere bildirmek ise ihbardır.

Hemen hemen tüm dünya ülkeleri bu kavram açısından önemli bir sürece girmiştir. Yine de her ülkede

Muhbirliğin/İhbarcılığın gittikçe daha fazla dikkat çekerek daha çok konuşulan bir konu olmasının en önemli nedenlerinden birisi artık daha sık ve daha yaygın olarak gerçekleştirilen bir faaliyet olmasıdır.

toplumsal kültür bu konuya kendi bakış açısıyla yaklaşacak ve uzun vadede belki de aleyhine olması muhtemel olan farklı *"çözümler"* üretilecektir.

Bu işin hakikatında göz ardı edilemeyecek bir gerçek var ki o da tüm dünya ülkelerinin küresel bir şekilde tartışılan bir konu olan ihbarcılıktan artık kaçamadığıdır. Zamanla mevcut bakış açısının ne yönde değiştiğine ilişkin fikir süreç içerisinde bu şekilde elde edilebilir.

Her ülkenin yönetimi ihbarcılığı ve muhbirleri korumayı gerektirecek *"makul"* sebeplerin peşindedir. Söz konusu sebeplerin neler olduğu ve hükûmet politikalarına nasıl yansıdığı bu noktada önem arz etmektedir.

Aslında insanların çoğunluğu muhbirlik konusunda olumlu veya olumsuz net bir bakış açısına sahip değildir. Mesela hangi ülkede olursa olsun iktidar veya rejim yanlısı birisi için muhbirlik ileri derecede bir vatandaşlık görevi olarak görülür.

Devlet kurumlarında ve büyük şirketlerde idareciler veya işleyiş aleyhine birkaç laf eden personel hakkında ihbarda bulunan muhbir, yaptığı bu işi yurtseverlik, hamiyet ve vefa gereği yaptığını iddia eder ve bu *"hizmet"*inden ötürü farklı *"ihsan"*lara mazhar olur.

Solculuk ve mezhepçilik yaparak kendileri için gayet rahat bir geçim ve nüfuz alanı elde etmeye muvaffak olabilen örgütlerdeki anlayış da buna benzerdir. Aslında her bir örgütçü aynı zamanda potansiyel bir muhbirdir. Özellikle de pratiklerini hâlâ Stalinist yöntemlere mahkum kılmış olan irili ufaklı solumsu ve mezhepçi örgütlerde örgüt lehine istihbarat çalışmaları oldukça önemli bir faaliyet olarak yer almaktadır. Mezhepçilik, örgütçülük, cemaatçılık, devlet kurumlarındaki personel arasında ortaya çıkan gruplaşmalar, okullardaki potansiyel muhbir öğrencilere yönelik pozitif yaklaşımlar... Tüm bunlar muhbirleri motive etmekte ve ihbarcılığı daha ileri seviyelerde sürdürülebilir kılmaktadır.

Muhbirliğin en elverişli ve en iyi çözüm olamayacağı konusunda aklı başında herkes hemfikir olmasına karşın, haber almanın (istihbar etmenin) sosyal ve ahlâkî açıdan önemli bir işlevi olduğu hususunda müsbet yaklaşıma kapı aralanmaktadır.

Muhbirlik/İhbarcılık mekanizmasının var olduğu organizasyonlarda acıtıcı bir hakikatin varlığı da kendisini göstermiş olmaktadır. Demek ki buralardaki işleyişin değişik kademelerinde eksiklikler, yanlışlıklar ve problemler görmezden gelinmekte ve bir sorumluluk anlayışıyla ele alınıp çözümlenmemektedir. Sonuç itibariyle ihbarcılığın bir çatışma kaynağı olduğu, kurumsal aidiyet duygusu ve sadakatin karşısında ciddi bir engel niteliğinde olduğu ve bilgiyi açığa çıkarma yönünden gizli/mahrem olması gerekeni de ihbar ettiğine ilişkin düşünceler ihbarcılık mekanizmasını ıslah etme veya yavaşlatmada pek de etkili olamamaktadır.

Muhbirliğin/İhbarcılığın gittikçe daha fazla dikkat çekerek daha çok konuşulan bir konu olmasının en önemli nedenlerinden birisi artık daha sık ve daha yaygın olarak gerçekleştirilen bir faaliyet olmasıdır.

Her şeyden önce bir bilgi kaynağı olarak zamanla daha cezbedici olmuş ve fertlerin ihbar eylemine yönelmesi gün geçtikçe daha kolay ve yaygın hâle gelmiştir.

Muhbirliği/İhbarcılığı farklı kılan en önemli noktalardan biri de bilgiyi ihbar ederken muhalif sesleri de beraberinde açığa çıkarmasıdır. Günümüzde birçok ülkede giderek yaygınlaşan muhbirlik/ihbarcılık politikaları esas itibariyle muhbirliğin/ihbarcılığın kurumsallaşmasını tamamlayıcı adımlar niteliğindedir.

Son yıllarda şahit olunan muhbirlik/ihbarcılık örnekleri özellikle de bazı devletlerin muhbirleştirme politikalarının kendi vatandaşları, hatta başka ülke vatandaşları arasında âdeta bir kimliksizleştirme ve kişiliksizleştirme vasıtası hâline getirildiği görülmektedir. Buna birkaç örnek vererek konumuzu tamamlayacağız.

Afganistan'da işgalci olarak bulunan haçlı ordularının mızrak başı ABD'nin giderek daralan bir alanda ve giderek zayıflama eğiliminde olan varlığını hâlâ sürdürebiliyor olması hiç şüphe yok ki yerel hainlerin istihbarî çalışmalarıyla mümkün olabilmektedir.

İslâmî ve fıtrî değerlerden çok uzaklarda bir eğitim müfredatıyla yetiştirilen ve ahlâksızlık cereyanlarıyla kuşatılmış bir toplumda büyüyen Kıbrıs'taki Türklerden bazılarının Rumlar lehine muhbirlik/casusluk yapması, muhbir tıynetli kişiliklerin bu işi yapmaya başladıktan belli bir süre sonra artık hiçbir değer ve sınır tanımadıklarını net olarak göstermektedir.

Malum olduğu üzere Evanjelistler hariç bugün siyonist İsrail çete devletinden nefret etmeyen kimse hemen hemen yok gibidir. Bu nefretin sebebi Filistin'de bulunan mukaddes değerlerin hürmetini çiğnemesi ve oradaki mazlum halka uyguladığı zulüm ve vahşettir. Fakat aynı çete devleti Filistin'de ve Filistinliler arasında kendi halkına karşı ihanet edebilecek tıynette birçok kişiyi muhbirleştirebilmekte ve oradaki direnişin etkin ve lider kadrolarına karşı imha politikalarını uygulama imkanı bulabilmektedir.

Suriye'de iç savaşın ilk aylarında bazı şehirlerde emniyet ve istihbarat merkezleri halkın kontrolüne geçmiş idi. Bu merkezlerde ele geçirilen istihbarat belgelerinde akıllara durgunluk veren şok edici bilgiler de deşifre olmuştu. Bu merkezlerden çıkan istihbarat raporlarında kardeşin kardeş aleyhine ve karı ile kocanın dahi birbirleri aleyhine muhbirlik yaptıklarına dair belgeler ortaya saçılmıştı.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاء تُلْقُونَ
إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءكُم مِّنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ
الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَن تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِن كُنتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا
فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاء مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا
أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنتُمْ وَمَن يَفْعَلْهُ مِنكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاء السَّبِيلِ

"Ey İman edenler! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin. Siz onlara sevgi gösteriyorsunuz. Hâlbuki onlar size gelen hakkı inkâr ettiler. Rabbiniz olan Allah'a inandınız diye Resûlü ve sizi yurdunuzdan çıkarıyorlar. Eğer rızamı kazanmak üzere benim yolumda cihad etmek için çıktıysanız (böyle yapmayın). Onlara gizlice sevgi besliyorsunuz. Oysa ben sizin gizlediğinizi de, açığa vurduğunuzu da bilirim. Sizden kim bunu yaparsa, mutlaka doğru yoldan sapmıştır." [2]

2. 60/Mumtehine, 1

Canınız İstediğinde Değil Vaktinde, Koşulsuz ve Yeterince

Mahi
mahi@tevhiddergisi.net

Koşullu giderilen her ihtiyaç güven bağını zedeler. Zedelenen bağ nedeni ile anne babanın çocuğuna tesiri kalmaz. Hani hep duyarız. "Hiç sözümü dinlemiyor." der aileler. Çünkü tesir gücünüzü ihtiyaçlarını koşulsuz gidermeyerek kaybettiniz siz.

Ne de çok hata yapıyoruz şu yavruları yetiştirirken. Onları anlamaya çalışmıyor, onları tanımıyor, onların psikolojilerini hiç düşünmüyoruz. Yavrularımıza malımız gibi muamele ediyor, onların bir **birey** olduğunu unutuyoruz.

Hatalarımız o kadar çok ki fakat biz bu yazımızda sadece ihtiyaçlarla alakalı olanlara değineceğiz.

İnsanoğlunu aciz yaratmıştır Rabbimiz. Bebeklik döneminde ve erken çocukluk döneminde bu acziyet çok aşikârdır. İhtiyaçları vardır ve giderilmesini bekler yavru. Nedir onun ihtiyacı? Yeme, ısınma, bakım (altının değiştirilmesi), güven, bağlanma, sevgidir. İlerleyen zamanlarda oyun, dinlenilmek, konuşmak, değer görmek, onaylanmak da ihtiyaçlar listesine girer.

Bu ihtiyaçlar karşısında pek çoğumuz yanlış hareket ederiz. İhtiyaçları gidermenin bir kuralının olduğunu dahi bilmeyiz. Peki nedir bu kural? *"İhtiyaçlar koşulsuz giderilmelidir"*. İhtiyaçlar vaktinde giderilmelidir. İhtiyaçlar yeterince giderilmelidir.

Bu kural göz ardı edildiğinde çocuklarda önü alınamaz sorunlar baş gösterir.

Çocuklar hep bir şeyler isterler. Ebeveyn olarak bizler de "ihtiyaçlar giderilmeli" düşüncesiyle isteklerini yerine getirmeye çalışırız. Oysaki dikkatimizden kaçan bir nokta vardır. Her istek karşılanmaz, ihtiyaç olanlar karşılanmalıdır. Yeme bir ihtiyaçtır. Cips yemek ihtiyaç değildir.

Örneklerle açıklayalım.

Çocuklar hep bir şeyler isterler. Ebeveyn olarak bizler de *"ihtiyaçlar giderilmeli"* düşüncesiyle isteklerini yerine getirmeye çalışırız. Oysaki dikkatimizden kaçan bir nokta vardır. Her istek karşılanmaz, **ihtiyaç** olanlar karşılanmalıdır. Yeme bir ihtiyaçtır. Cips yemek ihtiyaç değildir.

Oyun ve oyuncak bir ihtiyaçtır. Biri varken yenisini almak değildir. Sosyalleşmek bir ihtiyaçtır. Sıkılmasın diye her gün bir arkadaşa gitmek veya davet etmek değildir.

Demek ki çocuklarımız bir şey istediklerinde isteklerinin ihtiyaç olup olmadığını muhasebe etmemiz bir gerekliliktir.

Hata yaptığımız ikinci yer ise ihtiyacın koşulsuz giderilmesidir. Anne babalar bunu çok kullanır. Çocuğa bir şey yaptırmanın en etkili yolu budur onlara göre.

Arkadaşına mı gitmek istiyorsun, yemeğini yersen götürürüz.

Odanı toplarsan seni parka çıkarırım.

Uyursan, emziririm.

Odanı toplarsan dedenlere gidebiliriz.

Uslu çocuk olursan seni severim...

Ve daha birçok koşul...

Ne yaptık şimdi biz. Çocuğun en temel ihtiyaçlarını şarta bağladık.

Koşullu giderilen her ihtiyaç güven bağını zedeler. Zedelenen bağ nedeni ile anne babanın çocuğuna tesiri kalmaz. Hani hep duyarız. *"Hiç sözümü dinlemiyor."* der aileler. Çünkü tesir gücünüzü ihtiyaçlarını koşulsuz gidermeyerek kaybettiniz siz.

Bir başka hata *"yeterince ilkesi"*nin ihlalinde yaşanıyor.

Sevilmek bir ihtiyaç. Ama abartılı sevmek ihtiyaç olmadığı gibi zararı da çok büyük. Prenses kızım, güzeller güzeli yavrum, ben sensiz ne yaparım, ölürüm sana... gibi abartılı bir sevgi *"benlik"* duygusuna zarar verir.

Çocukken gördüğü yoğun ilgiyi ergenlikte göremezse bunalıma dahi girebilir.

Veya yeme bir ihtiyaçtır. Yeterince ilgisi göz ardı edilince hem fiziksel zarar (aşırı kilo) hem de ruhsal zarar (hazların esiri olma) ortaya çıkar.

Ya da oyuncak ihtiyacı sınırsız karşılanırsa doyumsuzluk baş gösterir.

Öyleyse ihtiyaçlar giderilmelidir. Ama yeterince...

Ve son adım *"ihtiyaçların vaktinde giderilmesidir"*.

Ağlayan çocuğun ihtiyacı tesellidir. Ve kucağa alınmalıdır. Ağlasın dursun, ciğerleri açılır deyip vaktinde güven veya teselli ihtiyacı giderilmeyen çocuk hırçınlaşır.

Sevgi ihtiyacı vaktinde yani o istediğinde onun ihtiyacı olduğunda giderilmez ise çocuk yılışır. Kendini sevdirmek için olmadık hareketler yapar. Veya duyarsızlaşır.

Her ikisi de çok korkunç bir yöneliştir çocuk adına.

Öyleyse, lütfen çocuğunuzun ihtiyacını giderin. Ama vaktinde, koşulsuzca ve yeterince...

Lı Dıjî Tınazkarî û Êrîşkarîya Muşrîkan Mılletê Îbrahîm

Osman SADIKOĞLU

Cudahîyen rêyan û vegetana sefan jî bifikire. Digel vê yekê helwesta wan da'wetvan û ehlê dîn, ku meyla wan bi hêla batil ve yê bifikire. Da'watvanên îroyîn zehfê wan li hemberî ehlê batil şalûzîtîyê dikin û nermnermokî tevdigerin û hetanî jî wan re dibin piştgir û alîkar. Hingî ew qas, êdî mesele ne neyartî û veqetandina sefan e, mesele bûye pîştgirî û alîkarî û ji bo silametîya welat û millet mil dayîna hevdû (!) ye. Li ser singê wan rûdinin û şîrê wan dimijin! La hawle we La quwwete illa billahi'l aliyyû'l azîm.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ...

"Sond be di wan (Îbrahîm û yên pê re) de, ji bo ew ên ku Allah û roja axîretê hêvî dikin re mîsalek xweşik heye..." [1]

Allah *azze we celle* piştre wiha ferman dike:

...وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيد

"...Edî kî rû vegerîne bêguman Allah Xenî û Hemîd e." [2]

Ha ev eslê Milletê Îbrahîm e. Însanên ku em wan gazî vê dikin, mixabin pirên wan ji Milletê Îbrahim re sersar mane. Ev rêya Allah e *azze ve celle* ku dê serfirazî pê mûyesser bike û dînê xwe qewî bike û şirk û ehlê şirkê parçeparçe bike. Îdîa kirina dûr bûna Resûlullah *aleyhîssalatuwesselam* ji Mîlletê Îbrahîm, tê vê maneyê:

"Nebi sêzdeh salan di nava wan pût û pûtperestan de mabû lê qet xwe ji wan ne parastibû û înkarkirina wan eşkere nekiribû û dijmanahîya xwe jî dernexistibû holê."

Divê ji xwedîyê vê îdîayê re ev bê gotin:

"Tu dixwazî xwe ji filleyan an ji cîhûyan an ji mecûsîyan an jî ji kîjan dinê dihesibînî bihesibîne lê xwe qet jî dînê îslamê, ji dînê Muhammed *aleyhissalâtuwesselam* nehesibîne.

1. 60/Mumtehîne, 6
2. 60/Mumtehîne, 6

Weke kalê xwe Îbrahîm *aleyhisselam*, pût şikandina Resûlullah *aleyhissalâtuwesselam* bi hedîsa Resûlullah xuya û sabit e. Ji xefleta kafirên Qureyşîyan îstîfade kiribû û wê amelê pêk anîbû. Qesta min ne pîşti dewra fetha Mekkeyê ye. Bîlakis wî vê amelê dema zeîfbûna misilmanan û li Mekkeyê kiribû. Îmam Ahmed û Ebu Ya'la û Bezzar bi îsnadekî hesen jî Ali b. Ebî Talıb *radîyallahuanh* wiha rîwayet dikin:

"Ez û Resûlullah hatin Ka'beyê. Resûlullah ji min re got: 'Rûne(yanê çok bide erdê)' û pîştre derket ser milê min. Min li ber xwe da ku ez rabîm lê quweta min têr nekir. Resûlullah rûnişt û ji min re got 'derkeve ser milê min'. Ez derketim ser milê wî. Bi rakirina wî ez pir bilind bûm û min zen kir ku aniha ez ê bigihîjim ufqa asîmana. Her wiha ez derketîm ser banê Ka'beyê. Li ser Ka'beyê heykelekî ji baqır hebû. Min ew heykel bi pêş û paş ve hejand. Di dawî de ji cihê xwe derket. Piştre, Resûlullah got ***'wê biavêje xwarê/jêrê'****. Min jî wî avête jêr. Dema terabû dengeke wekî cam a şîkestî jê derket û ji hevdû belav bû. Piştre ez jî daketim. Ji bo ku kes me nebîne ez û Resûlullah di navbera xanîyan de heta em ji ber çavan winda bibin, dûr bûn."*

Heysemî, di kitêba xwe yê *"Mecmau'u Zewaîd"* de ji bo vê mijarê qisimekî bi navê *"Resûlullah û şîkandîna wî yê pûtan"* vekiriye. Di rîwayetekî din de îlaweyekî wîha derbas dibe:

"Piştî vê hediseyê êdî put nedanîn ser banê Ka'beyê"

Ji ber vê yekê , em ji gotina vê yekê qet xwe nadin paş ku pêkanîna vê amelê bi qasî quweta me ji me jî tê xwestin. Ev pût dibe ku li deverekî de an di dewrekî de bi şeklên curbicur, weki heykel an qebir an taxût an sîstem an jî wekî hin tiştên din derkevin meydanê. Qesta min li vê derê cîhad e. Ew buxz û neyartîya hewceyî derxistina hole û di dagerîna pratîkê de mertebaya herî mezîn îbadeta cîhedê ye.

Ger bê fikirîn ku Nebî *aleyhisselam* di dewra zeîfbûnê de li Mekkeyê pûtan neşikandiye lê ev jî heqiqetekî li ber çava ye ku Resûlullah *aleyhîssalatuwesselam* pir zêde bi qewîtî tabîê Milletê Îbrahîm bibû û hemû hêza xwe ve pê girtibû. Qethîyen ji kafiran re şalûzîtî nekiribû li hemberî batilên wan û îlahên wan ên pûç de bêdeng nemabû. Sazdeh sal kar û xema wî ji qewmê xwe re ragihandina vê dustûrê bû:

...أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوت...

"... Bitenê jî Allah re ebdîtîyê bikin û xwe ji taxût biparêzin..." [3]

Sêzdeh sal mayîna wî yê di nava qewmê xwe de weki qelek cahilên di esra me de xwe wek da'wetvan binav dikin û îdîa dikin; nayê vê maneyê ku qewmê xwe bilind kiriye an jî hûrmeta wan girtîye. Lê ew kesên ku van îdîayan didin pêş hurmet û gîrêdayîyên xwe ji qanûnên kufrê, yanê jî taxutên vê esre kêm nakin.

> Ev pût dibe ku li deverekî de an di dewrekî de bi şeklên curbicur, weki heykel an qebir an taxût an sîstem an jî wekî hin tiştên din derkevin meydanê.

Resûlullah *aleyhîssalatuwesselam* di wê dewra astengî de digel zeifbûna xwe bereata xwe ji qewmê xwe yê muşrik û ji amelên wan ên şirkê îlan dikir. Îlahên qewmê xwe yê muşrîk înkar dikir û vê jî bi eşkerehî dixist meydanê. Ger bi baldarî li ayetên Mekkî bê nêrîn dê li ser vê meseleyê pir îzahat bên dîtin. Ev ayet jî ji wan e:

وَإِذَا رَآكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِن يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَهَذَا الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَكُمْ وَهُم بِذِكْرِ الرَّحْمَنِ هُمْ كَافِرُونَ

"Ew ên kafir dema te dibînin tinazê xwe bi te dikin û dibêjin : Ew ê ku bi neqencî behsa îlahên we dike ev e ? Ew kafir en ku kitêba Rahman înkar dikin a ev in." [4]

Îbn-i Kesir *rahîmehullah* der barê vê ayetê de wiha dibêje: *"Yanê; ew ê ku zimanê xwe dirêjî îlahên we dike û aqlê we biçûk dibîne ev e?"*

3. 16/Nehl, 36
4. 21/Enbîya, 36

Ew rîwayetên ku Îman Ahmed û yên din bi îsnadekî sehîh qeyd kirine der barê rewş û awayê tevgerîna Resûlullah *aleyhîssalatuwesselam* li Mekkeyê û di dewra zeîfîyê de malûmatên muhîm dihundirine. Van malumatan bi dîqat tehqîqa bikin û baş bifikirin. Binêrin ji ber ku îlahên wan zem dikir, ew muşrîk Resûlullah çawa diwesfînin.

Rojekî wî tenê bi serê xwe di cihekî de asê dikin û dor lê dipêçin. Jê dipirsin: *"Ew ê ku der heqê îlahên me û bav û kalên me de wiha wiha diaxive tu yî ?"*

Resûlullah *aleyhîssalatuwesselam* di nava wan muşrîkên har ku wî dorpêç kirine de, ji wan netirsîya, xwe bi wan xweş nekir, şalûzîtî li wan nekir û xwe ji eşkerekirina rastîya xwe qet neda paş. Bi îzzet û bi bîryarî vê bersivê da wan: ***"Herê , ew ez îm!.."***

Abdullahê kurê Îmam Ahmed b. Hanbel *rahîmehullah* diyar dike ku bavê wi jê re wiha gotîye:

"Yaqub ji bavê xwe, wî jî ji Îbn Îshak neqil kiriye: "Yahyayê kurê Urwe b. Zubeyr ji bavê xwe, wi jî ji Abdullahê kurê Amr b. As wiha neqil kiriye : "Min jê re got li dijî Resûlullah, di neyartîya Qureyşîyan de ê ku te jî dîtîye herî dijwar kîjan bû ?" wîha cewab da : "Ez di nava wan de bûm. Rojekî giregirê Qureyşîyan li Hîcr'ê civîyabûn. Der heqê Resûlullah de diaxivîn. Di navbera xwe de wiha digotin: "Heta berî vêga kesekî bi vê awayê ku me lê tehemûl kiribe tune. Der barê dînê me û bav û kalên me de bineqencî diaxive. Dînê me xerap nîşan dide. Civaka me parî kir û îlahên me jî zem dike. Ya rastî em li hemberî wî pir bi semax tevdigerin." Û tiştên weke vê digotin. Ew hêj li ser axaftina xwe bûn Resûlullah *aleyhîssalatuwesselam* derket û nêzîkî koma wan (muşrîkan) bû. Pîştre dest bi tewafa Ka'beyê kir. Dema ku di nêzî civata muşrîkan de derbas bû, bi hin gotinên wî tinaz kirin û dev avetine wî. Min vîya ji rewş û nexşên rûyê wî fêm dikir. Paşê derbas bû û çû. Tewafa xwe dewam dikir. Cara diduya di ber wan de borî. Dîsa berizînê û dev avêtinê. Min vê jî, ji nexşên rûyê wî fêm kir. Wê carê jî derbas bû û çû. Cara sisêya di ber wan de derbas bû. Wekî carên berê berizînê û dev avêtinê. Resûlullah vê carê sekinî û jî wan giregirên muşrîka re wiha got:

"Guh bidin, gelî Qureyşîyan! Qesem bibe bi wî Allah ê ku nefsa Muhammed di destê wî de ye muheqqeq ez bi (emrê) serjêkîrina we hatime şandin."

Ev gotinên hanê, wan giregirên li wê derê pir şehitand (hejand). Wekî ku di serê her yekî ji wan de çivîkek hebû wiha serê xwe tewandin, dane berxwe. Yên ku bi harîtî di eleyhê wî de mijul dibûn, bi gotinên xweş dixwestin ku Resûlullah *aleyhîssalatuwesselam* teskîn bikin: *"Ya Ebu'l Qasim, ji kerema xwe bibore. Wallahî tu ne mirovekî cahil î. Bi ser rêya xwe yê rast ve here".* Li ser vê yekê Resûlullah wan di hale xwe de hişt û ji wê derê dûr bû. Dotira rojê muşrîk li Hicr'ê dîsa civîyan. Ez jî bi wan re bûm. Hin ji wan jî yên din re wisan digotin:"Tiştê ku (duh) hûn mijûl dibûn û paşê tiştê ku wî ji we re got tê bîra we. Wî bi awayekî ku qet li xweşê we neçe bersiv da we. We jî dev jê berda! Ew hê li ser vê mijarê bûn, Resûlullah derket, hat. Di yek lehzeyekî de dor lê girtin û xwe avêtine ser wî. Jê re wiha digotin: *"Nexwe êw ê ku (der barê îlah û bav û kalên me de) wiha dibêjê tu yî ha!"* Resûlullah ji wan re vê digot: *"Herê! Ê ku wana dibêje ez im!"* Hetanî yek ji wan bi pêsîra wî girt. Di wê lehzeyê de Ebu Bekr *radîyallahuanh* xûya bû. Ji alîkî ve digirîya û ji alîyê din de wiha diqîrand : *"Ji bo ku dibêje Rabbê min Allah e hûne mirovekî bikujin?"* Li ser vê gotinê, wî berdan.

Li dijî Resûlullah di tevgerîna neyartîya Qureyşîyan de a ku min dîtîye ya herî dijwar ev bû."[5]

Di hedîsekî din ku ew jî di Musneda Îmam Ahmed de ye, wiha derbas dibe:

"Resûlullah li Ka'beyê nimêj dikir. Di wê gavê de Uqbe b. Muayt hate wê derê. Ji milê Resûlullah girt û cilen wî li stûyê wî lefand. Paşê bi quwet jidand û xwest ku wî bifetisîne. Di wê lehzeyê de Ebu Bekir gihîşte wî û ji milê Uqbe girt. Wî dehf da û ji Resûlullah dûr kir. Pîştre wiha got: "Hûnê zilamekî ji ber ku dibêje "Rabbê min Allah e" bikûjin ? Bi ser de wî, ji Rabbê we hin beyanatan anîye !"

Rewşa Resûlullah *aleyhîssalatuwesselam* çawan ku di Buxarî de dibore melaîket wî bi navê *"Ew ê ku navbera însanan diveqetîne"* diwesfînin, bifikire.

Rewşa di navbera wî û wan kafirên dewra wî de derbas bûye bifikire. Helwesta wî yê zelal û eşkere

5. Musned, 2/204 (Ahmed Şakır diyarkiriye ku isnada vê riwayetê sehîh e).

li hemberî kafiran bifikre. Cudahîyen rêyan û vegetana sefan jî bifikire. Digel vê yekê helwesta wan da'wetvan û ehlê dîn, ku meyla wan bi hêla batil ve yê bifikire. Da'watvanên îroyîn zehfê wan li hemberî ehlê batil şalûzîtîyê dikin û nermnermokî tevdigerin û hetanî jî wan re dibin piştgir û alîkar. Hingî ew qas, êdî mesele ne neyartî û veqetandina sefan e, mesele bûye pîştgirî û alîkarî û ji bo silametîya welat û millet mil dayîna hevdû (!) ye. Li ser singê wan rûdinin û şîrê wan dimijin! La hawle we La quwwete illa billahi'l aliyyû'l azîm.

Abdurrahman b. Hesen *rahîmehullah* der barê wan kesan de ku rewşa wan ev e, wiha dibêje:

"Ketin nav mucadeleyên/têkoşînên ku wan bi bal gunehan ve diherikîne. Dilên wan li zaliman û li dijminên wan germ bû. Gelek ji wan ji dil û bi xwesteka xwe nêzîkî wan bûn.

Xwezîya xwe bi mal û metaên wan ên dinyewî anîn. Di encamê de ji têkoşinê û ji cihadê dûr ketin. Ew qelbê ku li pey hewayên curbecur ketiye dê çawa bi îman tije bibe?

Rewşa kesên wusa çiqas dişibe rewşa wan kesên ku Îbnu'l Qayyim *rahîmehullah* mîsala wan dide û ev kes ji vê qewla Allah *azze ve celle* zêde para xwe distînin:

لاَ تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَواْ وَّيُحِبُّونَ أَن يُحْمَدُواْ بِمَا لَمْ يَفْعَلُواْ فَلاَ تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِّنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

"Ew ên bi tiştên ku kirine kêfxweş dibin û dixwazin bi tiştên ku nekirine jî pesnê wan bê dayîn hene; tu zen neke ku ew ji ezab xelas bûne. Ji wan re ezabekî biêş û jan heye." [6]

Bi wan tiştên wek bîd'et û rêşaşî tînin û derdixin holê, bi wan kêfxweş dibin. Bi pesindana girêdayîbûna xwe yê sunnetê (!) û bi îxlasbûna xwe jî kêfxweş dibin. Ev hal herî zêde di nav wan kesên ku rêşaş in lê xwe nisbetê îlm û îbadetê dikin de xuya dibe.

Meseleyekî din jî, ku ji hêla hin kesan ve wekî muşkîlatekî giran tê xuyakirin ev e. Zem kirina îlahên muşrîka ku Resûlullah *aleyhîssalatuwesselam* wan zem dike, ji hêla din ayeta Quranê beyan dike ku Allah *azze ve celle* wiha ferman kiriye:

وَلاَ تَسُبُّواْ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللّهِ فَيَسُبُّواْ اللّهَ عَدْوًا ... بِغَيْرِ عِلْمٍ

"Hun çêrên mabudên wan nekin piştre dê ew ê jî ji hedê xwe derkevin û ji Allah re çêra bikin..." [7]

Li gorî wan kesan nakokî/tenakuz di navbeyna helwesta Resûlullah *aleyhîssalatuwesselam* û ayeta Quranê de heye!

Bi alîkarîya Allah *azze we celle* em jî wiha dibêjin: Ew Milletê Îbrahîm ku hetanî niha me bi terferuet îzah

Resûlullah di nava wan muşrîkên har ku wî dorpêç kirine de, ji wan netirsîya, xwe bi wan xweş nekir, şalûzîtî li wan nekir û xwe ji eşkerekirina rastîya xwe qet neda paş. Bi îzzet û bi bîryarî vê bersivê da wan: "Herê , ew ez îm!.."

kiriye, zem kirin û kêm xistina wî yê îlahên muşrika û daxuyakirina bêrûmetîya wan û wekî ku hinek bi şaşîtî fêmdikin nayê maneya çêrkirina/sebkirina wan pût û pelatan. Meqseda li vê derê ne çêra/seba mucerred e, bîlakîs meqseda esil ev e ku ji însanan re beyana tewhîdê bê pêkanîn e. Em ê vê mijarê di du madeyî de îzah bikin:

A yekemîn: Daxuyanîya pûçîtî û înkar kirina wan îlahên ku îbadet kirina wan tenê li ser zennê ye. Allah *azze ve celle* wiha ferman dike:

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللّهِ عِبَادٌ أَمْثَالُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُواْ لَكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾

أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلِ ادْعُواْ شُرَكَاءكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلاَ تُنظِرُونِ ﴿١٩٥﴾

6. 3/Al-î îmran , 188

7. 6/En'am, 108

إِنَّ وَلِيِّيَ اللّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلآ أَنفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾

"(Gelî kafiran) ! Ew tiştê ku hûn ji xeynî Allah, ji wan re îbadet dikin jî , wekî we evd in. Eger hûn di gotina xwe de rast in, ka gazi wan bikin bila îcabetî we bikin.

Qey pîyê wan ên pê dimeşin yan jî destên wan ên pê digirin, ya jî çavên wan ên pê dibînin, yan jî guhên wan ên pê dibîhîzin hene? Bibêje: "Gazî şirîkên xwe bikin. Paşê ji min re xefik û dafikan çêbikin û qet nehêlin ez çavê xwe vebikim.

Bêşik dostê min, ew Allah e ku kitêb nazil kiriye. Ew ji mirovên salih re xwedîtîyê dike.

Ew ên hûn ji xeynî Allah ji wan re îbadet dikin jî ne dikarin alîkarîya we bikin û ne jî dikarin alîkarîya xwe bikin." [8]

Allah *azze we celle* bi me dide zanîn ku îbrahîm *aleyhisselam* wiha gotiye:

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنكَ شَيْئًا

"(Îbrahîm) demekî jî bavê xwe re got: Bavo! Ma çîma tu îbadetê li tiştekî wisan dikî ku ew seh nake, nabîne û qet nikare tu feydeyê jî bide te." [9]

Allah *azze we celle* di sûreya Necm de wiha ferman kiriye:

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى ﴿١٩﴾ وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَى ﴿٢٠﴾ أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنثَى ﴿٢١﴾ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَى ﴿٢٢﴾ إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاء سَمَّيْتُمُوهَا أَنتُمْ وَآبَاؤُكُم مَّا أَنزَلَ اللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَانٍ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنفُسُ وَلَقَدْ جَاءهُم مِّن رَّبِّهِمُ الْهُدَى ﴿٢٣﴾

"Ma we Lat û Ûzza dîtine? Û (pût) ê sisêyan? Ma kur ên we, keç jî ên Allah in? Eger wiha be, ev parvekirineke ne li rê ye. Ew hinek nav in ku bi tenê bav û kalên we li wan kirine. Allah ji bo wan, ji we re qet delîl neşandine. Ew bi tenê didin pey zen û hewa û hewesa nefsên xwe. Lê ji wan re ji Rabbê wan rêberek hatiye." [10]

Ew ayetên der barê mabuden ji xeynî Allah *azze we celle* ku îbadet li wan tê kirin jî weke van ayetan e. Dîsa ew ayetên der barê taxût û yên ku îbadet li wan dikin wek şewatê cehenneme diwesifîne jî di vê çarçovê de ne.

A Duyemîn: Bi amelên neyartî û buxz û dûr bûna wan û înkarkirina wan ê bi eşkerehî pêk anîna tewhîdê jî weke vê ye. Allah *azze we celle* di Quranê de bi me dide zanin ku Îbrahîm *aleyhisselam* wiha gotîye:

قَالَ أَفَرَأَيْتُم مَّا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾ أَنتُمْ وَآبَاؤُكُمُ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِي

"(Îbrahîm) got: Ma hûn dibînin ku hûn ji çi re îbadetê dikin? Hûn û kalên xwe. Ew tev dijminên min in Rabbê alemê ne tê de (Ew dostê min e)." [11]

...قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٧٨﴾

"...Gelî qewmê min ! Ez ji wan tiştên ku hûn pê (ji Allah re) şirîkatîyê dikin dûr im." [12]

Ji xeynî van, sûreya Kafirûn û hin ji wan ayetên ku me berê de teqdîm kirin ew jî weke vê ne.

Her wiha ev tiştên ku me anî ser ziman yek ji wan jî nakeve şîmûla vê ayete:

وَلاَ تَسُبُّواْ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللّهِ فَيَسُبُّواْ اللّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ ...

"Hûn çêrên mabudên wan nekin piştre dê ew jî ji hedê xwe derkevin û ji Allah re çêra bikin..." [13]

Çawa ku ji gotinên me yê hetanî vê gavê hatiyê fêmkirin hewcetî ye û mecburîye ku halên batilê û ehlê batil ger bi eşkerehî li ber çavan bê raxistin da ku însan bi wan bizaninibin.

Seb û çêrên li sîstema wan, li hikûmeta wan, li terzê jiyana wan ji xeynî provokasyonê pê de tiştek bi dest naxe. Ger tevgerînekî wusa bê hisab bê kirin dê ew kafir jî bi dijminî û bi cahiltî seba Allah *azze we celle* bikin.

Dawîya Beşa (8.) Heştemîn (Dê berdewam bibe, înşaallah)

8. 7/A'raf, 194-197
9. 19/Meryem, 42
10. 53/Necm, 19-23
11. 26/Şuara, 75-77
12. 6/En'am, 78
13. 6/En'am, 108

ŞİİR

Namaz

Müminin miracı, dinin direği,
Tevhid kalesinin surudur namaz
Hasta bedenlerin şifa merhemi,
Buğulu gözlerin nurudur namaz

Hidayet ehlinin kulluk sancısı,
Sineye bir ateş düşer öncesi,
Yangını körükler, zillet secdesi,
İlahî aşkların narıdır namaz

İsa'nin Musa'nın asr-ı evvelin,
Manevi mirası ahir zamanın
İmanla büyüyen salih amelin
Bitmez sermayesi, kârıdır namaz

Pişmanlık kâr etmez, zaman dolunca,
Küçük kıyametin suru çalınca
Amel sorgusunun, vakti gelince,
Kabrini titreten, sorudur namaz

Murat DEMİRCİ

GETAT, Hacamat

Dr. Seyfullah İSLAM
seyfullahislam@tevhiddergisi.net

Kişi hacamat konusunda eğitildikten sonra hacamatı bir doktor kontrolünde yapması mantığa ve akla da en uygun olanıdır. Çünkü hacamat yapılacak kişinin hacamat yapılmaması gereken bir durumda olduğunu tespit edebilmek için hastalığının anlaşılması gerekir. Ya da gelişen olumsuz bir duruma müdahale edebilecek asgari şartlarda sağlık bilgisine sahip olması gerekir.

Allah'a *subhanehu ve teâlâ* hamd, Resûlü'ne salât ve selam olsun.

Bir önceki yazımızda kadim bir tedavi yöntemi olan hacamatın vücuda nasıl etki ettiğine, kısaca tarihi sürecine, geleneksel ve tamamlayıcı tıbba (GETAT) alınana kadar tıp otoriteleri tarafından ciddi bir şekilde eleştirilip kabul edilmeyen bir tedavi yöntemi olduğuna değinmiştik.

Vücudumuz kullanmadığı, hastalıkların oluşmasında aktif rol alan kirli kanı bağ dokusunda biriktirir, bu kirli kan bağ dokusundan hacamatla alınıp temizlenebilmektedir. Bağ dokusu vücudun en önemli temel yapı taşlarından biridir, en temel iki görevi, insan organizmasındaki bütün dokuların yapısına katılarak onların destek dokusunu oluşturur. Bazı özel bağ dokusu hücreleriyse insan organizmasını mikroplara ve bazı yabancı maddelerin zararlı etkilerine karşı korurlar. Dolayısıyla hastalıklara sebebiyet veren ağır metallerin ve toksinlerin kirli kanla bağ dokusunda biriktikçe öncelikle bağ dokusu hücrelerini daha sonra ise bağ dokusunun liflerini ve zamanla da ilgili bölgenin dolaşım ve sinir sistemlerini etkileyerek hasarın oluşmasına sebebiyet verir.

Mevcut hacamat tedavisinin eleştirilmesinin sebeplerinden biri de insan organizmasını bilmeyen kişiler tarafından çoğu zaman steril olmayan şartlarda gelişi güzel atılan çiziklerle yapılmasıdır. Sağlık sistemi hacamatı sahiplenmeyince, sağlık personeli dışında insanlar hacamatı yapmakta-

Allah Resûlü'nün hacamatı övdüğü ve tavsiye ettiği birçok sahih hadisler vardır. Örneğin, İmam Müslim'in rivayet etmiş olduğu hadislerden birinde, Enes bin Malik şöyle dedi:
"Resûlullah şöyle buyurdu: '...Kuşkusuz ki sizin kendisi ile tedavi olduğunuz şeylerin en faziletlisi, hacamat olmaktır.' "

dır. Bugün bu ülkede halk arasında hacamat kabul görmüş, bilinen bir tedavi olacaksa en büyük pay sahiplerinden biri de şimdiye kadar bunu ayakta tutan o beğenmedikleri sağlık personeli olmayan kişilerdir. Peki, her eline hacamat malzemesi alan sağlıklı bir hacamat yapabilir mi?

Bu elbette birçok olumsuz durumu da beraberinde getirmektedir. Örneğin anemik (kansızlık çeken) bir hastadan derin çiziklere bağlı alınmış aşırı kan hastayı günlerce yataktan kaldıramayacak kadar hâlsiz bırakabilmektedir. Eğer derin bir anemisi varsa hasta şoka kadar girebilir. Şoka giren hasta kalp krizi veya arrest (kalbin durması) geçirip sağlık personeli olmayan kişinin elinde kalabilir. Ya da kanama diyatezi, faktör eksikliği gibi kanama problemi olan ve bunu bilmeyip böyle şartlarda hacamat yaptıran bir kişinin kanamasını durdurması pek mümkün olmayacaktır. Elbette ki bu durumlar olabilecek en kötü senaryolar evet, ama oldu mu hayatta kişinin başına bir kere gelir, Allah muhafaza.

Herhangi bir hastalığı olmadığı hâlde bazı mizaçlar hacamattan olumsuz etkilenebilmekteler. Tansiyon düşüklüğü, bayılma, korkmamasına rağmen kişi de idrar kaçırma dahi görülebilmektedir.

Tüm bunlar, *"Hacamatı sadece doktorlar yapsın."* anlamına gelmemektedir ama kişi hacamat konusunda eğitildikten sonra hacamatı bir doktor kontrolünde yapması mantığa ve akla da en uygun olanıdır. Çünkü hacamat yapılacak kişinin hacamat yapılmaması gereken bir durumda olduğunu tespit edebilmek için hastalığının anlaşılması gerekir. Ya da gelişen olumsuz bir duruma müdahale edebilecek asgari şartlarda sağlık bilgisine sahip olması gerekir.

Yukarıda saydığımız durumlardan hiçbiri gelişmese dahi hastalıklara karşı hacamattan en iyi faydayı alabilmek için hastalığın olduğu veya kirli kanın alınmak istendiği ilgili bölgenin bağ dokusunu ve kas yapısını bilerek yapılan kesiklerden ancak en iyi sonuç alınabilir.

Kişi eğer daha önce hacamattan olumsuz etkilenmemişse ve herhangi bir hastalığı olmayıp sadece daha sağlıklı olmak için hacamat yaptıracaksa yukarıda saydığımız olumsuz durumların görülme ihtimali azalmış olacağından tecrübeli bir *"haccam"*a yaptırması şartıyla yaptırılabilir. Eski usulde hacamat aleti ağızla vakumlandığı için günümüz vakumlaması gibi aşırı vakumlanmazdı, vakumun fazla olmasına bağlı gelişen olumsuzluklarda yaşanmazdı.

Allah Resûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* hacamatı övdüğü ve tavsiye ettiği birçok sahih hadisler vardır. Örneğin, İmam Müslim'in rivayet etmiş olduğu hadislerden birinde, Enes bin Malik *radiyallahu anh* şöyle dedi: "Resûlullah şöyle buyurdu: *'...Kuşkusuz ki sizin kendisi ile tedavi olduğunuz şeylerin en faziletlisi, hacamat olmaktır.'* "

Peygamberimizin *sallallahu aleyhi ve sellem* hacamat hakkında söylenmiş olumlu sözlerinin olması kimileri tarafından rant kapısı hâline getirildi. Allah Resûlü yaptırmış ve yaptırmayı tavsiye etmiştir. Ama dini bir figüran ve farz bir ibadetmiş gibi gösterilmesi ise din tüccarlığı yapanların yeni rant kapılarıydı. Bu din tüccarlarının yaptığına karşılık *"Bu hacamat dincilerin işidir, ilimle bilimle alakası yoktur."* algısını oluşturup hacamatı itibarsızlaştırma çabalarına girenler de din düşmanlıklarını bilim irfan kabuğuna büründürerek yapmış oldular. Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp (GETAT) alanında eğitimler verilen bir toplantıda kendisine söz hakkı verilmiş eğitmenin: *"Hacamat*

Hastalıkların iyileşmesi üzerinde hacamatın çok olumlu etkileri mevcuttur.
Ama doktor hastalığı tedavi ederken hacamatı tek başına kullanmaktansa hastalığa göre uygun gördüğü diğer tedavi yöntemleriyle kombine etmesi birkaç tedavi yöntemini beraber kullanması daha isabetli olacaktır.

tamam ama Muhammed'in bulduğu bir tedavi yöntemi değildir." sözlerine bizzat tanıklık ettim. Babaları Hipokrat'ın dahi milattan önce uygulamış olduğu bu yöntemi daha düne kadar kendisi kabul etmeyip karşı çıkan kişiler, Allah Resûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* 1400 sene önce övmüş ve kendisinin de yaptırmış olmasına tahammül edememektir bu.

Hacamat Öncesi ve Sonrası İçin Öneriler

Tafsilatına tek tek inmeden hacamattan daha çok fayda görmek için öncesinde ve sonrasında yapılması önerilen hususlara değineceğiz.

1. Hacamat yaptırırken hicri ayın 15'inden sonraki tek günler bilhassa tavsiye edilir 17, 19, 21, 23. (Ay'ın dünyaya olan mesafesine göre gel-git[1] olaylarının insan sağlığına özellikle kanın akışına da etki etmesinden dolayı)

2. Hacamat öncesi 8-12 saat açlık en ideal olanıdır. Hacamat öncesi son yenilmiş yemekte özellikle; inek sütü, kırmızı et, yumurta ve balık tüketilmemesi gerekir. Bu gıdaları hacamat sonrası 24 saatlik süreçte de tüketmemekte fayda vardır.

3. Hacamat yapılmadan yarım saat kadar öncesinde, eğer hâlsizlik olursa sonrasında da "bal şerbeti" öneririz. Çünkü yapılan işlemle beraber hastanın şekerinin düşmemesini sağlamış oluruz hem de doğal bir balın şerbetinde de şifa vardır.

Allah *subhanehu ve teâlâ* Nahl suresi 69. ayetinde:

"...Balda insanlar için şifa vardır..." buyurmaktadır.

Buhari ve Müslim'de geçen sahih bir hadiste; Abdullah b. Abbas *radiyallahu anh* şöyle dedi:

"Resûlullah şöyle buyurdu: 'Şifa üç şeydedir:

1. Bal şerbeti içmekte,

2. Hacamat aletini vurmakta (Yani hacamat olmakta) ve

3. Ateş ile dağlama yapmakta. Fakat ümmetimi ateşle dağlamaktan men ederim!' "

4. Hacamat öncesi 24 saat cima yapılmamalıdır. Hacamat sonrası 6-8 saat duş alınmamalı ve 24 saat boyunca ağır fiziksel işler yapılmamalıdır.

Hastalıkların iyileşmesi üzerinde hacamatın çok olumlu etkileri mevcuttur. Ama doktor hastalığı tedavi ederken hacamatı tek başına kullanmaktansa hastalığa göre uygun gördüğü diğer tedavi yöntemleriyle kombine etmesi birkaç tedavi yöntemini beraber kullanması daha isabetli olacaktır.

Dualarımızın sonu; Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun.

1. *Ay Güneş'e göre Dünya'ya daha yakın olduğu için Ay'ın çekim gücü daha fazladır. İşte ayın bu çekim özelliğine bağlı olarak, okyanusların suyunun yükselmesine gel, alçalmasına ise git denilmektedir.*

Her mümin şehid olmayı, ilim ehli olmayı ya da Allah kendisine imkan verdiğinde infak etmeyi arzular mutlaka. Ama dikkat! Bu yüce makamlarda olmak bir ihtimal, cehennem ehli olmak öteki ihtimaldir. İhtimaller arasında belirleyici olan da "ihlas", yani kişinin niyetidir.

Kıymetli Hazine: Niyet Hadisi

Ömer AKDUMAN

Ömer ibnu'l Hattab *radiyallahu anh* dedi ki:

"Ben Resûlullah'ı şöyle söylerken işittim: 'Ameller ancak niyetlerledir. Her kişi için niyet ettiği şey vardır. Kimin hicreti Allah'a ve Resûlü'ne olursa, onun hicreti Allah'a ve Resûlü'nedir. Kimin hicreti elde edeceği dünyalığa veya evleneceği bir kadına olursa, onun hicreti kendisine hicret etmiş olduğu şeye olur.' "

Soru: Niyet Nedir?

Cevap: Bir fiili, eylemi Allah'ın rızasını umarak, yapmaya yeltenmek, azmetmek ve yönelmektir. İkinci bir tanım olarak şunu söylemek de mümkündür: Niyet, bir ameli yaparken nefsi kontrol edip, amelde insanların payı var mıdır diye bakmaktır. Hadisin metninde kullanılan bu niyet kelimesi iki noktayı özelleştirir ve hususi kılar:

1. İbadet eylemini özelleştirip başka ibadetlerimizden veya alışkanlıklarımızdan ayırır. Dört rekât namaz kılmak isteyen bir kişinin namazının öğlen, ikindi veya yatsı namazı olduğunu belirleyen niyettir. İkindi namazını kılmaya yönelmişsen o namaz öğlen veya yatsı namazı değil, ikindi namazıdır. Bir fakir ve muhtaç kardeşine Allah'ın sana verdiği imkân ile infak ettiğin zaman burada iki ihtimal söz konusudur: Bu Allah'ın sana farz kıldığı zekâttır veya senin gönülden verdiğin sadakadır. Bu iki harcamayı birbirinden ayıran şey niyetindir.

Alışkanlıklarımız ile ibadetlerimizi de birbirinden ayıran niyetimizdir. Hastalandığımızda yemeden, içmeden 24 saat geçirdiğimiz oluyor. Peki, oruç sevabını alıyor muyuz? Hayır. Çünkü oruç için niyet etmek zorunludur. Ya da yaz mevsiminin yakıcı ve bunaltıcı havası nedeni ile işten eve döndüğümüzde abdest organlarımızı yıkadığımızda abdestin ecrini almış olduk mu? Eğer abdeste niyet etmediysek ecir almadık. Çünkü abdest için niyet şarttır.

2. İbadeti Allah rızasına özelleştirir. Bir ibadet yaptığımız zaman kimin için yaptığımızı belirleyen niyetimizdir. İnsanlar hoşnut olsun diye ibadet eden bir şahsın niyeti asıl mecrasından sapmıştır. O ameli çok değerli bir ibadet dahi olsa ondan ecir alamayacaktır. İşte niyet kontrolü, ihlasın kontrolüdür. Ameller ancak niyetler ile kabul olunur. Yani; ameller ancak ihlas ile kabul olunur. Genelde âlimler bu hadisi izah ederken *"İhlas"* üzerinden izah etmişler ve hadisin ihlası anlattığını söylemişler. Bizde bu noktayı dikkati nazara alarak hadisi bu minval üzere şerh etmeye çalışacağız inşallah.

İhlas basit, sıradan ve kolay bir amel değildir. İhlasa erişenler sadece ve sadece ihlası elde etmek için ihlas ile çalışanlardır. Tabi Allah'ın yardımının olması gerektiğini de unutmamak lazım.

İstisnaların İstisnası

Öncelikle şunu belirtmekte yarar var; ihlas basit, sıradan ve kolay bir amel değildir. İhlasa erişenler sadece ve sadece ihlası elde etmek için ihlas ile çalışanlardır. Tabi Allah'ın yardımının olması gerektiğini de unutmamak lazım.

İnsanların içerisinde herkes hidayet ehli değildir. Müşrik, kâfir ve münafığı vardır. Hidayet ehlinin içerisinde herkes ilim ehli değildir. Herkes hayrı ve hayrın yollarını bilemez. İlim ehli olanların içinde herkes amel ehli değildir. Yahudiler gibi ilim ehli olabilir ama hasedi ve haddi aşması amel yapmasına engel olur. Amel ehli içerisinde herkes ihlas ehli değildir. İnsanların bakışları kendisine çevrilsin diye amel edenleri çoktur.

O hâlde desek ki *"İhlas ile amel eden ilim ve hidayet ehli müminler istisnaların istisnasıdır."* yanlış olmaz.

Ecri Büyüktür

"Sadakayı, iyiliği ve insanların arasını düzeltmeyi teşvik etmeleri dışında, aralarında yaptıkları fısıldaşmaların çoğunda hiçbir hayır yoktur. Kim de bu (iyiliği teşvik işini) ***Allah'ın rızasını elde etmek için*** *yaparsa, ona büyük bir ecir vereceğiz."* [1]

Dikkat ederseniz ayette Rabbimiz üç salih amel zikretmektedir: sadaka, iyilik ve insanların arasını düzeltmek üzere müminlerin birbirlerini teşvik etmeleri. Ayetin devamında Allah, bu hayırlara teşvik edenlerin mutlak surette ecir alacaklarını söylemiyor. *"Allah'ın rızasını elde etmek için"* diye bir kayıt zikrediyor. Yani ihlaslı olma kaydı var.

İhlas ile zikredilen amellere teşvik eden her mümin bireye *"büyük bir ecir"* vadetmiştir Rabbimiz. Peki, ihlas olmazsa? O zaman ecir de olmaz.

Zamanının âlimi ve kendi döneminde muttakilerin emiri olan Abdullah b. Mubarek der ki:

رُبَّ عَمَلٍ صَغِيرٍ تُعَظِّمُهُ النِّيَّةُ، وَرُبَّ عَمَلٍ كَبِيرٍ تُصَغِّرُهُ النِّيَّةُ

"Nice küçük ameller vardır ki, niyetler onları büyültür. Nice büyük ameller vardır ki, niyetler onları küçültür!"

1. 4/Nisa, 114

Ne güzel özetlemiş meseleyi! Allah İmamdan razı olsun ve ona rahmeti ile muamele etsin.

Öyleyse düşünelim beraberce... İki ilim talebesi meşakkatli bir yolculuktan sonra hocalarının önünde diz kırıp ilim öğreniyorlar. Aynı şeyi ezberliyor, aynı şekilde yoruluyorlar. Beraber uykusuz kalıyorlar. Ama birisi insanlar tarafından sevilsin diye ilim öğreniyor, diğeri Allah'ı razı etmek için. Bu iki bireyin amelleri büyük ameller, değerli ameller. Elde edilen sonuçlar aynı mı? Değil. Birisi ile cehennem tutuşturulacak, diğeri belki Firdevs-i Ala'ya konuk olacaktır.[2]

İki mücahit düşünelim. Allah Resûlü ile beraber bir savaşa katılma şerefine nail olsunlar. Komutanları Peygamber'den *sallallahu aleyhi ve sellem* emir alsınlar ve emri yerine getirmek için canla başla savaşsınlar. Birisi *"Allah benden razı olsun da gerisi boş"* desin, diğeri de insanların gözüne girmek, kahraman diye anılmak için savaşsın. Emre itaat aynı, ter aynı, yorgunluk aynı, ıstırap aynı. Ama sonuç? Birisi Allah katında en büyük derece sahibi, en takvalı kul, vefatı hâlinde şehit olur. Öteki ecrini dünyada alır, ahirete mükâfat bırakmaz, o zor ve yalnızlık gününde amelleri onu yalnız bırakır ve kaynayan bir ateşe yaslanır. Ebu Hureyre'nin bu konuda ki hadisi ne kadar da ürkütücü!

"Kıyamet gününde üç kişi ilk olarak sorguya çekilir:

*Birincisi, **cihad esnasında ölen kimse**dir ki, Allah'ın huzuruna getirilir ve Allah, kendisine verilmiş olan nimetleri önüne serer; o da bunlara nail olduğunu itiraf eder. Bunun üzerine Allah kendisine şöyle der: 'Bu mazhar olduğun nimetler içerisinde ne yaptın?' O da: 'Senin yolunda şehid oluncaya kadar savaştım.' diye cevap verir. Allah der ki: 'Yalan söylüyorsun; sen 'yiğit' desinler diye savaştın ve sana 'yiğit' dediler de.' Sonra meleklerin kendisini almalarını emreder ve yüz üstü sürüklenerek cehenneme atılır.*

*İkincisi, **ilim talep eden/tahsil edip başkalarına da öğreten ve Kur'an okuyan kimse**dir ki, bu da Allah'ın huzuruna getirilir ve Allah kula verilmiş olan nimetleri bir bir sayar ve önüne serer. O da bunları tasdik eder. Allah ona şöyle sorar: 'Bu eriştiğin nimetler içerisinde sen ne yaptın?' O da der ki: 'İlim tahsil ettim, ilmi başkasına öğrettim ve senin rızan için Kur'an okudum.' Allah ona der ki: 'Yalan söylüyorsun, sen ilmi sana 'âlim' desinler diye öğrendin; Kur'an'ı da 'güzel Kur'an okuyan kişi' desinler diye okudun ve sana böyle dediler de.' Sonra meleklere kendisini almalarını emreder ve yüz üstü sürüklenerek cehenneme atılır.*

*Üçüncüsü de, **Allah'ın kendisine bolluk verdiği, malların her çeşidini ihsan ettiği kimse**dir ki, Allah'ın huzuruna getirilir ve Allah, (şahsın) kendisine verilen nimetleri karşısına çıkarır. O da bütün bunların kendisine verildiğini kabul eder ve Allah ona sorar: 'Sana verdiğim nimetler içerisinde sen ne yaptın?' O da: 'Verilmesini istediğin ne kadar yer varsa, hep o yerlerde ve o yolda dağıttım' diye cevap verir. Allah der ki: 'Yalan söylüyorsun. Sen bütün bunları kendine 'ne cömert adam' desinler diye yaptın ve sana böyle dediler de.' Sonra meleklerin kendisini almalarını emreder ve yüz üstü sürüklenerek cehenneme atılır."*[3]

Allah yolunda can vermek/şehadet, ilim öğrenip öğretmek, infak etmek. Bu amellerin üçü de gerçekten değerli olan amellerdir. Her mümin şehid olmayı, ilim ehli olmayı ya da Allah kendisine imkan verdiğinde infak etmeyi arzular mutlaka. Ama dikkat! Bu yüce makamlarda olmak bir ihtimal, cehennem ehli olmak öteki ihtimaldir. İhtimaller arasında belirleyici olan da *"ihlas"*, yani kişinin niyetidir.

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

---

2. Bir mülahaza:

Burada faydalı olduğuna inandığımız bir notu zikretmeden geçmeyelim:

Seleften bir âlimin şöyle bir sözü var: "Biz ilmi, Allah'tan başka gayeler için öğrendik. Fakat ilim, Allah'tan başkası için olmayı kabul etmedi."

İlim, özellikle şer'i ilim bir ibadettir ve ihlas ile yapılması gerekir. İhlas olmadan ilme başlamak caiz değildir. Tıpkı bir namazı sırf insanlar için kılmak caiz olmadığı gibi. İşte tam da bu nedenden dolayı ilim talebeleri "İhlaslı olamıyorum. Bundan dolayı da ilmi bırakmalıyım." diye düşünebiliyorlar. Burada yanlış olan şudur ki; ilmi bırakmak ihlas için bir çözüm değildir kesinlikle. İhlas için çözüm, ilim talebine devam etmek ile beraber ihlaslı olmak için ortaya bir cehdi gayret koymaktır. Gerisini Rabbimiz ıslah edecektir. Ayette Rabbimizin buyurduğu gibi: "Şüphesiz ki bir toplum kendinde olanı değiştirmedikçe, Allah onların durumunu değiştirmez." (13/Rad, 11) Biz kendimizde olan yanlış niyeti düzeltmeye çabalayacağız ve Allah da düzeltecek. Karşımıza çıkan, ezberlediğimiz, şerhine baktığımız, tefsirine göz attığımız ya da insanlara anlattığımız her ayet ve hadis ile Rabbimiz bizi düzeltecek, ıslah edecek, tedavi edecektir. Samimiyetle başkalarına nasihat ettiğimiz meseleleri, anlatırken kendimizde can kulağı ile dinleyeceğiz. Umulur ki başkalarına yaptığımız o güzel nasihat kendi nefsimizi de tedavi edecek ve arındıracaktır. (Şeyh Hudayr'ın söz üzerine söylediği talikten yararlanılmıştır.)

3. Müslim

Şeriat, Tarikat, Hakikat ve "Barikat!"

Bedirhan EREN

Nakşîbendîlik'in, etkili olduğu coğrafyamızda tevhid inancı konusunda büyük tahribatlara sebep olduğunu, Türkiye'de gün geçtikçe yaygınlaşan fakat tam olarak tanımlanmayan laik dindar sınıfın oluşmasının temel nedenlerinden birinin Nakşîbendîlik olduğunu ve Nakşîbendîlik'in ülkemizde çok yönlü sosyal, kültürel ve ahlâkî yıkımlara zemin hazırladığını savunur yazar.

Kitabın Künyesi

Kitabın Adı: Tarîkatta Râbıta ve Nakşbendîlik

Kitabın Yazarı: Feriduddîn Aydın

Yayınevi: Tevhid Basım ve Yayın

Sayfa Sayısı: 310

Baskı Yılı: İlaveli 4. Baskı: 2018 (Kitabın ilk baskısı: Ekin Yayınları, 1996)

Basım Yeri: İstanbul

Cilt/Kâğıt: İnce Kapak, Kitap Kâğıdı

Yazara Dair

İlim ehli, araştırmacı yazar Feriduddîn Aydın, Siirt'te Hazînoğulları adıyla tanınan köklü bir aileye mensuptur. Hazînoğulları ailesi 1258 yılındaki Moğol saldırıları üzerine Bağdat'tan Siirt'e hicret etmiştir. Bu aile önceleri Kadîrî iken, daha sonraları nesiller boyu liderliğini yapmış oldukları Nakşîbendî tarikatına intisab etmiştir. Asıl adı Ferîduddin olan yazar 1945 yılı Muş (Til Bucağı, Hars köyü) doğumludur.

Arapça ve Farsça dışında Fransızca ve İngilizce dillerine de aşinalık kazandı. 1970'li yılların ortalarından itibaren tasavvuf ve tarikatlar hakkındaki görüşleri tevhid akidesi istikametinde netleşti. Sonrasında da şeyhlik makamından çekildi.

Geleneklere göre doğduğunda *"Beşik Şeyhi"* sayılan yazar, yükseköğrenimini Irak'ta Ez-Zehra Üniversitesinde tamamladı. Sonra aile geleneğine uyarak, 1968 yılında Şeyh Süleyman El-Xalidî'nin gözetiminde özel tasavvuf terbiyesi aldı ve şeyhlik makamına getirildi. Feriduddîn Aydın, bilahare gördüğü klasik ve modern eğitim, yaptığı ilmî çalışmalar ve araştırmalarla tarikat kabuğunun dışına çıkarak yeni bilgiler ve tecrübeler edindi. Arapça ve Farsça dışında Fransızca ve İngilizce dillerine de aşinalık kazandı. 1970'li yılların ortalarından itibaren tasavvuf ve tarikatlar hakkındaki görüşleri tevhid akidesi istikametinde netleşti. Sonrasında da şeyhlik makamından çekildi. Yazarın yayınlanmış diğer kitapları şunlardır:

İslâm Tarihi (Mahmud Şakir'den tercüme -Sekiz Cilt-), **Tercüme Sanatının Gerçekleri, Arapçanın Önemi ve Türkiye'de Karşılaştığı Sorunlar, Öteki Türkiye'den Son Manzaralar, Türkiye'de Din Sosyolojisi, İslâm'da İnanç Sistemi** ve (otobiyografik tarzda kendi hayatını kaleme aldığı) **Yaşam Sahnesinde Sırf Kendimi Oynadım** isimli eseridir.

"Tevhide Barikat" Olan Tarikatın Hakikatı

Silsile-i Sâdât, Hatme-i Hacegân, Rabıta, Meditasyon, Yoga, Fenafillah, Tecelli, Cezbe, Nirvana, Tiğ-i Üryan, Wird, Teozofi ve daha birçok kavram bu kitabın ilk yayınlandığı 1996 yılından itibaren İslâmî camiada daha geniş kesimlerde sıklıkla işitilmeye, konuşulmaya ve tartışılmaya başlanmıştır. Zira türlü türlü sapkınlıkların kol gezdiği tasavvufî bazı tarikatların ve anlı şanlı, cüsseli heybetli tarikat şeyhlerinin aynı çevrelerde adetâ (diplomatik değil ama, tabiri caizse) teozofik dokunulmazlıkları vardı. Bu kitap yayınlandıktan sonra tasvvufî tarikatlar, tarikat düzeni, tarikat baronları ve bilhassa uzak doğu Hint kökenli dinlerden kopya edilen bir takım tarikat ayinleri ve ritüelleri artık daha bilinçli, daha ciddî ve daha sarsıcı bir şekilde sorgulanmaya başlamıştır.

Şüphesiz ki herhangi bir şeyin tanımını o alanda uzman ve onu en iyi bilen kimse yapabilir. Yazarın bu alandaki yetkinliğine ve birikimine şu ana dek hiçbir tarikat baronunun benzer bir usûl ile itiraz etme cüretini gösterememiş olması, söz konusu alanda bir reddiye verebilecek aynı kıratta veya daha yetkin hiçbir *"Şeyh"* sıfatlı tarikat baronunun olmadığını gösterir. Zira tevhid güneşinin aydınlığı karşısında *"çuval çuval gölge taşımanın"* beyhude bir çaba olacağını en iyi onlar bilir. Müritlere gelince; onların hâli tıpkı şu hadis-i şerifte anlatıldığı gibidir:

"Bir şeye karşı sevgin seni kör ve sağır eder (de onun eksiklerini görmez, kusurlarını işitmez olursun)." [1]

Nakşîbendîlik özelinde tasavvufî tarikatların ve başta rabıta olmak üzere Nakşîbendîlik'e özgü bir takım ayin ve ritüellerin İslâm açısından ne anlama geldiğini sadece teorik açıdan değil, yaşanmışlıklar, pratik örnekler ve tanıklıklarla da aktaran yazarın kitabı 1996 yılında ilk olarak yayınlandığında büyük bir ilgiyle karşılanmış ve kısa bir sürede tükenmişti. Kitap bu alanda büyük bir boşluğu doldurmuş, itikadî sahada netleşme arayışında olan insanların zihin konforunu onların lehine olmak üzere bozmuş ve akıllarda birikmiş istifhamlara net ve doyurucu cevaplarla muarızlarına da adetâ meydan okumuştur.

Yazar kitabında Nakşîbendîlik'in ortaya çıkışı ve gelişim sürecini Nakşîliğin önde gelen bazı mürşitlerinin eserlerinden de alıntılar yaparak okuyucusuna

1. *Ebu Davud, Edeb, 125*

Rabıta'nın İslâm'la ve tevhid akidesiyle uzaktan yakından hiçbir ilgi ve ilintisinin olmadığı hususunda çok açık delillerle okuyucusunu aydınlatır. Temeli Hint mistisizminden mülhem Rabıta'ya dayalı olan Nakşîbendîlik'in etkin ve yaygın olduğu coğrafyalarda yaşayan halklar için bilançosu tahmin bile edilemeyen devasa yıkımlara ve tefessühe sebep olduğu gerçeği de kendiliğinden ortaya çıkmış olmaktadır.

takdim eder. Özellikle de hercümerc dönemlerinde Nakşîbendîlik'in halk arasında ne denli yaygınlaşıp etkinleştiğini ve bunların sebepleri ve sonuçları üzerinde durur.

Nakşîbendîlik'in, etkili olduğu coğrafyamızda tevhid inancı konusunda büyük tahribatlara sebep olduğunu, Türkiye'de gün geçtikçe yaygınlaşan fakat tam olarak tanımlanmayan laik dindar sınıfın oluşmasının temel nedenlerinden birinin Nakşîbendîlik olduğunu ve Nakşîbendîlik'in ülkemizde çok yönlü sosyal, kültürel ve ahlâkî yıkımlara zemin hazırladığını savunur yazar. Yazar, Rabıta'nın İslâm'la ve tevhid akidesiyle uzaktan yakından hiçbir ilgi ve ilintisinin olmadığı hususunda çok açık delillerle okuyucusunu aydınlatır. Temeli Hint mistisizminden mülhem Rabıta'ya dayalı olan Nakşîbendîlik'in etkin ve yaygın olduğu coğrafyalarda yaşayan halklar için bilançosu tahmin bile edilemeyen devasa yıkımlara ve tefessühe sebep olduğu gerçeği de kendiliğinden ortaya çıkmış olmaktadır.

Yazarın ilginç saptamalarından biri de şudur: Gerek Osmanlı, gerekse Cumhuriyet döneminde halk arasında ortaya çıkması ve öngörülemez karışıklıklara evrilmesi beklenen hoşnutsuzlukların önüne geçmek ve hakim otoritenin halk üzerinde tam anlamıyla kontrolünün sürdürülebilir kılınması için Nakşîbendîlik başta olmak üzere tasavvufî tarikatlardan her dönemde yüksek verimlilikle istifade edilmiştir.

"Nakşîbendîlik'in Osmanlı devlet yapısına nüfuz etmesi ve toplumsal anlamda yönlendirici etkiler yapmaya başlaması 1800'lü yılların başından itibarendir."

"Halk farkında olsun olmasın topyekûn Nakşîbendîleşmiştir."

"Osmanlı yönetiminin son döneminde ve Cumhuriyet tarihinde, Ortadoğu'da yaşanan dört büyük gelişmenin ardından devletin, askerî ve siyasî stratejilere paralel olarak Nakşîbendî Tarîkatı'nı adetâ gizli bir silah gibi (hatta gerçek anlamda bir barikat gibi) kullandığı bugün artık belgesel bir hakikat olarak ortadadır. Bu olaylara gelince: Kuşkusuz birincisi, 1780'lerin ortalarında patlak veren ve 'Wehhabiye Hareketi' olarak isimlendirilen (tewhîdî) harekettir; ikincisi, 20. Yüzyılın başlarından itibaren SSCB (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği) tarafından yetmiş yıl kadar uygulanan Komünist rejimdir; üçüncüsü, 1979 yılında Humeynî liderliğinde gerçekleştirilen 'İran Şiî-Farsî Devrim'dir; dördüncüsü ise son yıllarda Türkiye'de ortaya çıkan (Kürt Baasçısı PKK) gerilla hareketidir."

GÜNCEL SOSYAL MEDYA ADRESLERİMİZ 2018

twitter.com /tevhid_dersleri

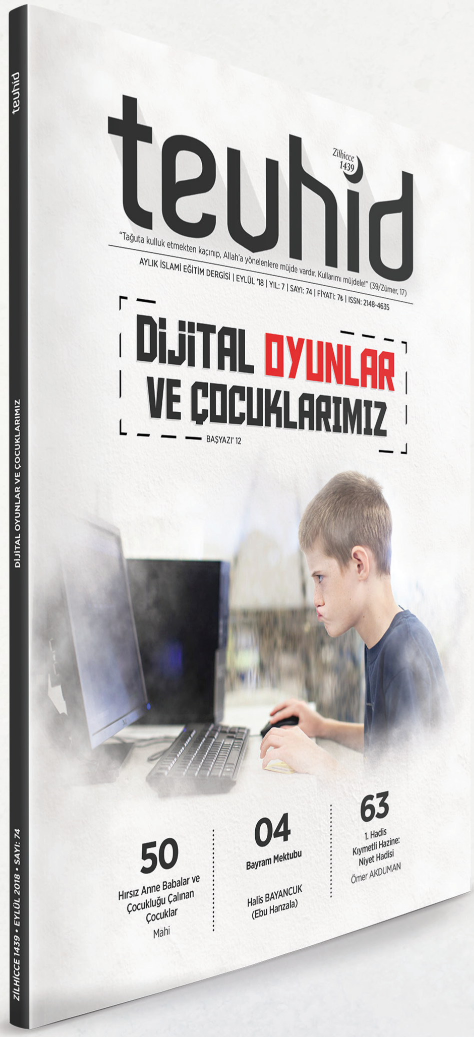
instagram.com /__tevhiddersleri

facebook.com /tevhiddersleriivideo

youtube.com /tevhiddersleriivideo

“Tağuta kulluk etmekten kaçınıp Allah’a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı müjdele!”
(39/Zümer, 17)

teuhid

MOBİL UYGULAMA

TEVHİD DERSLERİ

TEVHİD DERGİSİ

TEVHİDİ GÜNDEM

RADYO TEVHİD

ISSN 2148-4635
9 772148 463504

ABONELİK İÇİN
tevhiddergisi@gmail.com
www.tevhiddergisi.net
+90 545 762 15 15